

Hľadanie svetla

Bulletin XXXIII. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže Jozefa Braneckého
Studňa sa tajne s dažďom zhovára

BRANECKÉHO TRENČÍN

Zostavili: Margita Ivaničková, Janka Poláková

Spolok slovenských spisovateľov
2025

HĽADANIE SVETLA

Bulletin tematických a ocenených prác XXXIII. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže Jozefa Braneckého „Studňa sa tajne s dažďom zhovára“

Braneckého Trenčín

Zostavili: Margita Ivaničková, Janka Poláková

Grafická úprava: Juraj Oravec, Peter Martinák

Prešlo čiastočnou jazykovou úpravou.

© Spolok slovenských spisovateľov

© Miestny odbor Matice slovenskej v Trenčíne

Pri príležitosti 33. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže Jozefa Braneckého „Studňa sa tajne s dažďom zhovára“ vydal Spolok slovenských spisovateľov v roku 2025.

Z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia – hlavný partner projektu.

u. fond
na podporu
umenia

Motto

*Studňa sa tajne s dažďom zhovára.
Šepká, s očami dokorán, že dá mu kľúče od jej brán,
že možno spolu do roka
naberú silu potoka.*

Jozefína Hrkotová-Hladká

OBSAH

Úvodom: Studňa stále plná dobrej vody	5
Umenie lieči	7
Propozície XXXIII. ročníka literárnej súťaže Jozefa Braneckého	9
Výsledková listina XXXIII. ročníka literárnej súťaže Jozefa Braneckého	10
Ocenené práce (tematická oblasť)	12
Ocenené práce (poézia – autori do 20 rokov)	33
Ocenené práce (próza – autori do 20 rokov)	45
Ocenené práce (poézia – autori nad 20 rokov)	60
Ocenené práce (próza – autori nad 20 rokov)	74
Fotogaléria z vyhlásenia výsledkov XXXII. ročníka literárnej súťaže Jozefa Braneckého	106

ÚVODOM

Studňa stále plná dobrej vody

Je to neuveriteľné, ale je to fakt: Literárna súťaž Jozefa Braneckého v Trenčíne s kultovým sloganom *Studňa sa tajne s dažďom zhovára* zvršila svoj 33. ročník. Už dávnejšie je známe, že súťaž má dve vekové kategórie 1. - mládež do 20 rokov, a to sú najmä stredoškólači a 2. dospelí nad 20 rokov, pričom súťažiť môžu len autori, ktorí knižne ešte nedebutovali. V oboch vekových kategóriách sa súťaží v žánri poézie a prózy.

Z hľadiska literárno-estetickkej úrovne tento ročník môžeme považovať za štandardný. Troška prekvapujúcim a nevelmi potešujúcim faktom je skutočnosť, že žáner poézie bol v oboch kategóriách obsadený veľmi skromne. Kladiem si otázku: Čo sa deje? Mladí, ale i starší zanevrelí na poéziu? Na druhej strane – ani sa veľmi nečudujem, nežijeme práve „poetický“ čas. No a mládež to cíti. Rád by som sa mýlil a pripísal to len „technickej stránke“, teda „zaneprázdnenosťou maturitného veku“. Napriek tomu, možno prekvapí návrh na cenu pre Slavomíra Bernáta z Nitry. V texte je dosť vulgarizmov, ale akosi ma to nezaskočilo. Považujem to za pokus o akúsi „chlapskú“ poéziu spoza pívneho stola. Báseň, ak je to skutočná báseň, unesie veľa. Ale musí to byť funkčné. Uvidíme. Zato „dospeláci“ si to vynahrádili. Žáner je obsadený hojne a celkom slušnými príspevkami.

Próza v kategórii dospelých je tiež obsadená veľmi sľubnými príspevkami. Viaceré by sa hodili na publikovanie, napríklad v Literárnom týždeníku. Prižmurujem oči nad príspevkami pani Balážovej a pani Edity Ďurčovej. Nie sú to čisté prozaické žánre. V prvom ide o žáner publicistickej literatúry faktu, v druhom prípade o esej. Ale zaujali ma. Nech sa aj hostia počas programov mesta európskej kultúry dozvedia, že v Trenčíne sa dokáže zhovárať aj studňa s dažďom. A nech to povedia v Bruseli!

Najkvalitnejšie príspevky som našiel v bonusovej kategórii „Téma“. V tomto roku bola venovaná „svetlu“ v živote človeka. Pochopiteľne, v metaforickom slova zmysle. So svetlom sa spája meno básnika Svetoslava Veigla, pri mene ktorého sme si pripomenuli jeho dve výročia. Medzi príspevkami nachádzame poéziu, prózu i elegantné eseje. Je to prirodzené, pretože téma sa vyslovene ponúka na esejistickú úvahu. Tak ako po viaceré predchádzajúce roky najlepšie z toho vyšiel príspevok pani Kataríny Holcovej. Je to autorka,

na ktorej knižný debut sa môžeme tešiť v blízkej budúcnosti. Na jednej strane to bude znamenať, že medzi súťažiacimi ju už nezaregistrujeme, no na druhej strane je potešujúce, že táto súťaž objavila ďalšieho autora, v tomto prípade autorku, s reálnou spisovateľskou perspektívou. A v tom spočíva zmysel takýchto súťaží, v tom spočíva zmysel aj našej súťaže v závetrí „trenčianskej hradnej studne“. Nech sa jej teda v nastávajúcom „zrelom veku“ darí.

Trenčín, 23. 10. 2025

Jaroslav Rezník, predseda poroty

Umenie lieči

Milí priatelia,

organizátori Literárnej súťaže Jozefa Braneckého „Studňa sa tajne s dažďom zhovára“ s napätím i očakávaním vyhlásili v poradí už XXXIII. ročník tejto súťaže. S napätím preto, lebo nevedeli odhadnúť postoje autorov k predchádzajúcim dvom ročníkom, kedy súťaži zaujatost' členov komisií Fondu na podporu umenia (FPU) nepridelila ani cent podpory. S radosťou sme privítali informáciu, že situácia na FPU sa zmenila a súťaž dostala čiastočný finančný príspevok, vďaka ktorému sa môžeme stretnúť nielen osobne, ale i na stránkach tohto bulletinu.

Naše očakávania sa našťastie naplnili a do tohto ročníka súťaže ste prispeli nielen viacerí viacroční prispievatelia, ale objavilo sa aj veľa mien a textov, ktoré sú prísľubom pre našu literárnu kultúru. Do tohto ročníka súťaže poslalo 196 svojich autorských príspevkov 66 autorov.

Vaše súťažné príspevky hodnotila odborná porota členov Spolku slovenských spisovateľov v zložení: Jaroslav Rezník st. – predseda poroty, Margita Ivaničková, Janka Poláková – členky poroty.

Témou XXXIII. ročníka bolo hľadanie svetla, podľa rovnomennej zbierky kňaza a básnika Svetoslava Veigla, ktorého 115. výročie narodenia si tento rok pripomíname. Nie náhodou sme zvolili túto náročnú tému, pretože v ešte náročnejšej chaotickej dobe rozvrátených hodnôt, ktorú žijeme sme chceli povzbudiť autorov k hľadaniu pravdy a svetlých ciest, ktoré tak veľmi všetci potrebujeme.

Priznávam, s istým a dosť značným znepokojením bola literárne vyjadrená bezradnosť predovšetkým mladých autorov. Ich existenciálna neurčitost', miestami až beznádej. Považujem to za vážne varovanie pre celú spoločnosť. Mladí, existenciálne tápajúci autori svoje nepokoje aspoň vypísali. Ale čo ostatná, netvorivá väčšina?! Bude hľadať neexistujúce východisko vo virtuálnom svete, keď nemá nikoho, kto by ju zorientoval v reálnom?

Veľmi priaznivým prekvapením bolo silné zastúpenie literárnych príspevkov od autorov strednej a staršej generácie a to ako žánri poézie, tak aj v prozaickej oblasti. A to literárnou kvalitou natoľko, že príspevky sú publikovateľné v renomovaných literárnych časopisoch. Silné posolstvá starších autorov, aj keď rovnako existenciálne nabité, sú výzvou, ktorá má spoločného menovateľa. Je ňou literárne sformulovaná výzva k zmysluplnej komunikácii,

aj generačnej komunikácii. Všetci vieme, že je v spoločnosti niečo veľmi choré. Hovorme o tom, píšme, tvorme! Lebo náprava, liečba aj umením, je možná iba vtedy, ak si priznáme, že sme chorí.

Ústretoví a literárne i osobnostne žičliví pracovníci Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne, mesta Trenčín, Trenčianskeho samosprávneho kraja, nadšenci Miestneho odboru Matice slovenskej i členovia odbornej poroty Spolku slovenských spisovateľov – vám všetkým patrí poklona a poďakovanie - za nateraz nie prvoplánovo viditeľné odtlačky, ktoré tvoria našu kultúrnú identitu a ktoré v nej natrvalo zostanú.

Margita Ivaničková, členka odbornej poroty

Vedúca odbočky Spolku slovenských spisovateľov Trenčianskeho kraja

MATICA SLOVENSKÁ A MIESTNY ODBOR MATICE SLOVENSKEJ V TRENČÍNE
VEREJNÁ KNIŽNICA MICHALA REŠETKU V TRENČÍNE
v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja
SPOLOK SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV A MESTO TRENČÍN

vypisujú

XXXIII. ROČNÍK CELOSLOVENSKEJ LITERÁRNEJ SÚŤAŽE JOZEFA BRANECKÉHO PRE STREDOŠKOLÁKOV A DOSPELÝCH – BRANECKÉHO TRENČÍN

Studňa sa tajne s dažďom zhovára

PROPOZÍCIE SÚŤAŽE

Žánre

I. PRÓZA • II. POÉZIA

Vekové kategórie

MLÁDEŽ (15 – 20 rokov) • DOSPELÍ

Tematické oblasti

a) HĽADANIE SVETLA

V roku 2025 si organizátori pripomenú 115. výročie narodenia predstaviteľa katolíckej moderny, kňaza a básnika Svetoslava Veigla, ktorý pôsobil aj v Hornanoch pri Trenčíne. Patril do silnej zostavy: Dilong, Silan, Haranta, Ušák Oliva, Strmeň, Zvonický. Voľnou témou súťaže bude názov jeho rovnomennej zbierky Hľadanie svetla, teda organizátori chcú motivovať účastníkov súťaže k tvorivej aktivite hľadania pravdy tak neohrozene ako Veigla hodnotí literárna vedkyňa M. Bátorová: neústupčivosť pred ranami osudu, skalopevné presvedčenie o vlastnej pravde, pevné zázemie domova, láska k domovine, pocit potreby blízkych, rodiny, život obracajúci sa od rozorvanosti k pokoju, k Bohu.

b) BEZ OBMEDZENIA ŽÁNRU A TÉMY

Súťažné podmienky

V kategórii próza pošle súťažiaci najviac 3 samostatné, doteraz nepublikované práce, z väčších diel ukážky max. v rozsahu 7 strán, v kategórii poézia najviac 6 doteraz nepublikovaných básní.

Súťaž nie je určená pre členov spisovateľských organizácií.

Posielanie príspevkov do súťaže

• Tri exempláre (napísané na PC / strojom) pošlite na adresu: Verejná knižnica Michala Rešetku, Hasičská ulica č. 1, 911 82 Trenčín. Jeden exemplár pošlite na e-mail: sylvia.fabova@vkmr.sk.

• Príspevky do súťaže môžete poslať do **30. 9. 2025**.

Práce doručené po tomto termíne nebudú zaradené do hodnotenia.

• Súťažiaci uvedie na každý exemplár čitateľne žánr, kategóriu, svoje meno, priezvisko, školu, adresu, telefonický a e-mailový kontakt. Odoslaním príspevku súťažiaci udeľuje organizátorovi súťaže súhlas so spracovaním osobných údajov. Za súťažiacieho, ktorý do termínu zaslania príspevku nedovršil vek 18 rokov, podpisuje súhlas so spracovaním osobných údajov jeho zákonný zástupca.

• Súťažiaci uvedie súhlas / nesúhlas s prípadným publikovaním svojho príspevku.

• Práce bude posudzovať odborná porota zložená z členov Spolku slovenských spisovateľov.

• Vyhodnotenie súťaže a vyhlásenie výsledkov sa uskutoční v októbri 2025. Presný termín autorom ocenených prác oznámime a zverejníme na webe www.vkmr.sk.

Účastníkom uhradíme cestovné výdavky do vyčerpania prideleného limitu.

KONTAKT: Janka Poláková (mobil: 0910 176 524)

VÝSLEDKOVÁ LISTINA

XXXIII. ROČNÍKA CELOSLOVENSKEJ LITERÁRNEJ SÚŤAŽE
JOZEFA BRANECKÉHO „STUDŇA SA TAJNE S DAŽĎOM ZHOVÁRA“

TÉMA: HĽADANIE SVETLA

1. **miesto:** Katarína Holcová, Brandýs nad Labem (Česká republika)
 2. **miesto:** Ctibor Karol Strmenský, Trenčín
 3. **miesto:** Alica Struková, Hlohovec
- Cena primátora Mesta Trenčín:** Editka Ďurčová, Nové Mesto nad Váhom
Cena primátora Mesta Trenčín: Eva Bieliková, Lednica

BEZ OBMEDZENIA ŽÁNRU A TÉMY

POÉZIA / AUTORI DO 20 ROKOV

1. **miesto:** Magdaléna Rybárová, Topoľčany
 2. **miesto:** Sofia Žilková, Žilina
 3. **miesto:** Emma Grachová, Trenčín
- Cena primátora Mesta Trenčín:** Natália Hudáková, Prešov

PRÓZA / AUTORI DO 20 ROKOV

1. **miesto:** Diana Veselovská, Trenčín
 2. **miesto:** Timea Tomašovičová, Topoľčany
 3. **miesto:** Annamária Stachová, Trenčín
- Cena primátora Mesta Trenčín:** Sofia Halássová, Trenčín

POÉZIA / AUTORI NAD 20 ROKOV

1. **miesto:** Anna Lažová, Svidník
 2. **miesto:** Slavomír Bernát, Nitra
 3. **miesto:** Mária Lejnarová, Poprad
- Cena primátora Mesta Trenčín:** Dušan Žember, Trenčín

PRÓZA / AUTORI NAD 20 ROKOV

1. miesto: Katarína Liptáková-Jacková, Sokol'

2. miesto: Katarína Marcinková, Poprad

3. miesto: Barbecana Liberi, Prešov

Cena primátora Mesta Trenčín: Martin Mišún, Šenkvice

Cena Trenčianskeho samosprávneho kraja: Katarína Balážová, Trenčín

Cena Verejnej knižnice M. Rešetku v Trenčíne: Terézia Chabadová, Terchová

Cena Miestneho odboru Matice slovenskej v Trenčíne

Alena Mária Kumprechtová, Galanta

Nina Kadáková, Nitra

Lýdia Šimková, Trenčín

Natália Janeková, Trenčín

Ľubica Ďuržová, Trenčín

Veronika Forgáčová, Nemšová

Hana Svedková, Nemšová

Daniela Gézeová, Zamarovce

Sofia Ivanová, Michalovce

TÉMA

Hľadanie svetla

Posledný slnečný lúč hádže blúdiacim záchranné lano

Prvý slnečný lúč toho dňa sa objavil, až keď som dorazila k metru. Ráno bolo tmavé, pretože neóny za svetlo nepovažujem. Je to všetko taký umelý podvod. Vypadne prúd a sme v tme. Kto zo všetkých tých ranných chodcov by si ešte vedel v tme vykreslať oheň, aby mal svetlo?

V okamžiku, keď sa začalo objavovať skutočné svetlo, som zistila, že metro stojí. V prvom rade som musela vyriešiť svoj základný problém, a to dostať sa včas na letisko, aby mi neuletelo lietadlo. Nikto nič nevedel, nastúpila som do prvého autobusu, na ktorom bolo dôležité, že niekam ide, aj keď presne neviem kam. Pokiaľ mám totiž neriešiteľný problém, je treba niekam ísť, aj keď neviem smer. Nestáť na mieste. Autobus došiel k električke. Keď som už sedela v električke, ktorá išla k môjmu cieľu, začala som premýšľať, či niekde kúsok pod zemou podo mnou v tubuse metra nie je mŕtve telo roztrhané vlakom. Mnohonásobná tma. Ten nešťastník zvolil dvojnásobnú tmú – z tmy na ulici vošiel do tmy v podzemí. A potom tretia tma, definitívna. „Prevádzku metra zastavil pád človeka do koľajiska. Na mieste zasahujú všetky zložky záchranného zboru.“ Prečo nechcel svetlo? Zrazu zhaslo aj vo mne. Súkromný blackout, výpadok, tma, beznádej. Je hriechom žiť v tme a zotrvávať tam?

Všetko v poriadku stíham. Žiadne fronty. Personál na letisku je slušný, všetci sa usmievajú. Lúče vychádzajúceho slnka osvetľujú telá odlietajúcich lietadiel, čo ešte viac približujú ľudí k Slnku, aj keď len o nepatrnú vzdialenosť, keď ju porovnáme so vzdialenosťou Zeme a Slnka. Prečo všetci tí ľudia sedia v lietadlách a nechajú sa k Slnku skoro neznateľne priblížiť zanechávajúc za sebou uhlíkovú stopu? Veď by stačilo vyjsť na najbližší kopec. Možno by stačilo len rozťahnuť závesy a otvoriť okno, aby svetlo naplnilo prichádzajúce ráno. Prezerám si tváre budúcich spolucestujúcich. Turisti. Mladík nadšene vysvetľuje skupinke slečien, čo všetko úžasné ich v najbližších dňoch čaká. Má rozžiarené oči a detinské nadšenie. Gruzínske mladé rodiny idú asi ukázať vnúť domov. Unavené sa snažia udržať neposedné deti v svojej blízkosti. Ale prečo tu sedím ja?

Vylietame. Slnko začínajúce svoju dennú púť prudko svieti do očí. Svetla je až príliš. Musím preto prižmúriť oči a vzdalujúci sa domov podo mnou nevidím.

Áno, svetla môže byť až príliš. Potrebujeme ho občas miešať s tmou, aby sme vnímali svet pod nami, aby sme dokázali odlíšiť svetlo od tmy.

Rovnako začínala moja prvá veľká výprava do neznáma. Mierila do tej istej krajiny. Bolo to presne pred 40 rokmi. Keď lietadlo vzlietalo, zabúdala som dýchať. Napäto som očakávala, čo sa stane, keď preletím 2 535 km a doletím z 50. na 41. rovnobežku? Smerom na juh to bude len 9 stupňov, smerom na východ ale 30 stupňov. Potrebovala som vyskúšať, ako poznanie novej krajiny zmení môj začínajúci dospelý život. Ujasní mi to smer cesty? Kde by som dnes bola, keby som nepoznala pestrosť sveta. Záleží ale na smere cesty a rýchlosti putovania. Keď krúžime okolo Zeme svetlo môže svietiť 24 hodín. Alebo môžeme byť stále v tme.

Čo si z tej dávnej cesty pamätám? Striedanie hostín a hladu. Niekde sa proste jedlo nedá kúpiť celý deň. Chlieb sa upeče a vypredá. A na druhej strane, hostovi treba dať to najlepšie, možno až o niečo viac, ako mám. Nikdy nezaбудnem na ľadovec, na ktorom jeden neopatrný krok spôsobil nepríjemný pád. Ešte som toho o horách vedela málo. Nepoznala som tajomstvo tmavých údolí a slnečných hrebeňov. Nepoznala som zradnosť zamrznutého povrchu ľadovca, na ktorý v údolí nedopadá svetlo. Nevedela som, ako sa cez zamrznutý ľadovec bezpečne dostať. Musela som zažiť bezmocnosť kĺzania z kopca, keď sa nedá zastaviť. Rýchlosť padania do tmy sa nekontrolovane zvyšuje. Bezmocnosť vzoprieť sa fungovaniu fyzikálnych zákonov. Rýchlosť pádu po ľadovci by sa určite dala vyjadriť rovnicami. Všade okolo je tma, možno preto, že som zatvorila oči. Zrazu (neviem prečo, že by Anjel strážny?) si spomeniem na teoretickú poučku. Otáčam sa na brucho a miesto cepína použijem na zabrzdzenie geologické kladivo. Funguje to. Tma dna údolia sa prestala približovať. Pár sekúnd neverím, že som prestala padať. Ešte sa trasím po celom tele, ale pomaly vstávam a vraciam sa do svetla nad zamrznutý ľadovec. Žijem a nie je to samozrejmé.

Absurdita režimu je tu nejaká iná ako u nás. Musíme zatiahnuť záclonky na autobuse, keď prechádzame priemyselným mestom. Cudzcinci ho nesmú vidieť. Zato kostoly svietia v krajine a strážia naše putovanie. Večer na stole plno tanierikov a prípitkov. Svojrážna kultúra schovaná za horami. Moskva je ďalej ako z Prahy. Vstrebávam rozdiely. Akoby tu svietilo iné svetlo, a ja prvýkrát ucítim radosť z pestrosti sveta.

Po 40 rokoch cestujem do tej istej krajiny. Cítim sa ale ako zviera zo ZOO, čo chodí po kletke a verí, že niekde nájde cestu von. Cestu z tmy beznádeje. Vojny. Klimatické zmeny. Silnejúci individualizmus. Zrelativizovaná pravda. Dezinformácie. Umelá inteligencia. Psychické problémy mladých ľudí. Mŕtva

dcéra. Behám po klietke a chcem von, aj keď neverím, že tam bude svetlo. Má význam útek pre zvieru, čo prežilo celý život v tieni svojej klietky. V bezpečí, krmené, liečené. Presvedčované, že klietka je celý svet. Svet mimo klietku plný svetla je preňho nebezpečný priestor, v ktorom dlho neprežije. Prežijem, keď nájdem dieru v plote a utečiem z prítmnia pohodlnej klietky do svetla? Unavená stratou nádeje sa radšej dobrovoľne zatváram do klietky a nechám si vytrhnúť letky. Aspoň pre najbližšie chvíle.

Pristávame. Slnko svieti úplne dokonale. Nasadám do auta, ktoré ma má odvieť na hory. Zrazu zapochybujem, či dokážem splniť cieľ cesty a vyliezť z chladu údolia na preslnený hrebeň. Mám 40 rokov skúseností z horských túr, ale mám na to ešte silu? Koleno pobolieva.

Veziem sa v aute a prepadam sa do iného sveta. Ponoriť sa, zatvoriť oči, vydýchnuť, zabudnúť, čo bolo doma a otvoriť ich až v tom novom svete a hľadať, čo je tu iné. Čo je lepšie, aby som obnovila vieru v to, že svet je krásne miesto na život plné svetla.

Na hlavnej ceste stoja kravy, prezerajú si nás. Nikto ich neodhádza. Autá ich kľudne obchádzajú, dávajú si prednosť. U nás by z toho bol policajný western, strážcovia zákona naháňajúci utečenú kravu na ceste prvej triedy. Bola by o tom reportáž v hlavných správach. Miešala by sa s katastrofami vo všetkých kútoch sveta, s ukázkami politickej neschopnosti všade po svete, situáciou v krajinách, kde sa bojuje. Nakoniec by bola katastrofická predpoveď počasia. Nech sa bojíme toho, že v lete je teplo a búrky, a v zime mrzne. Radšej nevychádzajte na ulicu. A hlavne nie na cestu, kde behá utečená krava. Svet je nebezpečné miesto k životu. Neverte nikomu a ničomu. Zostaňte sami doma. V práci vás čaká bossing, Rozpítavajte zranenia z detstva a odvrhnite svoju rodinu. Kamarátku ignorujte, predsa včera, včera to bolo od nej jasne pasívne agresívne chovanie. Zatiahnite roletu, aby vás nerušilo svetlo.

Gruzínske kravy sú chudé, ale na ceste 1. triedy nikomu nenaháňajú strach. Hladom nebučia, potulujú sa krajinou, sem-tam odrhnú trs trávy, za ďalším musia spraviť niekoľko krokov, lebo v auguste je sucho a tráva schne. Kravy vyzerajú spokojne. Aha, dokonca prasnica s prasiatkami vykukuje od okraja cesty. „Zdravé svanetske prasatá“, opakuje s úsmevom niekoľkokrát šofér. Šľape na brzdu, lebo nevie odhadnúť, čo spraví kobyľka s žriebäťom postávajúca na stredovej čiare. Stále sa usmieva.

Našla som rozdiel. Pred 40 rokmi tu kravy na ceste neboli. Mali sme ale zatiahnuté záclonky. Všetko bolo zavreté na miestach pre to určených. Kravy, prasatá, kone. Ľudia. Kravy v kravínoch neboli tak kostnaté. V správach sme sa dozvedeli veľa dobrých správ: o úspešnej žatve, plnení plánu a šťastných deťoch v pio-

nierskych táboroch. Neverili sme tomu. Chceli sme riešiť, aby sme neboli ako tie tučné kravy v kravínoch žerúce dostatok zapáchajúcej siláže. V kravínoch bez slnka, s neónovými žiarivkami. Spomínam si na úryvok z akejsi príručky, ktorá mala gymnazistov na polytechnickom gymnáziu naučiť chovať kravy. „Svetlo, či už ide o prirodzené alebo umelé, zásadným spôsobom ovplyvňuje produkciu, reprodukciu, príjem krmiva a správanie kráv. Bohužiaľ, v mnohých chovoch sa stretávame so situáciami, kedy je aj počas letných mesiacov v pravé poludnie v produkčných stajniach prítmie a počas zimných mesiacov takmer tma. Zlé svetelné podmienky znižujú dojivosť kráv a zvyšuje sa aj výskyt porúch plodnosti. Pre chovateľa je jednoznačne najlacnejšou možnosťou zabezpečiť osvetlenie tak, aby distribúcia prirodzeného svetla do stajne bola maximálna.“

Kravy prelomili mlčanie v aute. Rozhovoríme sa. Nielen o kravách. „U nás je stále najdôležitejšia rodina. Stretnúť sa. Napiť sa vína. Nemusíme sa upracovať. Radšej mám menší byt,“ vysvetľuje šofér.

Uvedomujem si, že toto leto som zavalená pracovnými mailami. Keď nerea-gujem, zvoní telefón. Do hája, nerozumiete, že mám dovolenku, chcem kričať. Chcem vykričať, že ju potrebujem, aby som sa učila žiť. Aby som vyliezla z tej všadeprítomnej tmy beznádeje. Práve dnes sa môžem niečo naučiť, len nesmiem odpovedať na maily a dvíhať telefón. Život je o pekných chvíľkach. Začíname sa štverať do hor. V zime tu padá sneh. Vraj veľa snehu, toľko, že niekoľko dní sa tadeto nedá prejsť. Všetci musia počkať, kým sa cesta nepre-hrnie. Deň, dva, tri... Spomínam, ako spolužiačky z dediny na kopci občas v zime neprišli do školy. Nasnežilo. Autobus k nim nemohol. Počkali, kým pre-hrnú cestu. Ešte, že u nás už takto nesneží. Nikto by nepočkal. Každý niekam beží. Na ceste mu svietia neóny reklám. Nepravé svetlá. Bežci padajú únavou. „Od turistov sme dakedy nechceli peniaze, boli naši hostia“, vysvetľuje šofér. V duchu sa usmejem, no nebolo to tak idylické. Pamätám tie doby, vládol výmenný obchod. V plechovkách od mrkvového džúsu sme privážali vodku. Dierky po tejto výmene boli starostlivo zaletované, etiketa z usmievavou mrkvou udržiavaná v bezchybnom stave. Bolo to výborné platidlo v dobe „suchého zákona“. Privážali sme vodku ako svetlo, protézu svetla. V duchu si hrám sama so sebou hru: Nájdí desať protéz svetla v svojom živote.

Vystupujem z auta, idem sa ubytovať. Varím si večeru. Pri vedľajšom stole sedia ruskí mládenci. Pijú pivo a robia si plány na zajtra. Úplne obyčajný večer na horách. Jedineční chlapi. Rovnako ako ukrajinskí, židovskí, palestínski, sudánski. Jedineční ako bola moja mŕtva dcéra. Obyčajne žijú. Zatiaľ. Keď zavriem oči, prepadnú sa do tmy.

Na tomto výlete všetko funguje. Teda všetko sa tak nejako spontánne rieši. Metro stojí a predsa sa dostanem na letisko. Taxík ma čakal a doviezol na potrebné miesto. Dostanem sa jednoducho všade, kde potrebujem. Slnko krásne svieti. Kolená nebolí a ja vystupujem bližšie k slnku. Moje krčovité plány nefungujú. Ale to, čo púšťam z rúk, áno. Dcéрка, pomáhaš mi tam zhora, keď vidíš, aká som tu smutná, stratená, pobiehajúca temnými údoliami, neveriaca v dobro. Trápi ťa to. Snažíš sa to napraviť. Keď si žila, znervozňovali ťa nechápaví ľudia. A po tvojej smrti som tak nechápavá ja. Posielaš mi toľko krásnych chvíľ plných slnka a ja zatváram oči. Nechcem ich vidieť. Chcem tmu. Zmára ma nevyslyšaná modlitba za Tvoj spokojný život ako Kaina jeho neprijatá obeť. Toľko modlitieb, toľko námahy, toľko obetí stojí výchova dieťaťa. Prečo zostali neprijaté? Tma plná nezodpovedanej otázky.

Za dva dni zažijem zlatú hodinku pred západom slnka. Celá krajina bude zlatá. Lanovka už nebude jazdiť. Turisti budú v chatách. Krajina bude zlatá len pre mňa, ale musela som na kopec pešo. Budem stáť na vrchole s jazykom prilepeným na podnebie od smädu, spotená, zaprášená a doškrabaná od vetví. Budem stáť a pozeráť na ten zázrak podvečerného svetla. Koľký krát a stále si to nepamätám. Bez driny chýba posvätná úcta k svetlu. K nádeji.

Posledné večerné lúče slnka osvetľujú dvojvrcholovú Ušbu. Najnebezpečnejší štít Kaukazu. Vyberá si každoročne svoje obete. Čo tí nešťastníci hľadali v svete tam hore na štíte, čo nie je určený pre ľudí ale pre bohov podľa starobylých svanetských povestí.

V údolí už je šero. Svietime si umelým svetlom. Wikiskriptá ma informujú: „Zdroje umelého svetla, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii, nedokážu svojou kvalitou úplne nahradiť denné svetlo. Napriek značnému technickému pokroku umelému osvetleniu väčšinou chýba dynamika denného svetla a jeho spektrálne zloženie je pre človeka menej priaznivé.“

Ušba odráža posledné slnečné lúče, prirodzené svetlo. Lúče hádzu do údolia záchranné lano zablúdeným, ktorým svetlo v srdci zhaslo. Ruky sa ťaťahujú za lanom. Nádej.

Hľadanie svetla

Mesto sa v noci mení na mozaiku blikajúcich okien a pouličných lúčov. Keby ich niekto sledoval zhora, pripomínali by prerušený kód – riadky svetla a tmy, sem-tam náhodný znak, chaotický vzorec. Kráčal po chodníku a v kapse mu zavibroval mobil.

[22:13 Messenger]

Matej: Brácho, si dnes na pivo?

On: Nemám náladu.

Obrazovka potemnie, a znova sa rozsvieti. Tentokrát z úplne inej aplikácie:

[Insta story – 22:15] Ona a on, srdcia, pizza pre dvoch, „najlepšie piatkové večere sú vo dvojici “.

Stiahol obočie, zavrel mobil a strčil ho späť do vrečka. Nie, že by im to neprial – ale zakaždým ho bodlo čosi, čo nemal prežiť.

V sedemnástich nemal komu napísať nočné správy. V osemnástich mu nikto nežartoval do ucha cez školskú lavicu. V devätnástich nestál v daždi, aby sa niekto potešil, že prišiel. A teraz, keď mu niekto hovorí „láska príde v pravý čas“, uvedomuje si, že im už nedokáže veriť. Pretože svet okolo nepočká. Pretože chvíle majú vek. Nie vekom spálený, ale vekom premeškaný.

Zastal pri rieke. Na hladine tancovali odrazy svetiel; prúd ich deformoval, akoby to boli subjekty, ktoré nikdy nemajú pevnú podobu. V duchu si položil otázku: Naozaj som navždy len svedkom?

Mobil opäť zavibroval. Tentoraz push notifikácia zo skupiny:

[Študentská skupina] „Nezabudnite zajtra doniesť projekt – deadline je 9:00.“ Povzdychol si. Všetko okolo mu svedčilo o realite, ale nič o blízkosti. Mal známych, povinnosti, program. Nemal však pocít, že by ho niekto naozaj čakal.

Pred týždňom niekde čítal, že „Ak sú pocity priveľké, daj ich von, napíš ich!“. Vraj to môže zafungovať ako ventil – presne ako keď pretlak pary odoženie

hrozbu výbuchu. Všimol si, že telefón má aplikáciu Poznámky. Ešte do nej nikdy nič nezapísal. Tentoraz to skúsil.

[Poznámky – 22:27]

Prečo sa cítim, akoby som meškal na vlastný život?

Všetci zažívajú prvé spomienky, ja len čítam cudzie výpovede.

Neviem, či sa bojím viac samoty alebo toho, že ju už nikdy nenahradím.

Keď sa usmejem, je to len gesto. Keby som bol dom, svetlá by mi svietili, ale izby by zostali prázdne.

Po chvíli zaklapol displej a v ľavom uchu mu stále rezonovala veta z článku: „je v poriadku, že pocity menia tvar, hlavné je, aby nespálili vnútro“.

Občas mal dojem, že aj Boh je ticho. Vyrastal v dome, kde sa pri stole modlilo, no s pribúdajúcimi rokmi modlitby akoby pohltol šum obrazoviek. Keď sa vracal domov, rodičia už sedeli každý pri svojom zariadení – otec na spravodajskom portáli, mama na bazárových stránkach. Všade bolo plno slov, málokde pokoj.

„Možno práve to je skúška,“ povedal si, „ naučiť sa čakať bez toho, aby človeka rozložilo vlastné ticho.“

Prešiel okolo ďalšej lavičky a uvidel dvojicu. Dievča sedelo vo svetri priveľkom na svoje ramená, chlapec jej rozprával niečo so žiarou v očiach. Smiali sa rovnakým rytmom – tak, že smiech jedného vôbec neznel oddelene.

Cítil žiarlivosť? Skôr túžbu. Nie tú, čo závidí, ale tú, čo sa pýta: Prečo nie ja?

Mobil vo vrecku znovu zasvietil. Tentoraz bez vibrovania, no on si všimol jas: [Feed – status] „Tri mesiace a stále ťa milujem ako prvý deň ❤️ #blessed“.

Zovrel päste.

Vypol telefón. Čierna obrazovka. Jeho vlastná tvár ako nemý odraz.

O pár blokov ďalej sedel na lavičke a znova otvoril Poznámky. Tentoraz nepísal len body, napísal súvetia.

[Poznámky – 22:46]

„Ak je svetlo znakom, že niečo trvá, kde mám ja svoje svetlo? Pouličné lampy svietia, ale nesvietia pre mňa. Žiarovky vo výkladoch sú komerčné, blikajú, aby prilákali. Ale ja hľadám svetlo, ktoré nezhasne, keď odídem. Hľadám svetlo, v ktorom by niekto chcel žiť so mnou.“

Bolo to neohrabané, ale cítil, že mu je o trochu ľahšie. Akoby mal prvýkrát dialóg so sebou samým.

Povzdychol si a šepol: „Možno raz nebude ticho odpoveď.“

Na druhý večer sa vybral do kníhkupectva. Nemal nijaký plán, len tichú nádej. Medzi policami natrafil na rovnakú zbierku básní, ktorú vtedy videl v jej rukách: Hľadanie svetla. Prelistoval ju a prst sa mu zastavil na riadku: „Niektoré lucerny nehoria pre cestu, ale aby v ich svite človek uvidel sám seba.“

Pocítil jemný záchvev — slová akoby hovorili priamo k nemu. A vtedy ju znova zbadal. Sedela opodiaľ, zamyslená, v rovnakom svetri ako vtedy. Tentokrát jej vlasy voľne padali cez plece. On váhal, no nakoniec vykročil.

„Je voľné?“ kývol hlavou k stoličke naproti.

Zodvihla oči a pousmiala sa. „Ak máš chuť čítať v tichu, tak áno.“

Sadol si. Slová medzi nimi chvíľu neboli potrebné. Potom však pretrhol ticho: „Veríš, že veci prichádzajú v správnom čase?“

Odložila knihu, chvíľu mlčala. „Myslím, že veci neprichádzajú k nám,“ povedala napokon. „Skôr z nás. Život nie je to, čo sa na nás valí. Je to to, čo z nás prýšti, keď sa konečne prestaneme báť dať von, čo v sebe máme.“

Utreľ si dlaň o koleno. „Ale čo ak je už neskoro?“

„Svetlo nemá vek,“ povedala. „Len príležitosť ukázať sa. A tá je vždy len teraz.“

Neskôr doma otvoril Poznámky. Už to nebolo len ventilovanie bolesti. Bolo to aj zachytávanie hlasu, ktorý začal znieť o čosi silnejšie.

[Poznámky – 23:14]

Možno nejde o to, aby som bol niekomu prvý. Možno ide o to, aby som bol niekomu posledný.

Ak sa svetlo meria podľa okamihu, potom som tmu bral príliš vážne.

Stretol som ju zas. A zrazu mi je jedno, že svet nestihol môj nastupovací okamih. Vlaky chodia aj v noci.

Stretávali sa častejšie. Nie ako prival, ale ako postupné dažďové prúdy, ktoré vyživujú pôdu. Rečami o knihách, o maličkostiach. Dokonca aj o tichu, ktoré kedysi bolelo, no s ňou zrazu malo inú farbu.

Raz sedeli pri rieke. Ona mlčala, on hľadel na vodu. Zrazu povedal: „Vieš, dlho som si myslel, že život je len niečo, čo sa mi deje. Udalosti zvonku, ktoré nemám pod kontrolou. Ale dnes prvýkrát cítim, že môžem byť tým, kto tvorí. Nie obeťou, ale kapitánom.“

Neodpovedala mu hneď. Položila mu ruku na rameno. V tom dotyku bolo všetko.

Noc zapísal dlhou poznámkou. Nebola len ventilom, ale svedectvom.

[Poznámky – 00:02]

„Ak je láska svetlo, potom to nie je ohňostroj, ktorý všetkých ohúri, ale skôr lampáš v búrke. Malý plameň, pred ktorým sa skloníš a strážiš ho, aby ho nezahasil vietor.“

Dlho som sa bál, že som zmeškal všetky iskry. Ale možno som len musel pochopiť, že niektoré svetlá sa rodia až vtedy, keď sme pripravení ich nieť.

A možno je moja úloha jediná: naučiť sa, že svetlo sa vždy rodí teraz. A že nie je nikdy neskoro.“

Odvtedy, keď kráčal po ulici, už nevidel v notifikáciách len cudzie príbehy. Niektoré nechával bez povšimnutia, iné si prečítal bez bodnutia do hrude. Pretože pochopil, že jeho príbeh sa nemusí začínať naraz s ostatnými.

Niekedy, keď otvoril Instagram, stále naňho svietili fotky párov, dezert pre dvoch, #blessed. No on sa už necítil vynechaný. Usmieval sa, lebo vedel, že medzitým žije svoj vlastný príbeh.

A keď si raz predstavoval budúcnosť – dom, deti, pokojné večery – nenapadla ho úzkosť. Skôr jemná dôvera, že všetko má svoj čas.

Vrátil sa k rieke, kde to celé začalo. Noc bola chladná, no svetlo lúčov si láskavo líhalo na hladinu. Tentokrát si nepovedal nič o meškanií. Len položil ruku na lavičku a nechal ju otvorenú. A keď sa jej ruka dotkla jeho, uvedomil si, že hľadanie neskončilo, práve začalo, týmto jediným okamihom – a tým, že mu dovolil byť skutočný.

Svetlo na druhej strane rieky zablikalo. Mal pocit, že niekto konečne rozsvietil izbu v jeho dome.

Čo ma robí slobodným?

Sloboda. Sedempísmenkové slovo, ktorého línie hlások skrývajú tak veľa:

S – som

L – láskavý

O – občan

B – bažiaci

(po)

O – otvorených

D – dverách

(a)

A – akceptácii

Kedže je každý z nás jedinečnou bytosťou s vlastným vnútorným prežívaním a vnímaním sveta, jednotlivé hlásky pojmu SLOBODA môžu skrývať rozličné definície, ktoré reflektujú osobnosť každého z nás. To je práve dôvod, prečo si každý z nás pod slobodou predstaví iné zoskupenie slov, poučku, ktorá odráža význam tohto slova.

Sloboda, abstraktný pojem, neuchopiteľný. Nehmotný a nemateriálny. A predsa tak dôležitý. Nachádzame ho vo všetkých aspektoch života, počnúc politikou, kultúrou, cez školstvo, ekonomiku až po myslenie. Preto budete so mnou súhlasiť, že idea slobody má v očiach každého z nás inú rovnicu. Známu premennú a tajomnú neznámu. A spoločný menovateľ všetkých členov rovnice, výsledok.

Sloboda sa môže ocitnúť v kvadratickej rovnici, takisto aj v kubickej. Či v rovnici s dvoma neznámymi. Alebo nerovnici.

Čo však sloboda znamená pre mňa? Pod aké premenné mojej rovnice života možno dosadiť slobodu?

Jej rovnica znie:

$$x + 2 \cdot y = 25$$

pričom x predstavuje všetky aspekty môjho duchovna – prežívanie, myslenie a správanie. y symbolizuje moje uši. Dvadsaťpäť je číslom, ktoré meria čas mojej doterajšej životnej cesty.

Podme si rozobrať jednotlivé premenné. Ak pod x dosadíme slobodu, dosiahneme voľnosť duše. To znamená slobodu názoru. Voľnosť v myš-

lienkach. Právo prežívať a pociťovať čokoľvek. Moje psyché je podriadené zákonom, ktoré vo mne ukotvila výchova, vzdelávanie a spoločnosť. A môžem s istotou tvrdiť, že ich hlavným paragrafom je sloboda. Otvorenosť, úprimnosť, rešpekt a porozumenie klíčili v mojej duši od mala. Semienka zasadila nielen moja rodina a najbližší, ale aj spoločnosť, v ktorej žijem a ktorej súčasťou som. Semienko slobody, ktoré vo rástlo, upevňovalo svoje korene, až nakoniec dorástlo v dospelú rastlinu, ktorá zakvitla a ktorá v budúcnosti, aspoň dúfam, prinesie plody práce. Úrodu, z ktorej budú čerpať ďalšie generácie. Vďaka pozitívnej klíme, vhodným ekonomickým a politickým podmienkam a akceptácii spoločnosťou sa vytvorili priaznivé podmienky na formovanie mojej osobnosti.

y symbolizuje moje ucho. a keďže v rovnici je $2 \cdot y$, ide o obe moje uši. Prečo o tom hovorím? Som nepočujúca. Hluchota, ktorá mi bola do vienka daná, mi znemožňuje vnímať zvuky tohto sveta, som ochudobnená o informácie a nepoznám krásu hudby. Veď to všetko je opakom slobody, no nie?

Spôčiatku som to tak vnímala. Cítila som sa iná a menejcenná. Spútaná hendikepom som niesla bremeno hluchoty. No ako som rástla, pochopila som, že práve hluchota ma robí slobodnou. Hluchota mi umožňuje viete čo? Písať. V tom užsom slova zmysle – nachádzať krásu v metaforách či záľubu v básňach. Svoje prežívanie, ako strasti nepočujúcej, tak aj radosti dňa odovzdávam na paletu umeniu slova. A maľujem poviedky či básne. Pretváram svoje pocity v niečo jedinečné a unikátne, podpísané mojou osobnosťou, myšlienkami a emóciami. Myslím si, že láska k literatúre bola od matky prírody kompenzáciou za to, že mojím ušiam bola odobratá akustická krása. Takže už mi veríte, že ticho, v ktorom žijem, môže byť oslobodzujúce? To ticho mi umožňuje načúvať symfóniám môjho srdca a pretvárať ich do náš každodenného života. Takže $2 \cdot y$, $2 \cdot uši$.

No a 25 je štvrtstoročnica. Doba, počas ktorej som spoznávala seba samú, svoje kladné aj tienisté stránky. Obdobie, v rámci ktorého som spoznávala možnosti, ktoré mi sloboda ponúka. Takže pod slovom SLOBODA rozumiem, ako som v úvode eseje analyzovala, to, že *Som Lásková Občianka Bažiaci (po) Otvorených Dverách (a) Akceptácii*. Chcem byť empatickým a dobrosrdečným človekom a zároveň chcem, aby ma spoločnosť prijala presne takú, aká som – s hendikepom.

Takže áno, aj napriek všetkým okovám, ktoré mi nadelil život, som slobodná. Žijem v spoločnosti, ktorá mi ukazuje dôležitosť slobody a ktorá sa snaží, v rámci svojich možností, vytvárať optimálne prostredie pre nás, mladých. Závan slobody cítim aj v mojej rodine, ktorá je mojím oporným pilierom

a kotvou v búrkach života. Vďaka vzdelávaniu sa rozvíja sloboda môjho ducha – spoznávam svet a učím sa o všetkých dynamických či statických javoch v ňom. A moje milované písanie, ktoré ma robí slobodnou – som vďačná, že prostredníctvom neho môžem obohatiť svet o vlastné posolstvo.

Faktom je, že sloboda zohráva v mojom živote nezastupiteľnú úlohu. A som vďačná. Vďačná za možnosti, ktoré sa mi vďaka nej naskytnú, a ktoré ma robia takou, aká som.

Telefonáty do neba

Vesmír, osud, konštelácia hviezd, či náhoda – nazvite si to, ako chcete. Aby malo ľudstvo nádej v lepší zajtrajšok, verí rôznym veciam. Rovnako nimi aj ospravedlňuje neúspechy a zlyhania. Je v našej povahe odosobniť sa od diania vôkol nás a hodiť vinu na nejakú vyššiu bytosť. Azda každý z nás verí, že za určitým procesom je skrytá iná sila.

Eugenova mamička každý večer sprevádza svojho synčeka rôznymi príbehmi. Nie sú to však obyčajné rozprávky z knižky. Jeho mamička má výnimočný talent - rozprávky si sama vymýšľa a do každej z nich vnesie nejakú múdrosť. Lebo vie, že srdcu jej syna sa najviac dotkne, keď sa bude na svet pozeráť jeho očami. A on, nič netušiac, spoznáva tajomstvá života dosiaľ zahalené jeho detskej dušičke.

Malý Eugen sa pred chvíľkou zakutral pod paplón s tematikou hviezdnych vojen, do náručia vzal macka Lacka pripravený dychtivo počúvať svoju mamičku.

„Mami, prosím, chcem rozprávku o Star wars!“ prosíka Eugen so šibalstvom v očiach.

„Príbeh o Star wars si povieme zajtra,“ odvetila mu mama a za ucho si zastrčila pramienok blondavých vlasov, „Star wars sú len fikcia. Toto je rozprávka o chlapcovi a telefonátoch do neba,“ odhaľuje chlapcovi mama tému ďalšieho príbehu.

„Vieš, keď chceš niekomu niečo povedať, poďakovať mu, poprosiť ho, povzbudiť či iba niečo oznámiť, zakaždým ho vyhľadáš a povieš mu, čo máš na srdci. Keď ste od seba ďaleko, vybavíš to cez telefón. My sme veriaci, veríme, že všetko sa, čo sa deje, je Božím zámerom. Keď sa modlíš, vlastne telefonuješ do neba. Pretože Boha fyzicky nevidíš, ale on vidí každú našu myšlienku, či už nevyslovenú otázku, tichú prosbu alebo tajné prianie. Každá modlitba je telefonátom do neba,“ vysvetľuje mama Eugenovi modlitbu na princípe telefónu.

„Telefónne číslo do neba je rovnaké pre všetkých – je ním naše srdce. No Boh má nekonečný zoznam telefónnych čísel každého z nás. Je vryté v našich srdciach, ktoré sú s ním spojené neviditeľným signálom.“ Eugen úpenlivo premýšľa o význame matkiných slov. „Boh ochotne zdvihne telefonát každého z nás. Nikdy nikoho neodmietne. Žiaden hovor nespadne do

odkazovej schránky, v kategórii „zmeškané“ sa nik neocitne. Je ako tiesňová linka a funguje nonstop.“ Eugen má rád telefóny, tak sa mu táto asociácia páči.

„Jeden chlapec, volal sa Kamil, tiež počúval svoju mamičku, ktorá mu každý večer čítala rozprávku. Raz večer mu mamička priblížila telefonovanie do neba, niečo podobné, čo som ti pred chvíľou povedala. No Kamil si to vysvetlil po svojom. Myslel si, že keď si v modlitbe bude želať čokoľvek, splní sa mu to. Že nebo je automat na želania. Tak si zaumienil, že jeden deň si zažela autíčko. Druhý deň lego. Tretí deň psíka. Takto si na celý týždeň rozplánoval želania a myslel si, že len čo si ich v duchu bude priať, jeho telefónny hovor do neba bude prijatý a želania sa mu splnia,“ usmiala sa mamička na svojho synčeka, ktorý nedočkavo čakal na rozuzlenie príbehu.

„Na druhý deň Kamil vstal a od rána myslel na autíčko. Prosíkal v duchu, sľuboval, že si uprace izbu a bude poslúchať mamičku. No jeho pranie sa mu nesplnilo. Ani druhý deň nedostal lego, ba ani na tretí deň ho nezobudil hravý psík. Nahneval sa a vravel si, že sa večer mamičke pošťazuje, že Boh zmeškal všetky jeho hovory.“

„Mami, veď keď každý deň volal do neba, prečo sa mu pranie nesplnilo?“ opýtal sa Eugen so slzami v očiach a ešte silnejšie objal macka.

Eugenova mamička pokračovala: „V ten večer Kamil vyčítal mamičke, že jej príbehu sa nedá veriť, že predsa volal do neba a želania sa mu nesplnili. Tak dospel k rozhodnutiu, že Boh triedi hovory na prijaté a odmietnuté. A tie jeho patria do druhej kategórie.“

„A tak Kamilovi mamička vysvetlila, že Boh prijíma telefonáty každého z nás. Či sú to telefonáty vďaky, prosby alebo chvály, alebo je to iba kamarátsky telefonát, keď sa chce s Bohom podeliť o to, čo v ten deň zažil,“ Eugen súhlasne prikyvoval, pretože sa s mamičkou každý večer a každé ráno modlil – poďakovali Bohu a poprosili ho o dar zdravia a lásky.

Mamička Eugenovi opäť vysvetlila jeho detským zmýšľaním: „Boh však nie je zlatá rybka, ktorá nám splní, čo si zaumienime. Nemôžeme dostať všetko ako lusknutím prstov. Boh sa dotýka duše každého z nás, dáva nám všetko, čo v tom momente potrebujeme. Ak potrebujeme radu v ťažkej situácii, pošle nám do cesty kamaráta. Dá nám zdravie, aby sme mohli chodiť do práce a potom si kúpili nové nohavice. Prostredníctvom pani učiteľky do nás vštepuje vedomosti, aby sa z nás raz stali dobrosrdeční a múdri ľudia. Aj keď máš niekedy pocit, že sa ti v ničom nedarí, si často chorý a kamaráti sa ti posmievajú, ver mi, nikdy ťa nenechá samého. Každou takouto skúškou chce, aby sme sa niečo naučili, aby sme sa posunuli vpred. On je stále s nami, jeho

núdzová linka funguje nonstop a nikdy nenechá náš zúfalý telefonát padnúť do odkazovej schránky. Koná vždy pre naše dobro. Aj keď to nie je vždy tak, ako si my želáme,“ odovzdávala skúsená žena Eugenovi svoje poznanie o nekonečnej Božej láske.

„A aby som dokončila Kamilov príbeh – Kamil bol veľmi nahnevaný. Odmietal počúvať mamine príbehy na dobrú noc, lebo neveril, že sú pravdivé. Každý večer sa zamkol do svojej izby a premýšľal, čo bude namiesto rozprávok každý večer robiť. A tak začal kresliť. Kreslil s hnevom, kreslil z nudy, ale mamičkine rozprávky odmietal.“ Eugen nad chlapcovou tvrdohlavosťou len krútil hlavou.

„Ako môže zaspávať bez rozprávok?“ spýtal sa Eugen objímajúc mamičku, „nikdy pred tebou nezamknem dvere. Veľmi ťa ľúbim.“

„Aj ja teba, synček môj. A vieš, čo sa stalo s Kamilom? Pani učiteľka si všimla jeho krásne portréty. Urobili v škole burzu a veľa obrazov sa predalo. Kamil mal odrazu peniaze, za ktoré si mohol kúpiť lego, či zaobstarať psíka. No keď videl, že jeho výtvary robia ostatným radosť, pochopil skutočný zmysel svojej práce. Tak sa rozhodol, že aj s našetrenými peniazmi sa podelí. Kúpil lego, ale nie sebe, ale spolužiakovi, ktorého rodičia si to nemohli dovoliť. Psíkom z útulku kúpil granule. S radosťou z maľovania sa chcel podeliť aj s mamičkou – odvtedy každý večer obaja sedeli za stolom v detskej, Kamil maľoval a mamička mu rozprávala ďalšie príbehy,“ zakončila príbeh o chlapcovi Kamilovi.

„Vidíš, Boh mu nesplnil všetky túžby. Ba nechal ho, aby zanevrel na mamičku. No to neznamená, že nenačúval telefonátom jeho srdca. Každý deň ich prijímal, ale chcel chlapca niečomu naučiť. To považoval za podstatnejšie ako splniť mu sny o hračkách. Prostredníctvom maľovania ho naučil deliť sa s ostatnými o to, čo má. A Kamil pochopil, že je šťastnejší, keď legom poteší kamaráta, ako keď by ho staval on sám,“ pobozkala malého chlapca na čielko a zakryla ho paplónom.

„To znamená, že ak budem volať do neba, Boh to zakaždým zdvihne?“ opýtal sa tichým hláskom Eugen.

„Presne tak, žiaden hovor nie je neprijatý. Nikoho potreby nie sú ignorované. To, že nám Boh hneď nesplní naše očakávania, neznamená, že náš telefonát je zmeškaný. Len on vie, čo je pre nás najlepšie. Poď, ideme poďakovať za dnešný deň,“ zopala mamička ruky v modlitbu a Eugen sa k jej nebeskému telefonátu pridal.

Stuha nádeje

V zajatí ticha, tmy a vláčneho tepla pomaličky oddychujem, naplnená akýmsi neurčitým pocitom zúfalstva aj očakávania. Vraví sa predsa, že nádej zomiera posledná. Prečo by som sa jej potom aj ja nemohla držať rovnako ako sa listy držia stromov alebo ako sa ryby držia vody...?! – Veď nič iné ako nádej tu nemám. Vlastne.... Vlastne mi tu občas nie je až tak nepríjemne. Ale cítim sa byť veľmi osamotená. A zatiaľ nič nevidím. Vôbec nič. Ak aj niečo počujem, je to len občasné pulzovanie, ktoré je raz slabšie a raz silnejšie a ja netuším, od čoho jeho intenzita závisí... Toto pulzovanie bije ako jeden veľký zvon, zvuk ktorého sa okolo mňa víri a odráža sa od môjho sluchu. Kde to však som?

Už nejaký čas (hoci o čase v tomto čudnom, teplom aj vlhkom prostredí nemám ani poňatia) – a to odkedy som si začala uvedomovať svoje bytie – sa neviem zbaviť rôznych, protichodných myšlienok. Akoby som sa nachádzala v neviditeľnej bubline, ktorej sa nedokážem ani len dotknúť. – Och, veď ja sa naozaj vôbec ničoho neviem dotknúť! A možno sa ani nie je čoho dotknúť. Ktovie. Nemám nič, čím by som sa toho „niečoho“ dotknúť mohla! – Aspoň sa tak cítim. Postupne mi však rastú končatiny. Ibaže sa nemôžem hýbať!

Ani len netuším, že mi chýba kontakt s vonkajším svetom, ktorý je úplne iný ako tento môj, ponurý, neurčitý a sivý, poskytujúci len málo potešenia do budúcnosti. A predsa – predsa si tvrdohlavo zaumieňujem, že sa zo všetkých síl budem pridržať svojho sna. Je ním únik z tejto priepasti. Myslím, že odpočívam kdesi tam, kde som v bezpečí. Aj keď som slepá a bezradná. Nech. Napriek tomu to už dlhšie nevydržím. Ležím na čomsi mäkkom, obalená v niečom, čo sa mi nedarí popísať, ale cítim to na svojom telíčku. Môj šiesty zmysel akoby už začínal šípiť, že tam, v inom svete, je radosť, smiech a slnko, ibaže ja ich ešte nepoznám...Všetko vo mne prahne po slobode a nezávislosti. A zatiaľ takmer bytostne pociťujem svoju bezmocnosť. Niet pochýb o tom, že ma pomyselné puto spája s niekým, kto ma veľmi miluje a na kom sú všetky bunky mojej podstaty absolútne závislé. Nevidím tú osobu, nepozierám jej priamo do tváre, zato akoby som bola jej súčasťou. Aj potravu prijímam presne vtedy, keď ju potrebujem. Noc a deň sú tu dobrými priateľkami – splývajú v jeden celok. Hm. Zvláštne.

Hľadám to, čo by ma od tohto čudného miesta mohlo konečne odpútať. Možno svetlý bod, ku ktorému sa dá dospieť nádejou na očakávanú zmenu a vierou v ňu...Pri živote ma určite udržuje nielen potrava, ktorú neprijímam ústami, ale aj táto nádej! Predstavujem si ju ako stuhu vinúcu sa odo mňa až k ceste von. Ja tú cestu nevidím, iba som o nej prirodzene presvedčená. A to tým viac, čím viac sa podľa mojej mienky približuje čosi nevyhnutné. Vnútorňý hlas mi našepkáva, aby som sa pripravila. Cítim, že sa blíži koniec. Koniec tejto sladkej agónie. Na samom začiatku som pociťovala kus spokojnosti s tým, že tu smiem byť. Lenže potom som sa chcela dostať preč. Nie naraz. Táto túžba sa vo mne stupňovala. Mocnela. A spolu s ňou rástol aj strach, že sa mi to nikdy nesplní a ja tu zahyniem od zúfalstva...Chcem vidieť kohosi, kto ma nosí vo svojom vnútri a nepúšťa ma von. Chcem!!!!

Jedného dňa (alebo noci?) všetko vyvrcholí. Prichádza to najsilnejšie pulzovanie, aké som tu doteraz zažila – pripomína mi to silné krčče. Začínam sa hýbať a vrtieť. Hlavou dolu prechádzam úzkym otvorom. Na chvíľočku prepadám panike, pretože sa ma zmocnia obavy, že sa počas tejto cesty zadusím...Ale nie. Odrazu ma akýsi tlak prudko vymrští von! – Tu spoznávam, že dokážem kričať, a to naozaj nahlas. Tieto zvuky pomiešané s mojím plačom sú blahodarnou mannou pre ženu, ktorej ma vzápätí vložia do náručia. Ešte nepoznám rozmery, ale cítim, že som drobučká a veľa nevážim, aj keď môžem s určitosťou skonštatovať, že nie som ľahká ako pierko. Na svojej ružovej, zmraštenej tváričke okúsím prvé bozky. Prichádzam do kontaktu s láskou. Tak teda láska je to, na čo som v objatí toho temného, teplého sveta po celý čas čakala najviac! – Teraz sa už bez obáv môžem pustiť svojej stuhý nádeje, lebo táto nádej sa práve premenila na skutočnosť. Už ju nepotrebujem. Naopak. Potrebujem všetko, čo sa spája s neodbytnou realitou naozajstného života. Plúcami mi prúdi vzduch. Zohrieva ma slniečko. Vtáky mi veselo trilkujú. More opreteký hučí...Aj šum dažďa je vzrušujúci! - Všetky moje vnemy sú napnuté ako struna na husliach, pretože bažia po tom, aby si z tohto nového a krásneho prostredia pre seba ukoristili čo najviacej potešenia! – Časom si vychutnávam život plnými dúškami. Prišlo svetlo, ktoré som vášnivo hľadala, kým som ešte nebola na tomto svete. A teraz už rozumiem všetkému, čo som vtedy prežívala. Aj pulzovaniu matkinho milujúceho srdca. Chápem podružie jej ochranných krídel, to, ako ma jej telo udržiavalo pri živote a aj to, prečo som musela tak dlho čakať na svoj odchod z jej lona. Čím viac rastiem, tým viac totiž spoznávam zákonitosti, ktoré Boh dal prírode, ľuďom aj zvieratám po ich stvorení. Raz, až nastane ten správny čas, sa, ako dúfam, tiež stanem mamou. A moje dieťaťko sa vo mne bude cítiť rovnako, ako som sa cítila ja, keď ma pod

srdcom nosila jeho stará matka...Ale potom aj ono nájde svetlo života, o ktorom bude snívať ležiac na mäkkej, teplej poduške, ukryté tam kdesi pred svetom.

Svetlo. Hľadáme všetci, hoci si to možno ani neuvedomujeme: umelci ho nachádzajú vo svojej inšpirácii, rastliny v lúčoch slnka, mušle v mäkkosti piesku a v chladnom dotyku vody, slepci v nádeji na prinavrátenie zraku, nemilované bytosti v láske, deti v čare rozprávok, veriaci v náručí Boha a matky v narodení svojich ratolestí.

Svetlo. Kto by po ňom netúžil? – Je najväčším snom pre tých, ktorí sa brodia bahnom beznádeje, cikádou pre hluchých, životodarnou silou zvädnutej pôdy...Najkrajším darom je však pre novonarodené deti. Ved' môcť sa tešiť zo svetla života po tom, čo tie bezbranné tvory niekoľko mesiacov tápali v tmách, je hádam tou najvíťaznejšou svetelnou korunou! A korunujú sa ňou hlavičky všetkých čerstvých prírastkov našej planéty.

Mimo siete

Havran, priateľ, prečo si teraz mlčky? Zem je horúca. Prašnie. Naposledy si sa ozýval z nemocničnej izby. A potom ďalšej. A uličkami, čo sa zdali krivými. A padať vtedy do snehu, bolo len začiatkom cesty.

To všetko bolí nemenej ako rast kostí. Vo vlaku, zakuklení. Čas bol vtedy formička. Bože, kde si?

A ak sa hviezdy rozsypú a budú padať ako cukor za každé boľavé miesto? Kto ich podrží? Neboj sa. Veď to, čo vložíš do zeme nekontroluješ.

Odkiaľ berieš to neomylné neochvejné presvedčenie, že ešte si? Mnohé na čom záleží, zomiera s nami.

Vtáci vycítia zlomenie
Je to vlastne radosť
Nepoznať hneď rozdiel

Koľko úrodnej pôdy a pocit, že nič nestačí.

Mravce sa pohybujú po papieri. Vyčítujú všetky písmenká. Zem je horúca, praská. Mama nadvihne obrus ako včelia kráľovná, aj mravcom ukáže cestu. Je v poriadku zostať, oddýchnuť si.

Pretože každá otázka rozloží základ. Ale dnes je to svetelná tma. Ticho, čo nás drží pohromade. A ty sa musíš prestať báť znova a znova, že jeden okamih zruší druhý. A čo sa sa dobro a zlo navzájom zruší?

Ty si myslíš, že som s tebou skončil, lebo si urobil chybu? Znovu a znovu? Pamätáš si to svetlo ?

Zošíť vlákno po vlákne, akoby to bola Tvoja pokožka. Dôvera sa stáva Tvojou chrbticou, skladáš krídla aj nevyhnutné zbrane. Voda Ťa volá ako spomienky, na ktoré si už zabudol. Tam Ťa vesmír našiel. Mimo siete. Ako chlieb z neba. Ako slovo, ktoré ešte nepadlo.

Keď Ťa objíme bieloba a odlupuje z Teba každú vrstvu, prestávaš byť chrobákom. Tak veľmi to bolelo, viem. A teraz ? Si vnútom. Zhavranelo nebo. Počúť jasne. Všetko je zmyté.

Ale ako sme mohli poznať to svetlo bez toho, aby sme najskôr stáli v tme!

POÉZIA

Autori do 20 rokov

MAGDALÉNA RYBÁROVÁ

ryješ žliabky cudzími prstami

si pripravená
na odpočítavanie
posunkovou rečou
na hlučné gestá
na hláskovú diétu
kedy zo slov zostáva
len syntaktická hmota

ryješ žliabky cudzími prstami
nechty máš plné
tučných
mľandravých básní
a dlane sú iba pozošívane deky
vyložené na stôl
ako kniha
celkom vyčítaná

ulitníci odkiaľsi vypriadli vlákna tanca

v lánach prejedených lúčmi
sa točíme v špirálach
sme hladní
po sebe
a po vzdychaní

na nahý chlieb natáhuješ maslo
a reči sa jedia
a chlieb je
utrúsiš čosi o večnosti
stane sa
buď básňou
buď svetlom
buď

ma navečer
keď stíchne deň
a my sa zatiahneme

iba v daždi počuť rínové d'atle

ako liečia neuznaných poetov
z prekrúcania súvislostí

občas aj my sedíme len tak
v kruhu
sami dvaja
držíme sa dľaňami
vlastného krvného obehu
cirkulujeme z predsieni do komory
radi by sme sa rozvetvovali
ale tlak na steny
nás vyvrhuje späť
uviaznutých v riečišti
výhovoriek

tu sme len žili
a srdce za deň udrie aspoň 100 000krát
a v daždi počuť rínové d'atle

Napospas všetkému

dom
postavený na
zhnitých základoch

svet bez Teba je ako
prechádzka jarnou záhradou-

mŕtvy svet sa zviecha-
aby spadol naspäť
na dejisko dejín.

Už toho mám dosť

podarilo sa ti
zničiť úplne všetko-
tak prečo som ja stále tu?
a ako strom odolávam tvojim
mocným náporom?
A keď chcem ujsť-

Odrazu sa neviem
pohnúť.

Daj mi aspoň otázku,
keď nevieš odpoveď!!

Položím ti pred nohy
všetky svoje nádeje
už ich nebudem potrebovať
v tom ďalšom
živote.

Zasypem
ťá
kvetmi-

A nepoviem ti, že si pre mňa
nevyčísľiteľne
bezcenný.
zabudol si?
nemôže sa to
skončiť dobre!

Toto okno

dvere dokorán - vedú von, alebo dovnútra? Povedú
ma naspäť cestou, tak dobre známou? Chcem utiecť,
ale
stratím sa v Tvojich očiach.

Modré nite, labyrinty, zrkadlá.
Hladina, odrážajúca sa v nich. Chcem sa
ponoriť hlbšie a
zabudnem sa nadýchnuť.

Kresba

balada
o tvojom živote-
nedopísaný epitaf.

nestihol si vyriešiť to,
čo ťa trápilo
najviac.

lom. krik.
rútime sa do záhuby!
ty vyviazneš,
ja nie.

kto ten príbeh dopovie?

šero. hluk.
nerozoznateľné slová-
nezáväzná zábava tých,
ktorí nevedia.

Za nami

Krutý sek meča- a vládca
ktorý sa náramne baví.
Ortuť. kaskádovito sa lejúca.
jed. odraz v skle.
postava v tme sa zrkadliaca-

teraz značiac to,
čo pôvodne nemala v
úmysle.

Symbol spravodlivosti-
ale pre koho?
Keď tu žiadna nie je.

odseknutá ruka-
ku krádeži nedošlo-
no to kráľa
trápiť nebude.

Entuziazmus

nadšenie
pre niečo.
prezrad' mi-
stále ho cítiš?
červené šaty
v plamennom poli
ako osamelá figúrka
na šachovnici
tam stojíš-
i keď sa celý svet
pred Tebou
rúca.
prikradneš sa zozadu-
líšča
no ja ťa nežiadam o odvetu-
odpustím ti i tak.
vryla si mi tie slová do pamäti -
celkom nevedomky

pokús sa nič nepokaziť!
vrhni sa do toho zmätku!

vyber si to, čoho si sa doteraz stránil.
najľahšia cesta nikdy nebude
cestou úspechu

Duše

2 duše, ktoré sa potrebujú,
ešte sa však nespojili v jednu.
Potrebujú sa ako písmenká riadky,
ako pesničky spevákov a speváčky.
Hľadajú sa. Chvíľu bežia, inokedy kráčajú,
z času na čas si aj zašprintujú.
alebo sa len tak čakajúc povalujú.
Hľadajú sa cez smútok či šťastie,
či majú zrovna depku z niečoho.
alebo naopak práve cez život kráčajú ladne...
Blúdia v horúčave, blúdia v búrke,
plné prázdnoty pokojne aj celé životy, našli sa.
Dúfam. Možno. Dajme im šancu.
Nechajme sa prekvapiť a možno sa spoja v jednu,
To im ale trvá!
Čo sú slepí?
Konečne prišli na vysnívaný koniec začiatku,
teraz sa však zas kľžu naspäť do brány počiatku,
jeden druhému chrptom otočení,
cítia sa asi trocha zahanbení.
Alebo sú len v svojom egu veľmi ponorení,
s hlavami robia priam kolotočový show,
len, aby si jeden druhému nevstúpili do snov.
Snád' sa na seba neplánujú usmievať ďalších 10 rokov,
len preto, že sa obidvaja boja prvých krokov .
Obidvaja sú akože strašne nonšalantní.
Žeby výsledok dnešnej doby?
Dookola vymýšľajú výhovorky,
už ich mám fakt plné zuby,
vraj sa len boja.
Boja? Koho? Čoho?
No asi, že sa na konci začiatku zase stratia.
Stratia? Kde?

V slovách, hádkach, nevyriešených otáznikoch zakliesnení v ostružinových
kríkoch,
videli to už veľakrát v cudzích príbehoch...
Ktorými sa - poviem pravdu - všetci často zaoberáme,
čítame články, pozeráme seriály, lajkujeme storky, repostujeme tiktoky
o tom čo chceme raz prežiť,
a popri tom všetkom akosi zabúdame byť.
Toto je však príbeh ich,
nie žiaden remix Gen Z love od Central Cee-ho,
ani nová love story by Collen Hoover,
pozri sa mi do očí, priamo na mňa
nie doprava ani doľava.
namiesto posielania tiktoku ,
kam raz možno pôjdeme
chyt' ma teraz za ruku,
Na vlak nasadnime a nadobro vypadnime,
láska. Láske nerozkážeš,
aj keď chcem všetko kontrolovať,
na môj dušu mám rada veci pod palcom,
žiadne prekvapenia,
žiadne nečakané situácie ani náhody ,
žiadne návštevy bez pozvania.
Ty si prišiel ako letná búrka,
teplá, svieža, láskavá nečakaná sprcha.
Nemám rada strácať pôdu pod nohami,
a už vôbec nohy pod pôdou ,
teraz sa ale spolu rútime ,
kade ani kam netušíme.
Teraz už sa nedá vyjsť von,
prestaňme sa unavovať somarinami,
jeden druhého si zakazovať,
viac nebud'me ľahostajní ani nonšalantní ,
napíšme si vlastnú pieseň či knihu.
Svoju. Našu. Spoločnú.
Budú tam riadky písané našimi perami,
alebo podcasty rozprávané našimi ústami,
na teraz dosť bolo yapovania,
láskou naplnených pohľadov,

bez priameho oslovenia,
letmých dotykov či hádaniek,
zoberiem pero ty papier .
Z tiktoku sa presuňme do stredu presne sem,
napíšme náš román ,
jeden náš nesplnený sen.
Tak predsa. Našli sa. Určite.
Dve duše, ktoré sa potrebujú,
sa napokon spojili v jednu.
Viac nemusia blúdiť ani hľadať,
od teraz budú kráčať či bežať bez rozdielu ,
ale od tohto momentu dušou spojený spolu!

Neistá reflexia

Píšem, no neviem čo.

Už dlho ma nič nenapadá,
neprichádza žiadna metafráza.

Ani žiadna okúzľujúca múza, čo ma len v hlave skúša.

Asi keď sa z toho nevypíšem, tak celá vybuchnem.

Už neviem, čo mám robiť.

Som v takom strese, že len pobehujem po byte hore a dole.

Dole a hore a naspäť hore a dole.

Stále overthinkujem, či zle alebo dobre bude.

Neviem ani to, čo bude do rána a či v noci nezazvoní telefón, že príbehu
života je koniec.

Čo budem robiť.

Kradnúť ľuďom sny po nociach?

Alebo písať si tie svoje za stolom v mojej izbe?

Asi si kúpim malý dom s veľkými oknami niekde na vidieku,
kde v diaľke budem mať oceán a sem tam nejakú tú čajku.

Kladiem si otázku, či ešte stále verím na lásku?

A taktiež neviem, či urobím dobre.

Viete, vybrať si dobrú vysokú školu je ako dobre skočiť s padákom.

Nikdy nevieš, kde skončíš.

A tak aj ja.

Skúšam všetko čo sa dá,
sem a tam.

Posielam svoje rýmy do súťaží krásy, kde nechcú ma,
a nechcú ani mňa.

Moje vnútro, moje myslenie, celé ma to frustruje.

Opakujem, že neviem, čo mám robiť!

Ako žiť?

Ako fungovať na tomto svete?

Ktorú fantasy knihu si vybrať?

Čo je správne a čo zase nie?

Tak pochopte to už, nechce sa mi donekonečna učiť to isté.

Sediť na jednom mieste a skladať verše.

Chcem objavovať, lietať, vidieť to, čo je za múrmi skryté.
Ach, keď si len pomyslím, že mňa ťažia len ľahké bolesti.
Utešujem sa, že bude lepšie, alebo ešte horšie?
Keď ja neviem, či to tak má všetko byť.
Či šťastný koniec to môže priniesť,
alebo opäť budem stáť tam, kde pred tromi rokmi, pri tom istom hrobe?
Pustiť ma z domu nechceš,
ale keď vyletím, že vrátim sa späť aj vtedy, keď nechcem,
že budete mi chýbať deň čo deň,
keď viem, že moja rodná zem je niekde tam v diaľke,
no zároveň tu pod nohami.
Aj pod tými vašimi.
Tak pusť ma mami.
Chcem lietať a zažiť to, čo ty pred rokmi.
Keď ma tancovať učila teta Nela,
hore v tanečnej sále na poschodí divadla.
Svet sa krútil ľahko a hravo,
tak detsky, bez jedinej slzy.
No teraz som už dospelá, aspoň na papieri.
A túžim sa búriť,
keď za oknami vojna zúri,
nevediac čo nastane za celý deň.
Ako to vypočítať,
aby všetko bolo správne podľa vzorca.
Lenže taký vzorec neexistuje.
Existujeme vôbec my?
Žijeme v tejto realite alebo sme len farebné hologramy?
Skrytí za svojimi snami,
tiene pod nohami, čo nás nevedia dolapiť.
Vnemy, to sú tie príbehy bytia,
otvoriť oči a načúvať tlkotu srdca.
A keď sa raz za vami vráti moja duša,
čistobiela,
bude žiariť vo dne v noci,
s láskou prekvitať medzi stromami.
Nelúčim sa ešte s vami,
pretože ja, ľúbim ťa mami.

PRÓZA

Autori do 20 rokov

Dážď a studňa

Vzduch oťažel puchom. V kopcoch nad hradiskom poletoval biely popol. Pomalým nadnášaním sa po chvíli vždy zniesol hlboko pod nebo na pustú zem. Klesal na trosky dreva, vytrhnuté zo základov chatrčí, aj na pohodené meče, ktorých jasný svit zastierali tmavé, prischnuté škvrny. Kopije, zapichnuté do zeme ako výstražné koly, obeleli. Aj obhorené múry, kedysi pyšne sa týčiace nad vrcholmi stromov, zbeleli. V hradných izbách ešte oheň požieral posledné živé drevo. Biela sadza zakrývala, čo mohla – splietala sa s hrivami koní ležiacich v prázdnych uličkách a spiacich vojakov prikrývala ako sypká perina. Dávno si zložili brnenie, odhodili zbrane.

A uprostred toho pokojného chaosu stála studňa. Jej pevné steny sa strácali v hĺbke zeme, posledná čierna tráva halila spálené kamene. Žltý mach s ňou ostal verný, ukrytý v škárach. Studňa mlčala, pochmúrne premýšľala. Pri nej sedel mladý muž – opieral sa o jej stenu, divne skrútený, s hlavou sklonenou na hrud'. Spal pokojne, necítil puch svojej škvariacej sa kože, hrud' už dávno nevytláčala zabodnutý šíp. Popol sa striasol, oheň zakmital. Nad kopcami zosilnel vietor a tiahol za sebou ťažké mračná, ktoré sa ozývali z diaľok. Nepokojné krkavce vzlietli. Studňa trpezlivo čakala.

Prvé slnko zakryla tma. Lúče rýchlo pohasli, tiene sa rozprestrelí po bojisku. Z ťažkých mrakov sa spustili kvapky. Najprv len opatrné mrhollenie, akoby sa dážď nesmelo dotýkať pustiny. Všetko syčalo. Keď pohladil studňu, zosilnel. Ticho vystriedal zmätok zvukov. Medzi šušťaním sa ozval slabý hlas: „Ahoj!“ Studňa nevraživo zaškrípala kameňmi. „Odíd! Nechaj oheň, nezahášaj ho!“ ozvalo sa z jej hĺbky, slová sa lámali v ozvenách. Dážď prekvapene spomalil. „Prečo by som mal?“ spýtal sa. Zo zeme zaznela odpoveď: „Nech vypáli všetko, aj les naokolo. Aby si tu už nenašla útočisko žiadna živá bytosť!“ Na chvíľu zavládlo ticho. Studňa sa zachvela, hlina naokolo sa zosunula. Vietor zosilnel, akoby si dážď povzdychol. „Bolo to až také zlé?“ opýtal sa. Studňa sa zasmiala.

„Zlé? Pozri sa okolo! Nevidíš všetky tie telá bez duší, ako sa vrstvili jedno na druhé? Bolo to strašné, priateľu, otrasné. Ešte večer tu sedeli deti, z môjho vedra pil dobytkov, ľudia sa veselo zhovárali. A potom, keď sa ráno ešte hmla nezdvihla, prirútili sa muži v zbroji. Na koňoch s erbmi sa oháňali sekerami a mečmi. Nastal krik a zmätok, neznesiteľný krik. Ľudia sa bránili, ako vládali,

no keď zazreli plamene na streche hradu, vedeli, že je koniec. Poslední sa rozutekali do lesov, no prenasledovali ich. Ak tam zájdeš, ešte ich učíš odpočívať v tráve... Hrôza. Ver mi, niet dôvodu utišovať túto prekliatu zem.“

Dážď sa dotkol hustého porastu a zotrel zoschnuté slzy, nebadane ukryté v lístí. Vrátil sa späť k studni. V oblakoch zahrnelo.

„O to viac mám dôvod tu byť. Odpusť,“ zašumel a jeho kvapky oťaželi. Voda sa miešala s krvou a spáleninami, čiernočervené prúdy sa valili z hradieb a tiel dedičanov. Dážď padol aj do tmy starej studne. Tá mu smutne pošepkala: „Ty nerozumieš. Vieš, koľkokrát som videla zaniknúť nádejný život?“

„Neviem,“ priznal dážď. „Ale viem, že keby sa ľudia nesnažili, neboli by vojny. A keby sa snažili viac, možno by rýchlejšie končili. Som tu, aby som očistil ruiny a vyzdvihol ich zo zabudnutia. Ochladzujem pôdu, aby sa spomienky vpísali do pamäti, nie do kože. Ak by tu zostal len prach, čo by im ostalo?“

Studňa dlho mlčala, až nakoniec jej mnohohlasný šepot odvetil: „Pravda, máš v tomto svete význam, ale priznaj si – koľko bojísk si už čistil a koľko ich ešte budeš? Ľudia rýchlo zabúdajú.“

„Strácaš vieru, a nezazlievam ti to,“ odpovedal. „Ty tu žiješ pridlho na jednom mieste. Potrebovala by si vidieť svet tak, ako ho vidím ja. Ďaleko odtiaľto sú takí, ktorí sa k podobným miestam stále vracajú. Nie zo zúfalstva, ale z odhodlania. Vedú svoje posledné boje. Čím som starší, tým viac takých vídam pod svojimi mrakmi. Verím im. Možno by si mala aj ty.“

Nastalo ticho. Studňa vnímala, ako sa bolesť premieňa na spomienku, no nechápala. „Si naivný. Koľko dobrých by si aj našiel, vždy bude aj druhá strana. Nič sa nezmení...“

„Pre nás nie,“ zašepkal dážď, „ale pre nich áno. Ľudia majú krátky život, aby ho nechali pohltiť zlom. Budú zaň bojovať, je to ich jediná doba. V smrteľnosti je krása – preto kropím ich cestu, aj keď o pár rokov stratí zmysel.“ Kvapky stekali po kameňoch, dážď zjemnel, jemne objal studňu. „Prajem ti, aby si aj ty videla ten zázrak a žila v nádeji. Už ma tu netreba, zbohom.“

Mračná sa roztrhli, slnečné lúče sa presekli cez nebo a zahriali spustošené nádvorie. Mláky sa ligotali ako spomienka na starého priateľa. Zo studne sa ešte ozval posledný zablúdený hlas, odrazil sa od dna a utíchol. Ostala sama – premýšľala nad slovami v daždi.

Keď sa ozval dupot kopýt, strhla sa. Medzi mŕtvolami prechádzal kôň. Na svaľoch sa lesklo zlaté brnenie, nozdry vypúšťali ťažký vzduch. V sedle sedel starší muž so sivou bradou, v drahej zbroji, s korunou stiahnutou na vráskavom čele. Tvár mu znetvorili úzkosť a strach. Rozhliadal sa, až kým nezazrel studňu, a stuhol. Zosadol, ťažkopádne kráčal bližšie. Zastal pri tele mladíka.

Na oboch im žiaril rovnaký znak. Mužov pohľad sa stratil, tvár vybledla. Zrazu sa mu však podlomili ramená, brada sa roztriasla a skrivil ústa. Studňa si spomenula na deti, ktoré takto plakali. Muž sa zosunul na zem, kolená do blata. V tichu sa ozval vzlyk. Potom ďalší. Vzal nevládnú ruku chlapca do svojich dlaní. Slzy nebrzdil, nechcel.

Slnko medzitým pokročilo. Kráľ sa zdvihol, vzal mladíka do náručia a položil ho cez chrbát koňa. Vysadol a odchádzal. Studni ukázal chrbát. Tá premýšľala, kedy ho znova uvidí – či príde s prostými ľuďmi, aby z nej znovu čerpali vodu. A potom jej napadlo, kedy sa k nej vráti starý známy, aby ju ochladil.

Vietor, ktorý kradne sny

Je to vánok, tichý šum. Nie je ako víchrica, ktorá so sebou ťahá všetko, čo jej príde pod ruky. Z pootvorených dvier sa vlečie ako duch. Je tmavá noc a ty cítiš, že ti chladnými prstami drží spiacu myseľ. Blíži sa k tebe a podobá sa na zlodeja bez tieňa.

Nočný vlak, ktorý nejazdí podľa cestovného poriadku, zastaví na poslednej koľaji, kam už nesiahia žiadne svetlo. Stanica je opustená a vo vzduchu je trpký pach štipľavého dymu, čo tancuje v hmle. Lavičky sú prázdne a hodiny zastali. Zrazu, keď o piatej ráno je krajina ešte v hlbokom spánku, sa otvorí vagón, akoby niekto vystúpil. Vzduch ochladne, atmosféra zhustne. V diaľke je počuť psí štekot, lampy v blízkosti dediny zablikali. Vlak zmizne do neznáma a už zostáva iba ťaživé ticho. Vietor kráča, nevidno ho, ale je na mieste. Listy sa mu vždy poklonia, štrk na zemi pozdraví podrážky. Zvuk okolo neho sa zvlíná, pripomína to hru na píšťalke.

Prichádza k domu, usmeje sa, veď má čas. Počká, kým znovu zaspíš a vkľúzne do rozprávkovej izby, ktorá má okná ako z perníkovej chalupy. Jemné svetlo pohltilo poličku, kde čarovný vánok sfúkol zlatistý prach. Je to len priesvitný obrys, ktorý ma dych rannej rosy. Keby mal podobu človeka, vyzeral by ako starý pán s vysokým klobúkom a nemodernými handrami. Nejde z neho strach. Jeho prítomnosť je príjemná, tichá. Má hlboké oči, plné ukradnutých snov, ale predsa, je to upokojujúce. Túžby sa premenili na nepostrehnuteľné teplé svetlo. Keď už všetky sny stíchli, ako jesenné listy pod čerstvým snehom, rozhladne sa po izbe a je spokojný. V každom zaprášenom kúte nechal kúsok niečoho, čo sa ráno stratí, ako para nad šálkou kávy. Nakoniec sa vzdiali a zostane po ňom len stopa. Jemné šepkanie pocitov a ukážky obrazov sa ti vracajú do myšlienok, ako záblesky spomienok z detstva.

Uplynuli roky. Vietor sa nezmenil, stále prichádza bez pozvania, keď sa krajina ponorí do tmy. Teraz sa však vrátil spolu so mnou do domu, kde spomienky čakajú, kým ich znovu objavím. Prediera sa mi popod kabát kým stojím na prahu domu s kľúčom v ruke, ktorý sa mi v dlani jemne trasie. Neotáčal sa v zámku už niekoľko rokov. Dvere sú ťažké, drevo už je vlhké, no keď otvorím, zacítim známu vôňu. Vietor sa prederie dnu prvý a ja mu kráčam v jeho stopách. Prebehne cez izby a vracia sa s hlasmi, ktoré poznám. „Babka, môžem ísť na záhradu?“ počujem v hlave tenký detský hlas, ktorý patril

kedysi mne. „Len si daj bundičku, vonku veľmi fúka,” odpovedá svojim pokojným chlácholivým tónom. Obraz mi pred očami zmizne. Zostáva len stará kuchyňa, stôl, na ktorom sa predvádzajú prvé slnečné lúče, v rohoch sa natiahli jemné striebřisté pavučiny a krútia sa pri závane ako struny na gitare. Prejdem do ďalšej izby. Nájdem tam fotografie, na ktorých sú vyblednuté tváre. Snáď čakajú, že sa im pozdravím. Vánok nimi prejde, zdá sa, že im chce vrátiť hlas. Potom pohladí moje líca a snaží sa mi znova niečo pripomenúť. „Ona zase zaspala pod jabloňou,” pošepká babka dedkovi. Dedko jej hlbokým hlasom odpovedá: „Nechaj ju, asi sa jej sníva niečo pekné, pozri, usmieva sa.” Prechádzam chodbou, dotýkam sa chladných stien, čo v sebe majú vrytý detský smiech i plač. Všetko je tiché a krehké akoby sa minulosť rozpadala na piesok a ja prichádzam k oknu v mojej kúzelnej detskej izbe. Pozriem sa von na záhradu. Kedysi tam bola lavička a pri nej sud, kde starký zbieral dažďovú vodu a plávali v nej žubrienky. Teraz je tam len prerastená tráva a ja postrehnem ďalší obraz: „Dedko stoj! Čakaj na mňa!” kričí môj detský hlas. „No poď, ukážem ti kde tento rok kvitnú prvé snežienky,” so smiechom odpovedá.

Na stene sa zaleskne ciferník starých hodín. Mlčí, tik-tak už nepočuť, ticho sa mieša so svišťaním prievanu. Sadnem si na posteľ a vyhladím vankúš s návlečkou, ktorú mi uštrikovala starká. „Povieš jej, že dom predáme?” počujem babkin nesmелý hlas. „Nechcem, aby bola sklamaná,” poznamenal dedko. Na zlomok sekundy mám pocit, že sedím v ich rozhovore ako malé dieťa. Potom obraz vyprchne. Som tu sama, dospelá, s kľúčom a zmluvou v kabelke. Prišla som uzatvoriť jednu kapitolu môjho života, no vietor mi nechce dovoliť len tak odísť. Kradne moje sny a mieša ich so spomienkami z detstva. Postavím sa, prejdem ešte raz celým domom. Každá izba je ako schránka, ktorá bola plná smiechu a radosti. Vietor ich postupne berie a odnáša za prah dvier, no niečo mi aj necháva. Pocit chvenia na hrudi a neviditeľný dar na dlani. Keď odchádzam, obzriem sa. Vietor sa utíši, ukladá sa spať. Dom stojí v tichu, prázdny, no vo mne zostáva plný. Cítim, že múry možno odovzdávam, ale to, čo v nich žilo, zostáva mne. Kľúč nechávam zapadnúť späť do hlbokého vrečka môjho bordového kabáta.

A starý pán vo vysokom klobúku v nemoderných handrách na mňa kýva spoza okna...

Stopa pretrvá

Charlotte kráčala tichou ulicou smerom k mestskému múzeu. Sychravé počasie zabezpečilo, že ulice boli takmer prázdne a ona mohla svoje myšlienky venovať len sebe. Srdce jej divo búšilo nadšením. Múzeum bolo každým krokom bližšie a informácie, ktoré tak úpenlivo zháňala sa nachádzali len pár metrov od nej.

Keď vošla dnu do nosa jej udrela známa aróma, ktorú za sebou zanechávajú knihy a staré listiny, vôňa skrývajúca v sebe vznešenosť a slávu dávnych čias. Charlotte si odložila dáždnik ku ostatným a smelo sa vybrala do miestnosti, kde sa mala konať prednáška, o ktorej ju už stihli informovať plagáty vnútri. Nenechajte si ujsť jedinečnú prednášku z ichnológie (náuka o skamenelých stopách živočíchov, pozn. A.S.) v podaní Adison Campbellovej! Poponáhľala sa ponurými uličkami a prešla pár schodiskami, kým sa dostala na druhé poschodie. Nevedela či sa zachvela od zimy, ktorá panovala na kamenných chodbách alebo od mierneho stresu, ktorý pocítila, no určite by sa potešila šálke horúceho čaju.

Váhavo vstúpila do miestnosti.. Pár ľudí už sedelo na svojich miestach, krátiac si čas pozieraním do mobilu či čítaním kníh alebo niečím, čo im pripadalo vhodnejšie. Žena s gaštanovo hnedými kučeravými vlasmi zdvihla hlavu, keď Charlotte vkročila do miestnosti, no zaraz sa zase ponorila do sveta v mobile. Biela miestnosť bola jednoducho zariadená – na stene pred ňou bolo prichystané plátno, pod ktorým sa nachádzal sivý stôl s hĺbou dokumentov a kvitnúcou rastlinou. Drevené okná poznačené časom sa nebezpečne prehýbali pod náporom prudkého vetra a zakaždým, keď zavanul, do miestnosti vnikol prúd studeného vzduchu. Práve otvárala knihu, keď do miestnosti vošli ďalší dvaja ľudia, sympatický pár v stredných rokoch. Ryšavá žena sa na ňu pousmiala a sadli si do radu za ňou. Keď sa chystala skontrolovať čas, niekto buchol dverami a miestnosť ovládlo nadšené šepotanie. Zdvihla hlavu a s obdivom sledovala, ako jej vzor seabedome vkročil do miestnosti. Vysoká ryšavá žena si razila cestu ku stolu nehladiac na svoje publikum, len pred seba. Biely plášť, kontrastujúci s ryšavými vlasmi za ňou vial a každý jej krok za sebou zanechal zvuk dopadajúcich opätkov. Pokojne odložila papiere, ktoré niesla v rukách i s notebookom na stôl a až, keď nastalo ticho, sa prizrela svojim hosťom. Stroho sa zahľadela na každého z nich svojimi prenikavo zelenými očami a

neutrálnym tónom hlasu ich privítala: „Milí moji hostia, nadšenci vied a zarytí vedci, na dnešok som sa veľmi tešila. Táto prednáška bude prvou v tomto skromnom mestečku. No dnes tu nie sme preto ale, aby sme rozšírili svoje obzory, aby sme preskúmali vedu stôp z inej strany, ako ju poznáte, aby ste sa dozvedeli niečo, čo vám nikto iný nepovie. Nie je vás tu dnes veľa, čo ma teší, pretože si myslím, že ste ľudia, ktorých skutočne ichnológia fascinuje. Pokúsím sa urobiť všetko, čo bude v mojich silách, aby každý z vás odišiel s novonadobudnutými poznatkami a rozumel tomu, čo budem hovoriť.“

Publikum zostalo ticho, no vzápätí známej vedkyni zatlieskali. Potmehúdsky sa na nich usmiala a pokračovala v prednášaní. Charlotte neľutovala, že sa na prednášku rozhodla prísť. K dokončeniu dizertačnej práce jej už chýba len posledný kusok, no za žiadnu cenu nemohla prísť na to čo. Jedného dňa však narazila na príspevok oznamujúci príchod Adison Campbellovej do ich skromného mestečka a Charlotte sa chopila svojej príležitosti.

„Myslím, že najlepšie bude ak vysvetlím samotné počiatky ichnológie ako vedy. Ichnológia sa zaoberá najmä pozostatkami stôp. Avšak na to, aby sme mohli skúmať stopy po našich predkoch a zvieratách, museli ľudia vyvinúť koncept stopy. A práve na to sa dnes zameriame. Rozpoviem vám príbeh o Heraklovi, gréckom bohovi, tiež známym pod menom Herkules v starovekom Ríme.“ Charlotte sa pohodlne usadila a myseľ sústredila len na nasledujúci výklad.

„Kedysi, ešte v starovekom Grécku, kde vládol Zeus po boku so svojou manželkou, Hérrou, sa Zeusovi narodil syn. Jeho matkou však nebola Héra ale Alkméné, dcéry mykénskeho kráľa Elektryóna. Zeus totižto vzal na seba podobu jej manžela, a takto ju oklamal. Samozrejme, že Héra neostala ticho. Herákles bol od malička jej trňom v oku. Niekoľkokrát sa ho nepriamo pokúšala zniesť zo sveta, no ani raz sa jej to nepodarilo. Héra sa ale nevzdávala, vediac, že určite existuje spôsob, ako sa zbaviť dôkazu Zeusovej nevery. Po niekoľkých rokoch, keď už jej nevlastný syn mal deti a býval so svojou manželkou sa nemilosrdná Héra rozhodla konať. Vedela, že tou najzraniteľnejšou stránkou je rodina, a preto jedného dňa priviedla Heráka do šialenstva. Neuvedomujúc si, čo robí a pod vplyvom lži a ilúzií, ktorými Héra oklamala jeho myseľ, zabil celú svoju rodinu.“

V sále zostalo napäté ticho a Charlotte po úvode prednášky zostala mierne zmätená, no to v nej vzbudzovalo len väčšiu chuť poznať celý príbeh. „Samozrejme,“ pokračovala Adison a jej rezký hlas rezonoval miestnosťou. „Héra bola podlá a príliš bystrá na to, aby si neuvedomila, že keby Herákles zostal už navždy šialený, nič by tým nedosiahla, A v tom spočívala jej pomsta. Po tom, čo Herakles vykonal, mu Héra opäť vrátila jeho zdravú myseľ. Keď si

Herakles uvedomil, čo vykonal, vedel, že už navždy bude musieť žiť s vedomím toho, že on sám bol katom vlastnej rodiny. Bičovaný osudom sa rozhodol obrátiť na orákulum v Delfi, aby aspoň čiastočne vykúpil svoje činy. Orákulum mu prikázalo, aby desať rokov slúžil u kráľa Eurystheusa a splnil každú jeho požiadavku. Avšak Eurystheus rozhodne nebol súcitným kráľom a gréckemu polobohovi nariadil, aby splnil dvanásť takmer nemožných úloh, každú ťažšiu ako tá predtým a potom mu bude odpustené. Po tom, čo Herakles úspešne pokoril všetkých jedenásť úloh postavil pred neho kráľ poslednú a zároveň najťažšiu úlohu, priniesť Kerbera, trojhľavého psa, ktorý stráži vchod do podsvetia a dáva pozor, aby sa doň nedostal žiadny smrteľník. Eurystheus si bol istý, že je nemožné túto úlohu splniť, no Herakla nič neodradilo od toho, aby splnil i dvanásty najťažší údel. Vediac ale, že z podsvetia sa dosiaľ nikto nevrátil sa Herakles vybral do Eleusis, kde ho zasvätili do Eulisinských tajomstiev. O týchto tajomstvách bolo ale tiež menej známe, že ak vás do nich zasvätili, mali ste mať šťastie v podsvetí. Povzbudený svojím úspechom sa so vztýčenou hlavou vydal naproti poslednému kúsku skladačky, k odpusteniu jeho činov.

Herakles smelo vykročil k jaskyni preslávenej svojím vstupom do Podsvetia. Do ríše Hádesa. Čím bližšie bol k jaskyni, tým viac cítil hnilobný zápach smrti a napadlo ho, ako veľmi bohovia smrť nedokážu pochopiť. Myslia si, že sváry, ktoré majú medzi sebou, že zlomené srdce je tá najväčšia bolesť, čo poznajú, no nikdy ešte nezažili smrť. Smrť niekoho, na koho vám záleží. No Herakles vedel, aké to je. Nikdy nezabudne na pocit, toho, čo uvidel, keď sa spamätal z Hérinej prekiatej ilúzie. Z klamstiev, ktoré naňho utkala matka, akoby bola spriadala pavučinu. Vedel, že by mal pociťovať strach, no ten najväčší strach už prežil a nič iné, čo sa mu postavilo do cesty ho nezastaví.

Myšlienky mu náhle prerušil pravidelný tlmený zvuk, akoby sa niekto snažil vyrývať do vzduchu. Herakles zdvihol hlavu a pred jaskyňou zbadal svojho brata, Hermesa. Bledý mladík bol odetý v skromnej zbroji, v ruke držiac svoj obľúbený totem. Palicu obtočenú dvoma hadmi a na vrchu zdobenú krídlami, ktoré mu pomáhali sa vznášať a zakaždým, keď zatrepotal, Herakla zasiahol prívál vzduchu a ich pierka príjemne zašelestili.

„Čože tu pohľadávaš, brat môj, čo zdolal i nezdolateľné, premohol nepremožiteľných, čo ťa privádza do týchto nemilosrdných krajov, do útrob podsvetia, ríše Hádesa?“ spýtal sa Hermes zdvorilo a trpezlivo čakal na odpoveď.

„Vina, ma sem zaviedla, brat môj. Cítim sa, akoby som stratil krídla, hoci som nikdy žiadne nemal, odkedy... odkedy Héra si vyliala na mne svoju nenávisť. Taký je osud môj, že musím trojhľavej oblude čeliť, na svet smrteľníkov ju priniesť a potom až bude mi odpustené,“ zverila sa Hermesovi jeho krv.

„Mrzí ma, tvoj Orákulom určený osud, Herákles, brat môj,“ vyjadril svoj súcit okrídlený muž a voviedol Herákla do vnútra jaskyne. Síru bolo cítiť na každom kroku. V diaľke sa črtali sopky, z ktorých vystupovali stĺpy dymu, akoby to bol vodopád lejúci sa opačným smerom. Pod nohami cítil preslávený hrdina tie najostrejšie skaly a svojmu druhovi závidel krídla, ktoré ho bolesti ušetrili. Vzduchom sa niesol nárek a krik, žien i mužov, bolestné kvílenie a prudké pohyby rieky Styx.

Keď sa Herákles cez podsvetie dostal až k rieke Styx, kde ho jeho verný brat opustil, postavil sa mu do cesty Cháron. Vychudnutý muž, s rukami bledými ako najbeľšie prvosienky, no odetý v čiernom habite. Tvár si skrýval pod kapucňou a jediné, čo Herákles rozpoznal bol čierno-čierny tieň, akoby mužovi žiadna tvár ani nepatrila. Cháron sa potmehúdsy zasmial, krčovitó zvierajúc v ruke drevenú palicu a nepekne no sebaisto sa pohojďával v jednom rytme s loďou. Určite už viac patrila k neživým ako k živým.

„Čože, si želáš, ty svetom poznačená duša?“ spytoval sa ho lodník.

„Milý Cháron, len o jediné ťa prosím, aby si ma previezol na druhú stranu rieky Styx.“

„Obávam sa, že to nebude možné. Si príliš živý,“ zarehnil sa Cháron až ho natriasalo.

„Nemáte právo súdiť či smiem ríšu Hádesovu navštíviť. Najmä ak nepoznáte moje dôvody!“ presviedčal Herákles vesliara. Muž sa opäť usmial a jediné čo spod jeho kapucne bolo možno vidieť boli jeho blyštiace sa zuby.

„Čože je ti na smiech, ty Hádesov päťolízach! Zmorím ja loď tvoju i teba samého, Cháron, pokiaľ nemieniš ma na druhý breh vziať!“ vyhrozil sa Herakles lodníkovi. Cháron nakoniec nedobrovoľne poloboha previezol po rieke podsvetia. Cháron stál do konca cesty obďaleč, mlčky pádlujúc pomedzi prudké vlny i tiché zátoky, kde z vody vytrčali ruky strápených duší smrteľníkov. Herákles bez slova vystúpil z lode a vydal sa tvárou v tvár kráľovi podsvetia. Okolo seba okrem trápenia, žiaľu, zlosti nevidel nič, keď v tom, kútikom oka, zaregistroval pohyb. Priamo pred ním stál sám Hádes. Kolovali rôzne legendy o tom, ako pán Podsvetia vyzerá, no keďže sa ešte nevrátil nikto, kto okúsil jeho hnev, legendy boli ďaleko od pravdy. Mocný vládca z výšky zhliadal opovržlivo na svojho podradeného. Okolo neho sa vznášala červená aura a na hlave mu sedela koruna s hrotmi špicatými ako zuby Chiméry. Herakles na seba ale nedal pocítiť žiaden strach. Bol rozhodnutý, že odíde s Kerberom a tak neotáľal a Hádesovi povedal, čo mal na srdci: „Hádes, vládca duší, pán podsvetia, kde lúče slnka nepovážia sa pohľadiť ani jedného z tvojich strápených sluhov, mám na teba požiadavku, pre mňa hodnoty väčšej ako všetky poklady bohov.“

„Čože si zažiadala tvoja smrteľná duša? Akú ľarchu to musíš na chrbte nieŤ, že až do mojej ríše si zavítal?“?!

„Hádes, Podsvetia pán, netušíš aké spleťité boli chodníčky, ktoré ma zaviedli až sem. No teraz tu pred tebou stojím a žiadam ťa o povolenie odnieŤ tvojho verného sluhu, Kerbera, na zem smrteľníkov. Kráľovi Eurystheovi sa zažiadalo vnieŤ kus podsvetia na našu zem, a tak som tu.“ Hádes sa potichu zasmial, no Herákles mal pocit, že smiech mu ostane do konca života v jeho pamäti a mátať ho bude v snoch.

„Takže ty by si si prial môjho Kerbera. Chceš aby som ti daroval strážcu vstupu do horúcich zemí podsvetia. Skutočne podivuhodné.“ Hádesov hrubý hlas na chvíľu zmĺkol a Herákla sa zmocnilo napätie, „Nech ti je teda po vôli, Herakles, synovec môj, smieš si vziať Kerbera a privieŤ ho kráľovi Eurystheovi, do ríše smrteľníkov.“ Heráklesovi nenapadlo, že Hádes bude taký ústupčivý, a hoci sa na jednej strane radoval, na druhej svojho strýka podozrieval.

„Prirodzene, Kerbera budeš musieť vrátiť, bez akejkoľvek ujmy, to znamená, že pokiaľ môjho trojhlavého služobníka plánuješ privieŤ na svoju zem, nemáš právo použiť žiadnu inú zbraň okrem vlastných rúk,“ vyjadril sa Hádes neústupčivo až sa mu medzi obočím sformovala vráska. Herakles nechal slová ozývať sa pokým nebol dostatočne pripravený na odpoveď: „Ďakujem ti, Hádes. Vážim si tvoju štedrosť a zaväzujem sa Kerbera vrátiť i v boj holými rukami.“ Nebojácny Herakles sa vydal naprieč svojmu najnebezpečnejšiemu údely, zdolať trojhlavého psa s hadím chvostom, syna slávnej Echidny. Nedlhú cestu prešiel podsvetím, keď dorazil k bránam rieky Acheron.

Herkules sa sklamaný chystal vykročiť inou svetovou stranou, keď vtom akoby sa vetrom zniesol zvuk zavrčania. Herákles spozornel. Spoza tmavého rohu skrytého v tieňoch sa pomaly vykrádalo niečo nepravidelných tvarov, príliš temné, aby rozpoznal, čo sa pred ním nachádza. Teda až kým si neuvedomil, že sú to našľapujúce laby. A že to nie sú vlny, rozprskujúce vodu k jeho nohám ale sliny chýrneho Kerbera. Herákles sa urýchlene prebral zo zamyslenia a všetky svoje zmysly sústredil len na monštrum pred ním. Ostré hryzáky v návale zúrivosti chňapali naprázdno a z krku sa Kerberovi vydieralo to najstrašnejšie brechanie. Zakaždým, keď zaryl pazúrmí do skaly, o ktorej si Herakles myslel že je nezničiteľná, chvostom preťal vzduch sťa bičom. Herakles spravil výpad vpred. Hoci zviera vyzeralo desivo a matky jeho totožnosť používali, aby vystrašili svoje deti, Herakles ho nemal za zlého. Len plnil úlohu, ktorú mu určilo Orákulum a reťaze rinčiace na krku šelmy nepridávali na jeho zjave dobrovoľne slúžiaceho u Hádesa. Herákles ale nemohol dovoliť svojim citom, aby ovplyvnili jeho silu. Kerberos sa rozbehol jeho smerom, kamene odskakujúce do všetkých strán. Herákles sa

postavil svojmu odporníkovi zoči voči a práve, keď mu zviera bolo najbližšie, vyskočil na jeden z útesov a z neho zoskočiac pristál na Kerberovom chrbte. Zviera sa zbesilo zmietalo vetriac stopu Herákla. Ten sa ale pomedzi to plazil popri chrbtovej kosti až smerom k jednej z troch hláv monštra. Napäto sledoval ako trojhlavý pes začal poskakovať a točiť sa dokola nielen celým telom ale i hlavami. Spotené ruky sa mu na hebkej srsti kížali a raz sa zošmykol natoľko, že zacítil zápach hnílobných slín z Kerberovej tlamy. Rýchlo sa vyšvihol naspäť. Svaly ho pálili a po čele mu stekali kvapky potu zmiešané so špinou a krvou, v ústach a ruky akoby nepatrili k jeho telu. Lapajúc po dychu si spomenul na príčinu jeho návštevy podsvetia. Mysliac na svoje deti i ženu nabral Herakles novú chuť do boja. Pevne sa postavil na nohy a reťaz potiahol tak, aby sa zakaždým, keď po ňom Kerberos chňapol čelúšťou s ostrými rezákmi, omotala okolo jeho troch hláv. Kerberos sa nezmohol vymotať a Herákles využil svoju šancu a reťaz ťahal až dovtedy, kým zviera stratilo vedomie.

Herakles potom Kerbera vyviedol na zem živých cez už jemu známú jaskyňu, vykračujúc si s pýchou si veselo pospevoval jednu z piesní, ktoré jeho žena, Megara, zvykla spievať deťom, keď nemohli zaspáť. Cítil sa zrejme najlepšie, ako len mohol odkedy už jeho rodina nepatrila do ríše živých, no v tom za sebou začul známe vrčanie. Tentoraz však bolo slabšie, pripomínalo skôr chrápanie. Herakles sa otočil a pred sebou zočil Kerbera preberajúceho sa k životu. Kerberos ešte nikdy nebol vystavený slnečnému svetlu. Nikdy nepocítil teplo slnečných lúčov. Zver akoby sa začal dusiť, nekontrolovateľne mykala hlavou do strán, reťaze rinčali tak hlasno, že v kráľovstve neďaleko si mysleli, že sú to brnenia prichádzajúceho vojska. Herákles stál pevne na nohách, no neexistoval spôsob akoby utíšil beštiu teraz vrhajúcu neidentifikovateľnú tekutinu všade vôkol seba. Len sa uhýbal nebezpečnej kyseline, pokým sa zviera neupokojilo. A vzápätí sa mu zazdalo, že je niečo inak. Nevedel či je to pocit zadosťučinenia, náhle ticho, jeho nový pohľad na život ale niečo ho rozrušovalo. Rozhliadol sa okolo a od prekvapenia takmer zabudol dýchať. Namiesto kameňov a trávy bola pastvina okolo nich plná kvetín. Nádherné fialové lupene kvetov so žltým stredom plné sladkého nektáru sa vynímali pred ním a vietor so sebou niesol ich pozostatky. Herákles sa obzrel, udivený vznikom maku a jedovatých rastlín sa smelo vydal, za chrbtom s Kerberom, ku kráľovi Eurystheovi, vediac, že môže svoj život začať odznovu.

„I to je jedna z legend, ktoré zaraďujeme medzi tie vysvetľujúce vznik stôp, pretože, miesto kde Herakles vkročil na zem, je samozrejme poznačené jeho stopami. Tu je však dôležité si uvedomiť, že pod pojmom stopa sa neskrývajú vždy stopy nôh, láb, odtlačených v piesku či v ľade. Stopa je čokoľvek, čo

naznačuje existenciu danej veci. Samozrejme, mohla by som rozobrať s vami iné filozofické názory o tom, čo je to stopa, ale najlepšie bude, aby ste sami porozmýšľali nad týmto tvrdením. Ďakujem a pevne verím, že sa ešte niekedy stretneme na jednej z prednášok,” s týmito slovami sa Adison rozlúčila so svojim publikom a po chvíli jediná stopa, ktorá po nich zostala, bola prázdna miestnosť a vôňa kávy či zmes rôznych vôní parfémov.

O pár dní Charlotte dopísala svoju doktorandskú prácu a o pár mesiacov dostala zaslúžený doktorát, a o pár rokov sa stala jednou z najvýznamnejších postáv v dejinách ichológie.

Stopy počas vývoja ľudského života a rozšírený význam pojmu stopy

Dizertačná práca

Záver a povzbudenie populácie k zmene životného štýlu

Každý po sebe niečo zanechá. Stopy, ktoré nám pomôžu rozpovedať príbeh danej osoby alebo predmetu. Zvieratá po sebe nechávajú odtlačok laby, iné si svoj domov označujú trusom. Ale čo ak jediná stopa, ktorá zostane po nás sú plasty a odpadky? A čo ak neviditeľné stopy sú tie, ktoré po sebe zanechávajú najvýraznejší odtlačok?

Možno sa uvedomíme vtedy, keď budeme žialiť nad trieskami a pilinami zo stromov, ktoré sme kedysi začali rúbať? Alebo vtedy, keď jedinou tekutinou na tejto planéte budú naše horké slzy, keďže nezostane nič iné len smútok nad už nezvratiteľným osudom? Fakt, že niektoré stopy nemožno vidieť neznamená, že po sebe nezanechávajú dôsledky.

Ľudia sa väčšinou zamýšľajú len nad stopami, ktoré možno vidieť. Nad stopami, ktoré po sebe zanecháme v kameňoch, v piesku alebo v ľadovci alebo o skameneliny. No nie všetky stopy je vidieť. A čo ak práve tie neviditeľné stopy formujú náš svet?

Ale ak jediná stopa, ktorú po sebe zanecháme budú pnie stromov, rieka, v ktorej viac netečie voda či oceán, kde sa budú ryby plaviť pomedzi odpad a plast, ako bude svet vyzeráť? Ako bude vyzeráť svet o niekoľko rokov, svet, kde sme zabudli na to, že neviditeľné stopy majú väčší význam, ako sa nám zdalo?

Mramorová sestra

Na cestičke vydláždenej mušľami som započula kroky. Vydala som sa za tým praskajúcim zvukom skôr, ako sa bytosť po vstupe do kostola stala sochou. Takisto ako mnohí iní, čo sa pred svitaním zakrádali po meste, aby si ním oživilí spomienky na dávne časy. Časy, kedy ešte voňali ľudskosťou a slnečné lúče ich nepremieňali na mramor. Po porušení tejto rutiny, mramorové príbehy sľubovali večné zaklätie. Zabudnutie na ľudskosť, zaľúbené listy a milencov, na únavu a bolesť chodidiel z neprestajného chodenia po tomto svete. Juh bol plný tichých kostolov, kam mnohí radi chodievali pri šeptaní starodávnych modlitieb zabúdať.

Lenže Lia a jej minulosť stvrkli na kameň omylom. Jej osud ju považoval za mŕtvu už dlhé roky pred jej narodením, ale jej meno by ste v matrike rozhodne nenašli. Snažila sa utiecť pred tou vzácnou kliatbou. Kliatbou detí rodičov, ktorí sa snažili zúfalo na seba zabudnúť. Nám obom tiekla žilami modrá krv. Lyina matka pochádzala zo znepríateleného kráľovstva. Môj otec, kráľ, ich láskou zradil našu zem, a tak sa Lia stala jej väzňom. Robila som všetko pre to, aby kliatbe unikla, no nakoniec ju stiahla so sebou a ostala som sama, stratená bez svojej polovičnej sestry. Hrejivé srdce spolovice z kameňa, len v noci bijúce. Nie úplne človek, ani socha.

Preto som sa rozbehla k bohatému kostolnému portálu, aby som svoju nevlastnú sestru zahliadla, aspoň zahliadla s úsmevom, teplou pokožkou a voňavými vlasmi, ako som ju poznala ako dieťa. V okolí som už nezačula ani krok. Znamenalo to, že sa predo mnou len opäť schovávala alebo sa stala súčasťou kostolnej architektúry? Kostoly by nám mali dávať nádej a istotu, nie vnucovať strach, tak ako v tomto kráľovstve.

Otvorila som ťažké dvere a vbehla do hlavnej lode stavby. Zabudla som sa prežehnať, len som behala pohľadom po okolí, chvíľu mi trvalo zvyknúť si na zvláštne osvetlenie interiéru a ťažký vzduch, ktorý mi popri tom behu a napätíu trvalo dlhú chvíľu prehltnúť a dostať do pľúc. Pohľad mi zamrzol na očiach jednej z mramorových sôch, ktoré tvorili polkruh okolo oltára. Väčšina obyvateľov verí, že to je len dokonalé zobrazenie našich svätcov. Naša rodina samozrejme vedela pravdu.

Spod Lyiných bielych mihalníc tiekli stvrdnuté slzy, vlasy mala upravené ako kedysi, akoby si rovnako nechala záležať na výzore, aj keď bola

sochou. No už viac nemali teplú gaštanovú farbu, farbu, ktorá mi tak pripomínala septembrové večere na našej verande pred domom. Zamrzli v snehovej mramorovej prikrývke. Kiežby nás dokázala schovať obe, tak ako sme sa spolu schovávali počas zimy pri kozube. Nedokázala som sa viac pohnúť pri tom pohľade na jej neprítomný, no napriek tomu smutný výraz v tvári. Nemohla som nechať vyblednúť tie nostalgické pramienky, ktorých tenkých koncov som sa z posledných síl držala, keď tu nebola. Túžila som jej pomôcť, stáť tam naveky namiesto nej, ale predtým sa s ňou stihnúť objasť a zasmiať, túžila som modliť sa k nej počas všetkých východov slnka, len aby znova bola živá. Nie spolovice, ale úplne prirodzene nažive.

Modlitba... Modlitba! „Nech živý tvoj nepriateľ povie pár slov, život v denných lúčoch bude opäť tvoj!“ To, presne to bolo písané v knihe Mramorových príbehov. Som jej živý nepriateľ? Neviem, jedna za druhú by sme položili život, veď predsa sme sestry. A tak som si pred ňu klákla. A modlila sa za jej ľudskosť, až kým sa úsvit nenadýchol jej smiechu.

POÉZIA

Autori nad 20 rokov

Život

Život je okamih vášne
slnko vychádzajúce každé ráno
tanec medzi svetlom a tieňom
Je to vzostup a pád
cesta nádeje
tlkot milovaného srdca
radosť obalená v pavučine času
Je šancou odhaľovania krásy
cesta zázrakov
nádeje
nežných objatí
dobrodružstiev
Je to možnosť dotknúť sa
vlastnej duše

Vo svete priepasti
márne hľadám štvorlístok
zabudnutý úsmev i kľúčik
ktorým by sa dalo
odomknúť svedomie
vypŕchajúce po kúskoch
z ľudských schránok
Neviditeľne mizne ako gáfor
a stráca sa v nekonečnom
dave ľahostajnosti

Čas bláznov

Vírus ľahostajnosti
napáda ľudské schránky
Pomaly bez prižmúrených očí
vylieka dušu donaha
vysáva city
oslavuje bláznov
od pondelka do nedele
a pritom pravda
preteká pomedzi prsty

Čas na odvahu

Nehráme sa na veľkých
Sme nimi
V nejasných očiach
ukrývame hriechy hnevu
a čakáme na odvahu
padnúť do kolotoča
zemskej príťažlivosti
Občas by sme mali rozsvietiť
žiarovku v mozgovom závite
aby sme nezmeškali
posledný vlak

Osud

Kráčame osudom
a vnikáme až do korieňov
vlastného bytia
V tichu predlžujeme noc
do snivej hmly
a vyháňame prázdnotu
zo sŕdc

Ráno prestiera radosť
myseľ ľudí zaplavuje
farebný záchvat
a koncert slov sa spúšťa
na hlavy vyplašených
vtáčať
Svet chaosu
je otvorený dokorán

Nádej

Svet svetla bojuje s tmou
Cesta slepne v rytme bolesti
Opantaná zábleskom nádeje
predsa dokáže odomknúť
paletu farieb
aby bola príležitosť
vyliečiť sa zo slepoty

V údolí noci

Noc krúži nad krajinou
Hádže na ňu svoje siete
aby bolo menej svetla na pravdu
ľahostajne zakrýva denné hriechy
hrá sa s nami na skrývačku
sadá na mihalnice
a v kvapkách úzkosti
spomaľuje prítomnosť

V hlbokom labyrinte noci
vyžiera všetku milosť
zahládza stopy
zlomených krídel
až kým svitanie
bezútešne nepochová
horký smútok včerajška

Slová

Často sa objavujú prázdne slová
mokré od lží
Skrývajú nabrúsené žiletky
a striehnu na použitie
Bez udierania do hrude
čakám na dážď
ktorý by zmyl všetky nepravdy
a pár kvapiek zachytených
v mojej dlani
by vzkriesili odvahu
pochopiť vlastné myšlienky
poskladané v obálke

Domov plný darov

Spomienka na domov
sa mení na oltár
plný darov
na krajinu pokoja
kérdeľ divých holubíc
na objatie blízkych
i na bosé nohy
naháňajúce motýle
po bludných lúkach
Dotýka sa slobodnej mysle
a ako hudba nádeje
sa rozlieha v duši
zvoní v povetrí
a volá na návrat
uprostred necitlivého
života

V tichu dní

Stojíme s bezradnými rukami
s hlavou plnou myšlienok.
Voláme k Tebe, Pane.
Skúmaš našu vieru
pohodenú v čase
a v zranených dňoch
vstupuješ do nášho svedomia
viac ako inokedy.
Mlčíš, ale náš kríž
je i Tvojím krížom
a v Tvojom objatí
sa nedá zamrznuť

Mokré ponožky a pivo

Dostal som chuť na pivo,
a tak som sa vytrepal pešo do obchodu.

Obul som si ponožky –
boli ešte mokré.
Bolo po daždi.
Stojaca voda.
Slimáky lovili.
Odkopol som kameň,
nech drží hubu
tam, kam patrí.

Cestou počúvam blues.
Znova začína pršať,
jemný dážď.
Vtáky krúžia nad domami,
akoby ich chceli zožrať.

Míňam reklamu na české pivo,
že vraj nemôžem siahnuť vedľa.
O pár minút v obchode im ukážem,
že môžem.

Na červenú prejdem semafor,
v polke preskočí na zelenú.
Aspoň osud má dnes trochu súcitu.

V obchode len tupé ksichty,
väčšinu nepoznám.
Vlastne nepoznám nikoho.
Je nikto väčšina?

Cesta domov je pomalšia,
je do prudkého kopca.
Obiehajú ma autá.
Zotmelo sa a rozpršalo.
Fučím.

Ponožky sú na mne najsuchšie,
ale za to pívko
to kurva stálo.

Dám si ešte jedno.

Skurvený deň

Zobudí ma smrad mačacieho hovna,
ráno sa mi smeje do ksichtu.

Som dolámaný po piatich hodinách spánku,
aj to necelých
lebo močový mechúr má párty o tretej ráno.

V práci si nemôžem ani zapáliť,
ani vypiť –
len počúvať idiotov čo stále niečo chcú.

Po obede sa ozve pravý bok,
bolesť vydrží až do večera je ako otravný pes.

Ale večer už mám v rukách
pívko alebo vínko,
nech je aspoň trošku fajn,
a aspoň na chvíľu
sa tvárim, že tento deň
nie je jeden veľký skurvený omyl.

Mením víno na básne

Fľaša vína = jedna báseň,
a to si kupujem vínko za 3 eurá,
výnimočne za 6.

Čo by sa stalo keby pijem víno za 100 eur?
To by boli básne.
Posrali by ste sa z nich.

Ale aj z lacnej fľašky tečie oheň.
To je život.

Komáre

Nemôžem spať.
Všade je ticho,
iba to prekliate bzučanie,
ten malý motorček smrti
nad mojou hlavou.

Jedného tresnem.
Rozpleštím ho na stene
ako vlastnú frustráciu.
Myslím, že je pokoj,
ale nie, vždy príde ďalší.
Malá upírska sviňa,
ktorá vie, že som už slabý.

Každý nový je múdrejší,
rýchlejší, drzejší.
Akoby sa učili
zo svojich chýb.
Ako vojak po vojakovi,
čo padá a na jeho miesto

nastupuje ďalší,
len o trochu lepší zabijak.

Posledný si dovoľil sadnúť mi na čelo.
Počujem jeho bzukot,
je to zvuk vojny,
myknem hlavou,
zavriem ústa
a v zuboch cítim ten malý,
mäkký odpor.

To nečakal.
Ani ja nie.

Chcú moju krv.
Nie moju dušu,
nie moje slová,
len krv.
A ona im chutí.
Lebo je v nej alkohol.
A ja v posteli, som
vlastne pre nich bar.

Planéta

Naša planéta je Boh,
chodíme po nej, po jeho tele.
On sa ozve raz za 2000 rokov,
keď mu stúpime na citlivé miesto.

A namiesto ospravedlnenia,
sme mu naposledy zabili syna.

Alebo je naša planéta len časť jeho tela,
v tom prípade dúfam že to nie je miešok,
a že mu nedrvíme gule.

Verím že ma za túto báseň nezabije ešte aspoň 40 rokov

Kontinuum

Vek už na to mám, aby to slovo
v mojom prípade prestalo existovať.
Ani zdravie mi už neslúži tak,
ako by malo.
A ešte k tomu toľké nešťastia vo svete,
živelné pohromy,
nevraživosť medzi ľuďmi.
Ak to všetko spočítam,
tak cesta po ktorej chodím, je neistá.
To moje kontinuum,
natiahnuté ako tenká niť,
sa môže ľahko pretrhnúť,
A možno sa už trhá.
Ale zatiaľ som.

Postrehy

Uháčkované golieriky,
svetříky i sukničky
skončili v detskom bazáre
Dnes háčkujem myšlienky,
ľahko sa párajú.

Môj učiteľ tanca s ľahkosťou robil kroky
raz dva tri, raz dva tri
Dnes vie, že do tanečnej sály nepatrím,
ťažko sa tancuje s bakoľou.

Obloha neudržala slzy na krajíčku
počujem ako klopajú,
stekajú po striežke dáždika

a na zemi vytvárajú mláčky.
Tie moje sa k ním spolupatrične pridávajú.

Čakala som naňho v parku
pod sliepňavým osvetlením,
ale ako sa hovorí,
pod lampou býva najväčšia tma.
Neprišiel.

Zvykol si

Auto prešlo krídlo anjelovi.
Bieleho peria mu na ňom chýba.
Teraz sa chudák veľmi lietať bojí
A tvrdí mi, že to bola moja chyba.

On je vraj práve môj anjel strážny
A ja som veľmi problémový typ.
Že s tým má roky problém vážny
A už ho nebaví viac takto žiť.

Letel by preč, ale sa nedá.
Za nebom smúti a je mu clivo.
Postarám sa vravím, to nie je veda
A vzal som ho do krčmy na pivo.

Už tri roky periem jeho biele krídla.
Ľahko sa zašpiní a každý si nás obzerá.
Dnes neláka ho svet, kde anjeli sídli.
Tak strážim ja, môjho strážneho anjela.

Stretnutie so životom

Prisadol si ku mne Život v ošúchanom kabáte.
Topánky mal rozviazané, asi chodil po blate.
Spustil dlhý monológ, že vraj dobre nespáva.
Večer, že mu býva clivo a na život nadával.

Sedel ako bezdomovec, čo má život naruby.
Ráno v parku na lavičke krmil so mnou holuby.
Pritom mi dal zopár rád ako plávať životom.
Pozdravil ma a šiel preč, stratil sa mi za plotom.

Dnes už žijem životom s radami od Života.
Aj tak je to veľmi ťažké, životom sa premotať.
Holuby už v parku nie sú, preto sám a postojačky
chodím k Váhu blízko pláže
s láskou krmiť divé kačky.

Nepoetický svet

Motýle pomaly vymierajú...
Ale čo keď vymrú lesné víly?
Bude mať svet stále chuť?
Bez farieb a vôní,
Bude mať dosť sily?

Na lúke motýľ nepoletí...
Nezatančia si viac krásne víly.
V takom svete veršov niet.
Ja viem isto, nevymreli!
Len sa niekde dobre skryli.

PRÓZA

Autori nad 20 rokov

Dievča s husľami

Kráčala som zo školy do parku. Bol máj a ja som si povedala, že sa pre dnes vyhnem električke. Rozhodla som sa prejsť cez malé historické námestie, ktorému dominovali každodenné remeselné trhy s typickými drevenými stolmi a lavicami ukrytými pod rolovacími pergolami. Námestie zdobil malebný kostol Dominikánov s kláštorom. Dvere boli pootvorené a zvnútra sa ozýval anjelský spev chlapčenského zboru. Zastavila som sa. Lákala ma tá božská atmosféra a tak som sa rozhodla vojsť a rozjímať. Zostala som stáť vzadu pri stene. Bolo to čarovné – to ticho, tie jemné hlasy, vôňa kadidla, a tieň vitráží na kamennej podlahe.

Po poslednom speve som si všimla mladého, statného, asi dvojmetrového muža, v dlhých rukách zvierajúc saxofón. Batikové tričko kontrastovalo so všedným výzorom ostatných prítomných a kučeravé vlasy zopnuté do copu mu vyčnievali pomedzi hlavy upravené do všedných účesov. Vyzeral ako vlk medzi ovcami. No počúval sústredene, skoro skúmavo a bol naňho krásny pohľad. Vôbec som si nevšimla, že naňho zízam, ale on áno. A akonáhle zistil, že vytrčá z davu, otočil sa a dlhými krokmi a so sklonenou hlavou vyšiel von. Neviem prečo, ale niečo ma na ňom zaujalo. Kráčala som pomaly za ním, pár metrov pozadu. Odrazu sa zastavil, sadol si na jeden z prázdnych drevených stolov na námestí a vytiahol z vrečka ošúchanú paperbackovú knihu. Celý zhrbený, akoby sa do tej knihy chcel vnoriť, ju začal čítať. Chvíľu som ho pozorovala a potom som sa rozhodla... Zastala som vedľa neho a s podozrievavým pohľadom sa ho opýtala: „Čo to čítaš?“

Ani sa na mňa nepozrel: „Poznáš Blakea?“ (A odrazu som mala pocit, že sa poznáme odjakživa.)

Zavrtela som hlavou: „Poznám... Shakespeara.“ Uškrnul sa a pozrel sa mi priamo do očí. Mal nádherné žiarivo modré oči.

„Som Peťo.“ Podali sme si ruky.

„Som Katka.“ Usmiala som sa.

Jeho prenikavý modrý pohľad mnou prechádzal skrz-naskrz, a neskôr som zistila, že všetkým, čo ho nejakým spôsobom oslovilo. Vtedy ich mal trochu prižmúrené a na ich krajoch mal vejár malých vrások. Bol to láskavý a veselý pohľad, ktorý vás len tak nepustil. A aj teraz na mňa upieral oči, presne tým priamym jasným pohľadom a bez toho, aby odvrátil zrak, čo i len o milimeter, siahol do vrečka a ponúkol mi cigaretu.

Zobrala som si ju, hoc nefajčím – zo slušnosti – a vložila som si ju do vrecka. Keď videl, že si ju nezapálím s ním, len pokrčil ramenami, opäť sa prihrbil a zapálil si. Vydýchol kúdoľ dymu a výstražne dvihol prst.

„Počkaj!“

Z vrecka vytiahol pokrčený šmirák a ceruzku. Rukou ho narovnal na stole, niečo naň načmáral a podal mi ho.

„Blake,“ opäť vyfúkol obláčik dymu a pre potvrdenie pichol prstom do papiera a podal mi ho.

Stálo tam:

„A jej temná tajná láska

ti život zničí.“

Čítala som to trikrát a pochopila som, že svet, v ktorom Peťo žije je iný ako ten môj. Je odvážny, zvedavý – ale nie tak, ako v škole -, je tragikomický ako v nejakej divadelnej hre a hlavne, žije sa naplno a bez hraníc.

Nasledujúce dni som Peťu vyhľadávala čoraz častejšie. Vždy som si niečo našla – výhovorku, že náhodou idem okolo, alebo že som niečo stratila, že som bola zvedavá, či v kostole nie je ďalší koncert. Pravdou bolo, že ma k nemu niečo priťahovalo. Jeho pohľad na veci bol osviežujúci. Bol iný. Debaty s ním sa nikdy nekrútili okolo znáмок, spolužiakov, ani dovolení v Chorvátsku. Hovoril o Bachovi a o tom, ako mu v jednom kuse hrá v hlave. O tom, ako svet potrebuje viac pokoja. O tom, že každá melódia má v sebe kód, ktorý môže niekomu zachrániť deň, alebo celý život. A tak mi prešiel celý školský rok, aj leto. Až som jedného poprázdňinového večera vošla na Dominikánske námestie – prvýkrát v neskorších večerných hodinách. Bolo dusno, mestské svetlá lenivo blikali a námestie sa hemžilo zvláštnou zostavou ľudí. Tetovania, dredy, mikiny s lebami, číra, piercingy... Z tých desiatok postáv nesršalo nič, čo by vo mne vzbudzovalo dôveru. Už-už som sa chcela otočiť, keď som ho zbadala. V hlučnej vrave a podguráženom kriku, hral. On hral. Ako svetlo uprostred tmy. Sedel na zvyčajnom stole, saxofón v ruke a zdalo sa, že ho nikto nevníma. Ani sa naň nepozreli. Boli príliš zamotaní do vlastných svetov. S pohľadom upretým vpred som sa predierala rozmanitými skupinkami k nemu. Cestou som prepočula pár nechutných návrhov a v kapse som krčovitou zvierala tú cigaretu, ktorú som, ktovie prečo, stále nevyhodila. Zastala som tesne pri ňom. Práve keď sa nadýchol, aby zahral ďalší tón, do boku mi drgol chudý chalan v čiernej mikine. Buchla som sa do stola. Peťo okamžite prestal hrať, zoskočil zo stola, chytil ma popod pazuchu a venoval chalanovi pohľad, ktorý bol silnejší než facka. Ten len prevrátil očami a ledva počuteľne zamrmľal: „Sorry.“

A zmizol medzi holohlavými, dlhovlasými a čírovitými tieňmi.

„Čo ty tu robíš, prosím ťa?“ spýtal sa.

Bez čakania ma vyložil na stôl ako decko, sadol si ku mne a podal mi slnečnicové semienka.

Jeho pohľad sa smial tými modrými očami, okolo ktorých hrali jemné vrásky svoju pieseň. Začala som rozprávať. O spolužiačke, ktorá má hysterické ataky kvôli hocičomu, o učiteľovi fyziky, ktorý je taký krivý, že sa pri každom jeho kroku zdá, že sa už-už zlomí. O rodičoch, čo plánujú dovolenku do Bulharska, lebo je lacnejšie ako Grécko. Hovorila som a hovorila. A on len počúval.

„Máš šťastie, že žiješ takýto život,“ poznamenal napokon, pozerajúc niekam nad hlavy ľudí.

„Aký?“ opýtala som sa.

„Myslíš ten nudný, nalinajkovaný, kde sa nič extra nedeje?“

Rozosmial sa: „No, presne taký.“

A ako starší brat ma objal okolo krku a beťársky na mňa pozrel. Potom mi znovu podal slnečnice, uchopil saxofón a začal hrať. Uvedomila som si, že niekoľko ľudí v okolí sa na nás díva. Teda – na mňa. Vôbec som sem nezapadala. Obyčajná stredoškôlačka nič extra. Klasika medzi death-metalom. Prišla k nám červenovlasá dievčina so zicherkami v ušiach a vínom v ruke. Podala mi ho bez slova. Vzala som si ho, zo slušnosti, a dala si glg. Tvár sa mi skrivila do trpkého úškrnu. Dievčina si ho vzala späť, prevrátila oči a vzdychla:

„Pre mňa Saxo nikdy nehral.“

„Myslíš... Peťo?“ opýtala som sa hlúpo.

Okolostojaci sa rozrehotali.

„Bože! Jasné, Peťo!“ zopakovala s iróniou a napila sa. „Tak ho nikto nevolá, moja. Je to Saxo. Aj pre teba. Dobré?“

Poplieskala ma po stehne a odtackala sa preč. Zdvihla som sa. Nervózne, s pocitom, že som tam len omylom. Podala som Peťovi - Saxovi naspäť slnečnice a zamávala mu. Keď mu došlo, že odchádzam s nepríjemnými pocitmi, rýchlo sa zbalil a vyrazil za mnou.

„Počkaj. Niečo ti ukážem,“ povedal. A zobral ma k sebe domov.

Byt vyzeral, akoby sa v ňom zastavil čas – päťdesiate roky ako vyšité. Vzory na kobercoch, ťažké zlaté rámy s tvármi neznámych ľudí, vysoké stropy, pôvodné okná, za nimi muškáty. Ten byt dýchal, niesol v sebe príbehy – cítila som to. Saxova izba bola ako on - úplne iný svet. Na stenách plagáty kapiel, v rohu zostava na basgitaru, vedľa vodná fajka a orientálne misky, pod stropom balón z krepového papiera. Postel' sa pod knihami a časopismi ledva dala rozoznať. A medzi tým všetkým Saxo – v batikovom tričku, károvaných šortkách,

s vlasmi do čela, akoby ho ani nenapadlo riešiť, ako vyzerá. Na stene visel bicykel. Všetko dokopy dávalo zmysel. Ale len, ak ste ho poznali. Nevedel si vybrať. Venoval sa všetkému, ale ničomu naplno. Ako keby sa jeho duša snažila poňať celý svet. Sadol si a začal hrať. Len pre mňa. V tú dobu som ho poznala natoľko, aby som vedela, že na saxofón hral len pri výnimočných príležitostiach. Napríklad, keď si adoptoval prvého psa – Sidi, alebo, keď vyhral prvú cenu v bežeckej súťaži, alebo, keď zahlásil, že ide študovať na vysokú školu inžiniering, a hral aj o pár rokov, keď mal promócie. A potom zas – keď urobil životné rozhodnutie a odmietol pozíciu projektového inžiniera v korporáte a zas, keď sa zamestnal ako kočovný technik – zvukár, kulisár... A v ten istý deň si našiel aj lásku. Dievča s husľami z filharmónie. Vtedy sme ho počuli hrať naposledy.

V kuchyni odrazu niečo treslo. Znelo to, akoby spadol celý stôl aj so stoličkami. Utekali sme tam a uprostred kuchyne sme našli to, čo sme očakávali, akurát ešte s malou tučnou pani na zemi v krkolomnej pozícii. Bola obklopená niekoľkými fľašami vína povaľujúcimi sa okolo nej. Okrem toho, bolo v kuchyni cítiť silný cigaretový zápach, čo potvrdzovala zaváraninová fľaša plná ohorkov. Saxo bol v jednej sekunde pri mne a v druhej pri mame. Rázne ju posadil na stoličku pri sporáku, dal jej na linku pohár vody, vyšiel von a zatvoril dvere tak rýchlo, že som sa ani nestihla nadýchnuť.

„Ideme.“ Zavelil takým mŕtvym tónom v hlase, že som sa neodvážila nič namietat. Celú cestu mlčal, až kým mu nezapípal mobil. Tvár mu zmäkla, kútiky úst sa nadvihli a ja som opäť spoznala jeho starý výraz – ten, ktorý sa usmieval aj očami. Všetko bolo v poriadku.

„Odprevadím ťa na stanicu. Dobre?“

„Dobre.“ Súhlasila som. „Stihneme si dať ešte kofolu.“

Ale Saxo už nevniel. Svojimi dlhými krokmi letel ulicou a ja som mu ledva stíhala. Niečo sa s ním dialo. Niečo iné, cudzie, čo som na ňom ešte nevidela. A na stanici sa to zhmotnilo v malé útle dievča, s rovnako modrými očami ako mal Saxo a plavými hustými vlasmi. Volala sa Lenka a v ruke zvierala husle. V hrdle sa mi vytvorila tvrdá hrča, ktorú som nedokázala prehltnúť. Len som sa na ňu milo usmiala. Ona to nestihla, lebo Saxo ju schytil okolo pásu a dvihol ju do výšky. Začali sa bozkávať. Stála som tam a mračila som sa bez toho, aby som o tom vedela. Keď sa zvítili, položil ju na zem, otočil sa ku mne a postrapatil mi vlasy ako malému decku: „No tak, ďalej už s tebou nepôjdem. Nena-hneváš sa? A nemrač sa. Toto je Lenka.“ A zoznámil nás. Usmiala sa a aj ja na ňu. Ale niečo mi na nej nesesedelo.

Opýtal sa jej: „Platí stále to múzeum?“ a ona natešene prikývla. „A potom... limonáda!“ zvolala nadšene. A on ju chytil za ruku a ďalej si ma nevšímali. Dni plynuli a dominikánske bolo odrazu iné ako v predošlé dni. Saxo sa niekam vyparil a jeho kamoš pripomínajúci -malou plešinkou na hlave – mnícha mi raz povedal: „To je tak, keď si nájde babu. Obetuje jej všetko a zabudne na to, že má nejakých kamarátov, že má nejakú prácu, aj že má vlastný život. Žije iba ňou.“ Zdalo sa mi, že preháňa, ale v nasledujúcich mesiacoch som sa presvedčila, že to bola úplná pravda. Našiel svoju lásku. V tom pestrofarebnom živote plnom umenia, vzdelania a hudby, našiel ešte aj zmysel života. Závidela som im.

Už na jeseň bolo na dominikánskom akosi nepríjemne rušno. Nevládla tam veselá vrava, nehrala hudba. Ľudia medzi sebou znepokojene šepkali, niekto sem-tam vykrikol jeho meno, napil sa a buchol päťou do stola. Saxa nikto nevidel už nejaký ten čas. Niekedy ho zbadali na rohu pizzerie s kyticou v ruke. O niečo neskôr ho videli, že vraj, ostrihaného v riflích a tričku s nervóznym úsmevom na tvári pred kinom. Jeho modré oči sa zmenili – vybledli - s fialovými kruhmi pod očami vláčil svoje tieň za sebou, akoby vážil tonu. Iná partia rozprávala, že ho stretli, ako sedel na schodoch nejakého paneláku a díval sa na nich zakaleným pohľadom, alebo „skôr cez nás ako na nás.“

Dievča s husľami však nikto nevidel. Nikdy ju nedoviedol do partie, nikdy ani na námestie a nezobral ju ani na stretnutie s najlepšimi kamarátmi. Niečo nebolo v poriadku. Mysleli sme si, že niekde hrajú spolu. On na saxofón a ona na husle. Ale ubiehali týždne a mesiace... A potom sa Saxo, sčista-jasna, objavil. Sedel sám, duchom neprítomný.

Neustále niečo blábolal, nervózny vzhľadom aj správaním. Hľadal svoju múzu, svoju vílu, svoj zmysel života. Niečo nám na ňom nehralo. Ale nechali sme ho plávať na tej svojej vlne plavých tónov a motýľích pohľadov...a dúfali sme, že raz odletia a on bude opäť hrať na saxofón. Lenže prešiel rok a jeho oči vyhasli, jeho úsmev sa stal cholerickejší. V rukách neustále šúľal cigarety a čosi mrmlal. O plánoch, ako ju dostane späť, že chyba tomu len čas, že jej kúpi to, či ono a budú šťastní. Ako v nebi... ako v nebi... že tam pôjdu spolu. Že si nájdu vlastné miesto, vlastný raj. Bolo očividné, že dievča s husľami mu hralo v hlave stále nástoživejšie a on nevedel, ako uniknúť. Prišlo druhé leto a niekto odrazu skríkol – „Saxo!“ Bledý, divne ostrihaný, so šialeným výrazom v tvári divoko bežal cez námestie, preskočil smetný kôš s nadľudským výkonom a vbehol do plnej križovatky. Autá trúbili na výstrahu, my sme kričali zo strachu a polícia ho čoskoro chytila. Potvrdilo sa: Saxo bral drogy. A to dievča

s husľami v skutočnosti na husle nehralo. Vo svojom puzdre na husle a vo svojom srdci z kameňa nosilo to, čo ho zabilo. Začali sme od neho bočiť. Už mu nebolo pomoci.

Prišla jeseň. Už som nechodila za Saxom na Dominikánske námestie. Potlačila som snahu privolať ho opäť späť. Nechala som ho a verila, že tú cestu späť nájde sám. Na obrazovke sa objavila redaktorka a potom si len pamätám titulok: „Zabila ho láska.“ A ďalej, že na ťahanovskom moste sa obesil mladý muž... a popis Saxa... dva metre vysoký... iniciály P.H. a ďalej: „Zanechal list na rozlúčku, zrejme venovaný jeho priateľke... nešťastná láska... zaujala báseň Williama Blakea...“ V tom momente som utekala a z tašky vytiahla útržok, ktorý mi kedysi venoval a na ňom som čítala, a redaktorka čítala so mnou:
„A jej temná tajná láska
ti život zničí.“

Kapurková

Som už tri hodiny hore, no neviem vstať z postele. Moja myseľ hltá dopamíny z Instagramu. Asi je to lepšie, ako sa pohlcovať myšlienkami o mojich rozhodnutiach, pomyslím si. Civiem na fialové steny v mojej izbe, na srdiečkovú obliečku na mojej posteli, na môj rúžový denník, čo som dostala od kamošky. Zapisuj si do neho zážitky a pocity zo Španielska, povedala mi s nádychom jej vlastného nadšenia a jej predstáv o pekných chvíľach, ktoré tu musím zažiť. Pošli mi fotky a užívaj si to. Pošlem jej fotky – tých verzií mňa, akými by som sa chcela stať. Možno by sa mali len dotknúť reality a zistiť, že nie je dosť poetická, dosť estetická na to, byť zobrazovaná. Len pohľady, o ktorých chceme dať svetu vedieť. Úsmev! Pozri sa do oka kamery a potom to vymaž. Kiežby sa nás dalo podobne vymazať zo života, vždy keď sa nám fotografia nepáči. Alebo len upraviť, aby sme boli všetci dokonalí. Tak dokonalí ako naša predstava o nej. Lebo možno sama žije len v obrazoch o tom, akými by sme mohli byť a čoho by sme sa mohli pre ňu vzdať. No a keď to všetko odstránime, pozrieme sa do sveta zdanlivo iným pohľadom, budeme len prázdnyimi rámami, len jednolinajkovými kontúrami, ktoré sa prestali maľovať a stratili sa niekde v minulom časopriestore. Ako aj ja som sa od nej vzdialila každým ďalším nádychom španielskeho vzduchu. Môj dievčenský denník je plný temných myšlienok, má stránky nasiaknuté liehom erotickosti, šepotom mojej depresie a sám sa snaží odtancovať z tých slz môjho pera. Chytil sa do úryvkov mojej duše a už sa z nich nevie vyslobodiť. Chcel by byť iným, chcel by zachytávať šťastné okamihy. No ja som si doňho už príliš veľakrát rozbila hlavu. Jej úlomky sa doň vpili ako atrament, ktorý už nikdy nevybledne. Avšak steny tejto izby pomaly blednú, zatiaľ čo v zásuvke vedľa mojej postele leží nehybne plyšový tučniak, maličký a na dotyk hebký. Od môjho frajera. Nevinný ako on. Predtým sedel vedľa stojacej lampy na nočnom stolíku, no ja som nemohla zniesť jeho tichú prítomnosť, a tak som ho odložila, akoby tu neexistoval. Čo unikne môjmu pohľadu, to zabudne na svoju skutočnosť. Zväzujú nás len spomienky, na ktoré si radšej nespomínam. Tu je zatiaľ odložený v záložni a ja vždy premeškám jej otváracie hodiny. Snáď ho nevykúpia! Snáď dostanem ešte trochu času na rozmyslenie a budem sa môcť po neho vrátiť. No teraz ešte pobudni chvíľu v mojej zásuvke výhybiek. Leží v nej hneď vedľa satisfyeru. Ako dokonalá paralela môjho života. Dnes ma prebudí odraz slnka

v okne vedľajšej budovy. Ohrieva ma v mojej perine. Pot sa mi leje po chrbte, ale zmietajú ma zimomriavky. Ešte sa ním nechcem nechať uniesť do ulíc. Odhrniem závesy a otvorím okno. Som teraz viditeľná. Ako ležím v posteli so zapleteným vrkočom, bez masky, bez podprsenky, bez kontaktných šošoviek. Len s okuliarmi, ktoré tvoria akúsi zábranu pred mojím skutočným ja. Počujem ruch ulice – dunenie nákladných áut, ktoré prekrikuje tých, čo s nimi dennodenne pracujú. Zápaly motoriek a zvony kostola. Psi brešú, lebo môžu, a ľudia hovoria nahlas, lebo ich ešte nikto neutišil. Nerozumiem tomu, ako sa každý deň vie nanovo zobudiť a svojím tempom nás prebudiť z hry na schovávačku. Keď sa pozriem do okien vedľajšej budovy, majú zatiahnuté závesy, stiahnuté žalúzie a zatvorené rolety ako opony pred vlastným divadlom. No sedadlá sú prázdne, lístky sa nepredávajú a divadlo je ráno zatvorené, tak prečo nehrať pre seba? Moje okno je dokorán otvorené, moje závesy neuštiepajú. Akoby som pozývala okoloidúce oči nahliadnuť do mojej izby. Majú pred sebou túto miestnosť: tieto štyri steny, tento stôl, toto kreslo, túto posteľ. Sú pre nich len prázdnyimi formami, kusmi materiálu, pominuteľnými objektami. Keď presuniem stôl, otočím kreslo, pomaľujem steny inými farbami a vyhodím posteľ, nič sa v ich pohľade nezmení. Ja – ležiaca na zemi, schúlená pod perinou, som stále neviditeľná. Sú len tichými svedkami môjho pohybu, ale ich realita je nehybná. Sadnem si na kreslo a otočím sa im chrbtom. Ako sa mi zvykne noc otočiť chrbtom vo chvíli, keď sa o ňu chcem oprieť. Kedy chcem, aby ma držala a nenechala padnúť do nového dňa. Aby som mohla pretancovať jej diskotékami, prilepiť sa k jej podlahe a ona by ránami zabudla zapáliť svetlo. Hudba by hrala pri mne, ale nedotkla sa ma, svetlá by ma osvetľovali, no oslepovali, a ja by som bola navždy zapísaná do jej zoznamu hostí. No keďže ma už dávno poslala domov, musím zaspáť. V noci mi zvyknú zuby škripať hlasnejšie ako vŕzgajú dvere mojej izby. Márne sa snažím rozhryznúť myšlienky, čo mi nedovolia zaspáť. Hltám pocity, keď sú ešte horúce. Pália ma ako iskričky, akoby to dievčatko predsa len našlo zápalky, ale nevedelo, ako ich použiť. Telo sa mi chveje od akéhosi vzrušenia, ktoré nevie, kam by malo patriť a čím by sa malo stať. Mám upchatý nos, suché pery a je mi ťažko nadýchnuť sa. No keď ich všetky zhltnem nasilu a na jedno sústo, nebudú už viac ležať na mojom tanieri. Keď sa z neho budem chcieť ráno najesť, bude sa lesnúť svojou belosťou. Všetko som to strávila, pomyslí si. Kým v toto ráno nezaklope ruka na moje dvere. Jej zvuk sa mi vryje až pod pokožku a dotkne všetkého v mojom žalúdku. Zableskne mi očami akousi modrosivou farbou. Zimomriavky vystierajú moju kosť a ja sedím v krčii, kto tie dvere otvorí. Pozriem sa dookola, kde sedím, kým som a čo sa ma dotýka.

Chcem naozaj spoznať tú ruku, čo sa skrýva za zatvorenými dverami? Chcem opustiť teplo myšlienok, mojich vlastných ilúzií kvôli nehmatateľnému šepotu? No ticho dýcha chodbami a stretne ma skôr, než sa stihnem rozhodnúť. Kvapky na tvári ma prebudia z premýšľaní. Kvapká mi zo strechy a ja ich zachytám plastovým vedrom. Voda zvuk nevedie, a tak nebudem už počuť žiadne klopanie, žiadne škripanie dverí. Zaleje sa mi izba a zleje všetky objekty, predmety, spomienky, túžby, ktoré sa v nej nachádzali. Rozmočí tie prelivy fotiek, ktorými som sa identifikovala. Už nebudú viac slová tancovať s mojou depesiou, rozpijú sa z môjho denníka. Predsa si mysleli, aké sú nesmrteľné a hľad', plačú, lebo môžu vyblednúť. Tučniak zo zásuvky sa premočí a zoškaredie. Stratí svoju hebkosť, keď nasaje môj smútok ako špongia. A keď u neho budeš neskôr hľadať útechu, bude ťa už len driapať na pokožke. Tak ho necháš predsa len utopiť sa. Utopí sa spolu s tvojimi túžbami. Zomrú skratom tvojho satisfyeru. Všetko, čo si vlastnila, dopovie svoj príbeh a ty v ňom budeš len rozprávačom. Žila si v ňom akousi absurdnou drámou, stvorila si akýsi hybridný príbeh o slobode, ktorý sa konečne oslobodil. Slová popadali do tvojej izby a ona ich zahrnula do jej slovníka. Nedostala pointu. Ale o čom by bol ten život, všetko naraz vyrozprávať a odhaliť jeho prekvapenia. Tak urob niečo nečakané. Vytop svoju izbu a vyskoč z okna! Nech sa pocity potopia bez teba. Voda sa leje a ja sa z nej vylejem. Posledný hlt predtým, než sa tvoja izba zhltnie. Kapurková!

Rozhovor s básnikmi

Každú moju ruku zvierá iný duch – jednu letmo drží Baudelaire, druhú surovo ťahá Bukowski.

Nechám sa najskôr potiahnuť jednou, o trošku viac. Tou, ktorá obdivuje moju vlastnú ruku a nevidí v nej len päť prstov. Spozná moje drobné šrámy, moje porezané prsty a zaschnuté kvapky krvi na mojich záprstných kostiach. Vznikli v moje prvé dni tu, v Španielsku, a stále sa ma držia. Porezala som sa na rozbitej fľaši v umývadle klubu, v mojom dome na kovovom zámku a raz som od zlosti udrela do steny. Alebo skôr mnohokrát, priznávam. Náhody a rozhodnutia.

Stali sa upomienkou momentov, v ktorých som si nevedela vybrať, kým sa nechať viesť. Pre koho budem slepým nasledovateľom. Radšej si rozbijem ruku ako svoje srdce.

Na chvíľu som však zatúžila stať sa Baudelairovou estetikou, krásou prilnutou k temnote. Moje úzkosti som chcela podávať s jeho gráciou. Chcela som byť pre neho morom a on by bol mojím mužom. Keď by sa na mňa skúsil pozrieť cez sklíčka slobody, uvidel by moje zápasy s nepokojnými vodami a možno, len možno, by ma tak dokázal pochopiť. Lenže ja som sa mu skryla v jeho hĺbinách a jeho srdce v nich ešte stále blúdi. Blúdi troskami snov, ktoré v básniach utopil. A tým, čo sa ešte plavia – vypnem maják. Nech blúdia ďalej, aby ma nenašli, keď vystúpim z temnoty na breh.

Piesok sa mi tam začne lepiť na nohy, mrznú mi z neho chodidlá. Bukowski mi podá ruku.

Pevne, že aj moje malé rany opäť začnú priznávať svoju prítomnosť. Skryje svoje intencie za básne, ktoré už dopísal. Lenže ja som nová téma. Ešte si ma len začal písať. Rozbil si mi v nich moje francúzske interpretácie a pripomenul, aká vie byť realita surová, cynická a holá. Chceš sa ma ňou dotýkať, no si až príliš posadnutý tým, čím by si ma chcel mať. Túžiš byť so mnou len v noci, kedy moja nevinnosť nemôže sa chytiť svetla. Ostáva s tebou. Leží v jednej posteli a ty sa s ňou bozkávaš. Ale ránom sa stane sama sebou a odpláva. Možno naspäť do známych vôd, neviem. Ty budeš za ňou v tichu smútiť. Budeš zraneným mužom. Len ďalším, ktorého som po ceste stretla. Baudelaire sa vrhne do mora a nájde v ňom slobodu, Bukowski spadne a zas sa zodvihne. Ale čo sa stane so mnou?

Nadalej sa mi snažíte šepkať vaše básne z pamäti. Ste takí hluční, až nepočujem výkriky o vlastnej slobode. Moje básne sú umlčané, moje teórie o svete sa stali teóriami prežitia a moje túžby sa pretvorili na stratégie úniku. Zhrdza-veli ste mi vlastné zrkadlá. Moja myseľ sa chcela opájať vašimi hlasmi, krokmi, rozhodnutiami. Behávali ste mi hlavou maratón bez cieľovej hranice. No a len ja som sa unavila. Upratovaním vašej cesty a odstraňovaním prekážok. Kroky mi začali byť ťažobou. Akoby som sa prilepila o vašu zem a zo zúfalstva si na ňu položila celé moje telo. Prestala vám vzdorovať. Prikovala každú ruku k inej. Nemohla som si už ani zapísať myšlienky na papier. Nedočiahla som na seba. Bez pohladenia a bez pohľadu.

Ale ako dám sebe opäť skutočnosť? Ako sa vyslobodím z vašich básní? Keď ma v nich potiahnete, tak sa rozpolím ako ošúpaný pomaranč na dieliky. Ale vieš, že keď oberieš pomarančovník, začnú kvitnúť jeho kvety? Na bielo. A voňajú ako svieži deň, sladko ako bozky poslané rukou. Keď pod neho vkročíš, ucítiš ich. Nepotrebuješ ruky, aby si na jeho vôňu dosiahol. A tak ich aj ja radšej stratím ako nebyť svoja. Ako navždy ostať pre vás nemenná a bez mena. Prestanem povzbudzovať svoje vlastné útržkové premýšľania a tie útržky sveta opäť pospájam.

Vytvorím im ich vlastnú zem. Kým ju ale v tejto spleti chaosu nájdem, musím nechať tú nesprávnú zem vyschnúť od smädu – teba, Baudelaira, Bukowského, všetkých. Nezáleží na tom, aké meno nosíte. Máte všetci jednu a tú istú tvár. Nakoniec je lepšie poznať diabla ako dobro, ktoré nepoznáš. Tak vás v behu podkopnem, vykopnem z mojich premýšľaní. Nebavia ma už vaše konverzácie v mojej hlave. A pritom, keď stojíte v nej vedľa seba, mlčíte jeden pre druhého. Len moje hlasy sa medzi vami prekrikujú. Nebudem už pre vás viac polyglotom. Túžim rozprávať opäť svojím materinským jazykom a moje básne vám už prekladať nebudem.

Oblečiem na seba svoju kožu a pôjdem v nej tancovať. Do vermutérie, na Jaimeho ulici. A vezmem môjho významovača. Prestal už strácať čas vymýšľaním významov pre vás a začal sa opäť so mnou rozprávať. Čo by si chcela? Ty a len ty. Tvoja duša, tvoja myseľ, tvoje túžby.

Zodvihne pre mňa svoju smutnú tvár, hľadajúcu dôvody v prázdnych pohároch a objedná nám ďalší vermut, s pomarančom. Posadíme sa na ulicu, pohľady ľudí akoby sme ani nevnímali, pozrieme sa na obľavy, ktoré akoby nás chceli objímať a vymaniť z pozemských prízemností.

Akoby nás chceli zobrať so sebou do ich hebkosti a jednoduchosti.

Nemusíme sa snažiť zachytiť život, keď sa nám chce rozplynúť. Pust' sa ho a daj mu slobodu.

Nech sa môže stať čímkoľvek ti ho svet ohne a vytvaruje. Daj slovo v tvojej hlave len tvojej najlepšej kamarátke. Nech ti môže povedať, že to zvládneš, že budeš v poriadku a každá časť teba bude milovaná. Sama sebou a sama pre seba.

A tak hovorím: Zbohom, Baudelaire, zbohom Bukowski! Posledný krát sa s vami stretávam na tejto tvrdej drevenej lavici na vašom pohrebe. Moje slzy nazbieram do šálky a uvarím si z nich čaj. Pripíjam na tieto dve mrciny! Už viac nepotrebujem vaše inšpirácie, môj dej sa zmenil a charaktery sa rozvinuli. Nebudem vám viac pripisovať zásluhy za moje písanie. Ste len postavami tohto textu, len výplodom mojej fantázie, ktorá by si chcela privlastniť moje telo a dýchať mojimi pľúcami. Chcela nachvíľu držať realitu v jej rukách. Odpušťam jej, je predsa stvorená na prežitie. A ja som prežila celkom v poriadku. Bývala v mojom dome a požičiavala mi kúsok jej talentu. No časom som zabudla, kým som ja a kým je ona. Pozerali sme sa na svet jedným okom. Druhé sme radšej trochu prizatvorili. Aby nás náhodou realita nezbadala, že sa pozeráme skoro naslepo. Ďakujem jej za tie divadlá, ktoré mi odohrala. Za postavy, ktorým vdýchla nachvíľu dúšky života. Ja už ale odchádzam. Tentokrát naozaj. Zbohom, posledný krát!

Svet bude videný len mojimi očami a ja sa nechám ťahať len príležitosťami – nie rukami.

Slabá žena

Lenka posedávala pri kuchynskom stole, obklopená montážnym návodom k novému stropnému svietidlu. Pohľadom prechádzala po papieri, na ktorom sa na ňu škľabil piktogram mužskej postavy so skrutkovačom v ruke. Vyzeral veselo, priam až drzo, akoby sa jej posmieval: Ty to sama bez vrtačky nikdy nezavesíš. A vtedy si spomenula na najnovší absurdný hit medzi zoznamovacími aplikáciami – čo keby napísala inzerát? V odraze nerezovej modernej lampy bolo vzápätí vidieť len jemne pobavený úsmev na jej tvári.

„Hľadám niekoho, kto mi namontuje lampu, aby nám potom posvietila na hriešne dobrú kávu z môjho kávovaru.“

Nepotrebuje sa nechať zachrániť. Nehľadá zúfalo manžela, len testuje funkčnosť riešenia svojho problému naplnením tradičnej spoločenskej schémy. Slabá žena v technicky náročnej situácii. Silný muž jej chrabro prichádza na pomoc s vlastnou šikovnou vrtačkou. V očakávaní príjemných chvíľ po dobre odvedenej práci namontuje, čo bude treba.

„Muž od prirodzenia potrebuje nejakú dôležitú misiu alebo poslanie. Prináša mu radosť, keď ho potom naplní,“ vysvetlila jej pred nedávnom jedna kamarátka, ktorá sa na káve bez okolkov priznala, ako svojho partnera pozvala cez tú istú zoznamku na "pracovné" rande. A nebol prvý! V minulosti jej vraj jeden „kandidát“ nadšene zavesil obrazy na stenu a iný jej zas kúpil izbové rastliny po tom, čo len letmo spomenula, že jej v byte chýba trochu zelene.

„To sa mi voči tým mužom nezdá úplne fér,“ zareagovala vtedy na jej taktiku zoznamovania. „Ako by si sa cítila ty, keby si ťa niekto pozval k sebe domov a podľa toho, ako by si mu navarila, by s tebou potom išiel na večeru?“ pozerala na ňu dosť zhrozene. „Nemala by byť iniciatíva prvého kontaktu doménou muža?“ zachmúrila sa.

„Prosím ťa, to by si sa načakala! A presne to od nás muži po stáročia chceli! Aby sme len pekne tichučko čakali na pána tvorstva a po jeho príchode mu sprístupnili svoje intímne partie, aby nás mohol obšťastniť. Zobuď sa! Veď chlapi sú dnes ako zlaté retrievery! Poteší ich, keď nám môžu priniesť palicu, zavesiť obraz, či vyniesť kvetináče do tretieho poschodia,“ hovorila úplne vážne s posmešným úškrnom.

Lenka preto svoj inzerát napísala s istou rezervou, aby jej poskytol dostatočné alibi, ale zaujal čo najrozumnejšieho chlapa. Slovíčkom „hriešne“ premenila inzerát na modernú hračku pre dospelých. Otvorene do neho zahrnula ľahkú domácu výpomoc, ale pripustila tým možnosť, že sa stane niečo „pikantné“, čo sa možno na chvíľu bude podobať na dobre zabehnutý vzťah. Preskočia neisté fázy jeho formovania a doprajú si praktickú a spoľahlivú istotu bez zbytočne klamných rečí. Aspoň to pôjde rýchlejšie než tie nekonečné chaty, ktoré vždy vyprchajú skôr, než sa človek vôbec odhodlá, zájsť s niekým na kávu, pomyslela si. Práve tomu totiž pripisovala v online zoznamovaní hlavný dôvod, prečo sa zo vzájomnej zhody nikdy neprepracovala k reálnemu vzťahu.

Do hodiny jej prišlo hneď niekoľko ponúk. O ďalšie dve sa pri jej dverách ozvalo zaklopanie. Nie ako vo filme, skôr nesmelé zabúchanie, akoby si muž na druhej strane nebol istý, či je na správnom poschodí. Lenka otvorila dvere a pred sebou uvidela sympatického vysokého tridsiatnika s koženou taškou na ramene a plastovým kufríčkom v ruke. Tváril sa neutrálne a trochu nervózne, no v očiach mu svietila tá zvláštna iskra, ktorú majú muži vždy, keď idú niečo opravovať.

„Ahoj, som Maty, tak kde máme pacienta?“ natiahol k nej pravú ruku.

„Ahoj, som Leny, poď ďalej, vyvažuje sa v kuchyni na stole,“ teatrálnu mu po stisnutí rúk ukázala neurčitým smerom do bytu.

Vyzul si topánky, prešiel do kuchyne a chvíľu si sústredene študoval návod. Lenka si zas študovala jeho. Hoci si opakovala, že je to len praktická výmena – práca za kávu – nevedela sa zbaviť podvedomého pocitu, že práve teraz sa začína scéna, ktorú by v romantickom filme podfarbila veľkolepá symfonická hudba.

„Hm,“ preštudoval Maty skrutky. „Máš rebrík?“

„Mám stoličku,“ ponúkla mu pohotovo.

„Vieš, prečo sa v baroch nesedí na rebríkoch?“ zasmial sa a v sekunde ho nebolo.

Ten smiech a rýchlosť ju trochu odzbrojili. Nebol to žiadny svalovec ani model z reklamy, skôr obyčajný chlapík, ktorému sa pravdepodobne páčilo, že niekto zveril osud lampy na strop práve do jeho rúk. Kým si odniekiaľ svižne priniesol ľahký skladací rebrík, nameral jednotlivé diery a zapojil vrtačku, Lenka si uvedomila, že sa cíti zvlášť. Prestupovala ňou čudná spokojnosť. Inzerát fungoval na výbornú. Niečo, čo vyzeralo ako bláznivý nápad, sa rýchlo zhmotnilo do reality v podobe Matyho, ktorý práve vrtal do stropu jej kuchyne. Stála pod rebríkom a sledovala, ako vrtačka síce urobila diery, ale hmoždinka sa do nej odmietla zmestiť.

„Podaj mi ju, prosím, skúsím ju trochu skrátiť,“ pridala sa prirodzene do riešenia vzniknutej prekážky. Priam až horlivo hrala po jeho taške s náradím, našla nožik a so suverénnym pocitom zarezala do hmoždinky.

„To pôjde,“ zatlačila trochu viac, než mala... „Au!“ nôž skĺzol a odrezal jej trochu z prsta. Na okamih zavládlo napäté ticho, no potom Maty zakľal a s výrazom v tvári, akoby práve zabil labuť, zoskočil z rebríka.

„Do čerta! Ukáž mi to,“ chytil ju spontánne za ruku. Na sekundu jej v hlave vybuchla úplne absurdná myšlienka, že to má za to, lebo si podvedome určite priala menšiu drámu.

„Nie, nie, je to len škrabanec,“ protestovala, hoci sa jej bruško prsta odklápalo dosť nepekne. Cítila, ako sa jej zrýchlilo srdce. Sčasti od bolesti a sčasti preto, že ju držal za ruku tak pevne, akoby zachraňoval niečo oveľa dôležitejšie než jej prst. Veľkolepý plán otestovať mužskú záchrannú misiu síce vyšiel, ale trochu inak, než si predstavovala.

„Tuším si práve povýšila našu kávu na urgentný zásah,“ pokúsil sa o vtip a pustil studenú vodu.

„To je trápne,“ zahundrala a musela sa sama sebe zasmiať, hoci ju prst riadne pálil.

„Drž si to a dobre zatlač,“ zavelil podozrivo profesionálne, keď jej prst strčil pod prúd vody a z tašky vytiahol balíček papierových vreckoviek.

„Ty si lekár?“ ozvalo sa v jej hlase malé túžobné očakávanie, keď sa jej z prsta vyvalila krv v množstve väčšom než pri malej zabíjačke.

„Nie, ale mám mladšieho brata. Som vytrénovaný, neboj,“ žmurkol na ňu. Len sa rozosmiala. Všetko v nej sa v tej chvíli uvoľnilo. Krv, nervy aj celé divadielko slabej ženy pred silným mužom. Ledabolo naličená stála v domácom úbore pri dreze s úplne cudzím chlapom, ktorý ju práve upokojoval, aby jej mohol obviazať prst papierovou vreckovkou. Bolo to smiešne aj zvláštne intímne zároveň.

„Pozri, na tú kávu už dnes asi zabudneme, ale môžem ťa aspoň hodiť na pohotovosť. Tento škrabanec potrebuje svojich päť minút slávy na chirurgii,“ dodal Maty trochu rozpačito.

Jeho auto bolo čisté, no zrazu v ňom páchla krv. Lenka držala ruku vo vzduchu, papierová vreckovka napochytr obviazaná obvazom z lekárnicky už presakovala a hrozilo, že niečo kvapne aj mimo. Bože, nech to nekvapne na sedadlo! Pomyslí si, že som hysterka. Ale veď to je len prst, len... celkom dosť otvorený prst.

„Daj si to nižšie, inak ti odpadne celá ruka,“ zamrmľal Maty a druhým okom sledoval cestu.

„Ďakujem, doktor Google,“ poslušne posunula ruku nižšie.

Na chvíľu nastalo ťaživé ticho. Rádio zahralo reklamný džingel, ktorý ho rozbil svojou neznesiteľnou ľahkosťou a veselosťou.

„Vieš, že som si myslel, že to bude jednoduchšie? Vráčka, dve skrutky, káva, hotovo,“ priznal Maty.

„A ja som si myslela, že to bude... ehm, sranda,“ pripustila Lenka. Sranda vyzerá trochu inak, než keď ti pulzuje ruka v aute cudzieho chlapa, ktorý ťa vezie na ošetrovanie.

„Sranda? Takže si to vôbec nebrala ako rande?“ zaváhal, ako keby testoval pevnosť pôdy pod nohami.

„Prosím ťa, rande? To by bolo trápne, keby som si ho objednala cez zoznamku, nie?“ zasmiala sa trochu falošne. Len som chcela, aby to nevyzeralo ako rande. Ale bolo ním len trošku. Ako v tom filme, čo mi beží v hlave.

„Vieš... ja som si povedal, že keď už idem k cudzej žene niečo navštíviť, tak by to možno mohlo mať aj sociálny rozmer,“ pousmial sa Maty.

„Sociálny rozmer? Ty ma považuješ za prípad pre charitu? Sila!“ podpichla ho ostro.

„A nie azda? Len bez potvrdenia pre daňové,“ dodal sucho.

Chvíľu opäť mlčali. Lenka pocítila, ako jej krv začína stekať po ruke.

„Prepáč, ak ti to tu zakrvavím,“ pozrela na neho.

„To by bolo celkom symbolické, prvé rande a už mi tu chceš nechať svoju DNA,“ zaškeril sa.

Zasmiala sa, ale okamžite si uvedomila, že jej je do plaču. V duchu si predstavila, ako to rozpráva kamarátkam: Pozvala som si domov chlapíka na montáž lampy a skončila na chirurgii. Nieкто tam hore musí mať fakt zmysel pre humor.

„Musím to prežiť, inak budeš prvý podozrivý,“ urobila malú významnú pauzu,

„A túto storku, to mi ver, nechceš triezvy rozprávať nikomu normálnemu,“ dodala naoko vážne, keď zabočil k nemocnici a nemohla sa pritom ubrániť úsmevu.

Na pohotovosti vyhodnotili jej zranenie ako relatívne banálne. Museli počkať.

„Zhruba dve hodiny,“ zhodnotila sestrička tónom, ktorý nepripúšťal ani minútku nádeje.

Sadli si preto k ostatným v čakárni na stoličky vedľa seba. Trochu príliš blízko na to, aby vyzerali ako cudzinci, ale trochu viac od seba, aby nepôsobili ako pár.

„Vezmite svoju pani hore na röntgen,“ podala Matymu sestra po hodine žiadanku, aby náhodou nepremárnili čas strávený na pohotovosti. Lenke pri tom slovnom spojení čosi nepatričné zahrialo žalúdok.

„Nie, my... my vlastne... ja som sa len... trochu porezala, je to nutné?“ zasmiela sa rýchlo, no ten smiech znel chodbou až príliš neprirodzene.

„Ona je len kamarátka. Teda známa. Pomáhal som jej doma... niečo montovať,“ prikývol Maty.

Slovo „montovať“ odvislo vo vydýchanom vzduchu nemocničnej chodby. Lenke pri tých slovách napadlo, že keby ho práve teraz počúvala jeho partnerka — pokojne ich môže mať aj desať — neznalo by jeho vykrúcanie inak. Pohľad staršej pani z druhej strany chodby ju v tom len utvrdil, pretože blahosklonný úsmev na jej tvári prezrádza, že veľmi dobre vie, ako to v živote chodí.

V rozpakoch sa obaja pobrali o poschodie vyššie. Ona rozmýšľala, či naozaj vyzerajú ako pár, ktorý sa háda o drobnostiach. On zas, či náhodou nevyzerajú ako pár, ktorý sa hanbí na verejnosti priznať, že sú vôbec spolu. Zastavili sa pred dverami na chodbu röntgenu.

Maty ich otvoril, pustil ju pred seba a suchým tónom dodal:

„Pani moja...“ a hneď sa na ňu zatváril tak, že to vôbec nepovedal.

Lenka si nemohla pomôcť— tón, slová a jeho malý úklon v nej vyvolali zvláštny pocit istoty a... nečakaného uznania. Cítila sa silná a pritom zranená, ako keby ju niekto videl presne takú, aká je — a to bolo príjemne povznášajúce.

Chirurg ju už potom ošetril raz dva. Nič vážne, pár stehov, náplasť a „teta-novka“. Keď vychádzali von, bola už tma a Maty jej automaticky podržal dvere. Lenka naňho významne pozrela.

„Pani moja, však?“ riekla ticho, ale zvučne, keď nimi prechádzala okolo neho. Tie slová splynuli so vzduchom, akoby ich zo seba vydýchla. S prirodzenou istotou a presne odmeranou dominanciou. Jeho oči na nej uznanlivo spočinuli a spokojne ju nasledovali prekvapené silou okamihu.

„Áno...“ začal, ale ona sa prudko zastavila a naklonila sa bližšie k nemu. Takmer ako by chcela naznačiť dotyk, zdvihla zranenú ruku.

„To svetlo dnes dokončíš,“ povedala stroho s jemným úsmevom, ktorý nebolo možné ignorovať.

Maty sa stále tváril trochu zaskočený, no v skutočnosti ostal nemo očarený. Lenka prevzala opraty — úplne nová hra. Cítila trpkú sladkosť absurdnej situácie, nevyslovených očakávaní a stereotypov, ktoré sa spojili do niečoho, čo bolo rovnako rozpačité, ale omnoho vzrušujúcejšie. A zatiaľ čo Maty sa nasmelo usmieval, ona vedela, že jeho oči sledujú odzadu každý jej nepatrný

pohyb a sú pripravené reagovať. S týmto vedomím prešla posledné metre k svojim dverám od auta a zastavila sa, aby k nim Maty dobehol a poslušne ich otvoril.

„Maty je skratka od Martina?“ spýtala sa na pol úst, kým naštartoval.

„Od Matúša, pani moja,“ otočil kľúčom v zapaľovaní.

Nastalo zvláštne, tiché naplnenie - Lenka porozumela, ako ľahko určuje slabá žena pravidlá hry. To vedomie jej dodalo potrebnú odvahu do úplne nového dobrodružstva.

Môj spolubývajúci Akvinský

I

Chalani, dajte sem jedno, inak ma megne. Viete, totiž, mám nového spolubývajúceho. Akože, veď fajn, svet sa nezrúti, to sa stáva. Podelíme si nájomné a v byte nebude visieť také otupné ticho. Možno spoznám nových ľudí. To je všetko super, to sú výhody, a tak. Ale keď on je hotový magor.

Takto, ja vlastne ani neviem, ako sa týpek volá. Len zrazu prišiel, ani bú, ani mú, tak tu som a rovno sa rozvalil, akoby mu to tam patrilo. To je tvoja káva? Už neni. Vzduch mi zasvinil svojimi prdmi. A pritom ani len nájomnú zmluvu nemal. No sen! Ale viete, aký je ten môj domáci Félix. Na také kašle. Len dobrácki debili ako ja to od neho vyžadujú. A potom takto šikanuje, že šupnem k nemu dákeho lumpa, nech sa zasmejem. Lebo som starec impotentný a lepšiu zábavu si nenájdem.

No to nie je hlavný problém, tak späť k tomu magorovi. Viete, chalani, pánko si myslí, že je na úrovni. Predstaviť sa? Mne? Som preňho prašivý plebs. Akože, nik ma neobviní, že som sa nesnažil. Aspoň to ahoj, pár hlúpych fráz o počasí. Áno, trápne. Lenže on si ma nevšímal, len akoby, a že ty si nigdo. Ruku mi nepodal. Veď o takú handru by si ani bicykel neoprel. Div, že si si neodpľul k mojim nohám, ty špina, gdo vôbec si? Ti oči vypichnem hrdzavým pilníkom. Hovorím: magor.

A potom sa pobral do akože svojej izby. Zavrieť za sebou? Tak by sa mi nemohol vysmievať do očí. Nemal som potrebu špehovať ho. Áno, občas sa nám stretli pohľady, tomu sa vyhnúť nedá. A vtedy sa tváril víťazoslávne, akoby sme hrali hru. Ťa vyšmarím jak také hovno, si píš. A mňa to sere, že o čo ti ide, ty magor? Sám by som s ním vytrel podlahu ako s novinami, nie som predsa padavka. Ale starý Félix ma drží za gule. Minule som sa vrátil domov opitý, čosi som bliakal a zobudil ho. A to si hneď zapísal čierny bod do svojho zošitka. A viete, že mám nárok na tri každý polrok. Letel by som ako prašivý tenisák. To ja nepotrebujem.

II

Chalani, fakt potrebujem jedno. No neuveríte, ale myslím, že už viem, čo je ten Akvinský zač a čo robí celý deň. Sa modlí. Furt, dookola, ako taký fanatik, či sektár, či čo. V stave tranzu, alebo beztiaže. Hotový magor.

Čo s Akvinským? Jaj, veď to je ten môj nový spolubývajúci. Teda, akože nie naozaj, to je len prezývka. Meno mi neprezradil, nafúkanec. Stále sa so mnou nebaví. Len vyvracia oči k nebu, že ja som lepší než všetci, aj ty. Špliecha mi to do ksichtu cez ten kríž. A nemusí ani priamo. Len hop-šup, pod kukurička. Riadny pokrytec. Len hrozne nenápadne pokukuje, či ho sledujem. Takto sa predsa správny veriaci nespráva. Veď aj v Biblii sa to píše, myslím.

Od takého pozéra by som čakal, že bude budhista, či tak, je to moderné. Ale tento tu je mega pozér. Vraj kresťan. Zrejme katolík. Ale to je fuk. Sväté obrázky nezbiera, veď nad neho predsa nie je. Rovný s Kristom. Boha. A vraj ho miluje a všetko možné. Mňa by najradšej zahlušil, že škoda by ťa nebola. Materiál pre šibnutú sektu.

Dvere za sebou nezatvára, len aby som videl, ako sa modlí, aký je pobožný. Nehýbe perami, ale ja skrátka viem, že sa modlí. On vie, že ja viem, čo robí. A ja viem, že on vie. To je hra na nervy.

A keď sa jeho modla nepozera, naznačuje mi, že ťa v noci podrežem. No vyspíte sa potom. Som na nervy z toho. Akvinskému to robí radosť.

Starý Félix sa k ničomu nemá. Som sa ho pýtal, či ho nevyhodí. A on, chuj, že porad' si sám, neni som tvoja mater. Tak teda bojujem.

III

Chalani, toto chce jedno. Neuveríte, čo ten magor Akvinský vyviedol. Ne, furt sa modlí, to ostáva. Len dnes opustil izbu. Že fajn? Aj ja som si hovoril, že snád' mu ten jeho Boh do svedomia vstúpil, že sa príde ospravedlniť, ako mi vtrhol do bytu. Veď by som mu aj odpustil, nie som nervák, ani tak. Lenže on sa vyvalil ako taká mŕtvola z rakvy, že odstúp, ty Apage.

Tak som odstúpil. Nie som odľud. Poznáte ma: pokiaľ sa dá, tak vychádzam s ostatnými. Ale volať-pocaf'. A Akvinský nevyšiel, aby povedal prepáč, brat môj. To by bol asi moc. Nie, ten magor obsadil kúpeľňu. Akože na totálku, toto je teraz moje, tu si už ani necvrkneš. Tak nech si ide, každému predsa treba. Lenže, chápete, on si všetko uzurpoval, fakt také moje, moje, moje. Ako decko. A nevyšiel.

Mám podozrenie, že tam hľadá moje pornografické časopisy. Teda, niežeby som nejaké mal. Ale on mi neverí, chce mi vmiesť do tváre, že si hriešny chudák. Lýtka mu horia, keď si pomyslí, že by mi mohol dať kázeň, že zhoríš v pekle. A ja ťa doň odpravím pravitkom.

A nech sa, magor, snaží. Nič nenájde. Hoci, možno by bolo lepšie, kebyže som nejaké mal. Aspoň by vypadol. Takto musím chodiť von, do kríkov štať. To je ešte to ľahšie, veď vybavím za pár sekúnd. Nebojím sa. Dá sa to uhrať. Horšie

je to s dvojkou. Tráva pod ríťou je často ostrá, nemám sa čoho držať. A ľudia sú všade. Pohoršené pohľady cítim, aj keď nikto nie je blízko. A na psy sa to nedá hádzať večne. No o nervy to je.

Fakt škoda tých časopisov, že ich nemám v kúpeľ... že ich nemám vôbec. Ale Akvinský si určite nájde čosi iné. Toaleták na áčko, napríklad. Hovädo sprosté. Možno aj tuhé mydlo. Alebo rovno moje liberálne denníky, čo odoberám. Tak mi ich oplieska o ksicht, že kajaj sa, ty fašista slniečkársky. Niečo mi povie, som si istý.

Ako iste povedal aj starému Félixovi, lebo ten sa tvári, že nič, ako muzikant so slákom na čele. Dozaista mu Akvinský poškrabkal to jeho zvädnuté ego, horydoly nasľuboval. V raji budeš mať aj sto panien, tak ser na islam. To sa úchylovi bude páčiť. Tí dvaja mi spolu zavarila, to si píše.

IV

Chalani, také mám nervy, že ich musím zalátať jedným. Akože, fuj. No čo? Zápas som nevidel! Však ten včerajší. Ako to? Áno, uhádli ste – zas ten magor Akvinský.

Tak som sa teda vystrojil, akoby som išiel priamo na štadión. Obliekol si dres, bojovo si pomaľoval tvár, rapkáč, pivo poruke. A všetko ako sa patrí. Sám som sa hecoval, hlasivky si trénoval. Bol som skrátka nachystaný. A zrazu len počujem cvak. Hovorte si, že som už paranoidný, ale vedel som, že je zle.

Už len vidím, ako Akvinský prebehol cez chodbu a zapikoval to do obývačky. Ani som sa nestihol spamätať, veď šok jak hovado, a ten magor ju zablokoval. Bez ostychu. Na drzovku. Kukám a neverím vlastným očiам, že to čo bolo? Darmo som hromžil a dobýval sa dnu. Totálne ma vyšachoval. A ja, pripravený fandiť, pot mi tečie po čele, že veď toto sa hádam nemôže diať. Bol som jak starý Félix s viagrou, keď mu tá šľapka neprišla. No ratovali by ste ma. Nadával som a vyhrážal sa. Nič. Bol som mu na smiech.

Mám taký dojem, že Akvinský nenávidí futbal a toto urobil naschvál. Nikdy nepovedal nič priamo, lebo je zbabelec, ale nás fanúšikov musí považovať za magorov. A taktiež musel vedieť, že sa hrá dôležitý zápas. Naštudoval si všetko, lebo vedel, že sa teším. A teraz bude na mňa bliakať, že ja to robím kvôli tebe, ty teľa Božie, lebo kopanie do lobdy je diablove semä. Magor! Jeho nezaujíma nič, len to modlenie a pánbožko a všetky tie jeho pokrytectvá.

Také nervy som chytal, až sa mi pohli črevá. Povedal som si, že aspoň je konečne voľný záchod. No holý trt! Akvinský ju zablokoval svojimi sračkami. Nevie ako sa mu to podarilo, ale dnu som sa nedostal. Akože, kalustrofóbiou netrpím. Ale vo vlastnom byte je mi akosi tesno. Takže oprava: zatiaľ netrpím.

Nielenže som premeškal zápas, ale mám aj druhý čierny bod u starého Félix. To viete, srať pred bytovkou do trávy, v drese, to je hrozný zážitok. Nepravem ho nikomu. Félix ma videl. Toľko pohrdania som v ňom nikdy nevidel. Chcel som mu to vysvetliť, ale mal som problémy udržať rovnováhu. Kým som sa spamätal, už si čmáral čiernu bodku do svojho notesa. Takže to je môj druhý kiks. Len sa to tak na mňa valí, dofrasa.

V

Kamaráti, som taký zúfalý, že už ani to jedno mi nepomôže, ale sem s ním. Proti Akvinskému som absolútne bezmocný. Kebyže to bol film, poviem, že si vymýšľajú, aby niekto vydržal toľko len na modlitbách a zlobe. No toto je už veľa.

Došlo aj na Akvinského a tak zablokoval aj kuchyňu a teraz to tam dozaista vyžiera odpredu dozadu. Všetko čo som ja nakúpil. Pre seba, podotýkam. Ved' ten magor nebol ani raz v obchode. Načo? Ved' Pánboh zaplať. Nezaplatí, ani keby čo bolo.

Nie som zlý človek, ved' ja by som sa aj s takým magorom podelil. O to nejde. Aj tú mincu bezdomovcom dám. Ale Akvinský sa ani neopýtal. Zrazu prišiel, vyhnal ma a všetko zablokoval. Opäť kukám ako hydina, že čo to? A vybavené. Takže najnovšie mi ostáva už len moja izba a predsieň. Viem, s jedlom sa to dá ešte vyriešiť. Kúpim si sendvič vo večierke. Napríklad. Ale tu ide o princíp. A starý Félix mlčí. Podľa mňa sa spolčil s Akvinským, aby ma vypudil, lebo slušne to urobiť nevie. A nechce. Smradi.

VI

Kamaráti, prepáčte, že som tu tak dlho nebol, ale je to katastrofa. Áno, Akvinský! Kto iný? Jedno ráno sprivatizoval predsieň a ja som na pár dní skysol v izbe. Ale chápete? Predsieň? Komu už len záleží na takom priestore?

Za ten čas som sa skoro zbláznil. Mobil som mal v bunde. Nemal som ako zavolať pomoc. A tak som sa bál. Vlasy som si šklbal. Trepal do stien. Nič nepomohlo. Až deň po tom, ako som už nenašiel viac omrviniek čipsov v šká-rach posteľe, som sa odhodlal, že uniknem oknom po tom oceľovom lane. Ved' nie som Akvinský, aby som dokázal brať živiny z modlitieb. No takto, zo siedmeho poschodia, to vám poviem, je riadny adrenalín. A hovadsky ma bo-lia ruky.

Aspoň som prežil. Lebo, až sa bojím povedať to nahlas, Akvinský ma asi chcel rovno zabiť. Takto si chcel uzurpovať byt. Ved' mohol zdvorilo požiadať. Ja by som si našiel nové bývanie. Ale on je magor. Psychopat. Zrejme mu to

nabliakal ten jeho Boh, ako kedysi Abrahámovi, nech zamorduje vlastného syna. Všet z tých modlitieb mu muselo dávno preskočiť.

Predstavujem si, že Akvinský je teraz v mojej izbe a oslavuje víťazstvo. Hoci, ktovie, či mu to stačí.

Aj u starého Félixu som skončil. Videl ma, ako sa šplhám po to lane. A navyše som mu skočil do záhonu. Až som počul škrípanie ceruzky v notese. Vypovedal mi zmluvu.

Takže som teraz bez majetku a strechy nad hlavou. Ale čo som mal robiť? Snažil som sa Akvinskému vzoprieť, ale viete, aké to so mnou je – hrozne sa bojím pavúkov. Tak sem dajte jedno.

Tajomstvo denníka z Čachtíc

(úryvok)

Na jeseň roku Pána 1605 v Čachticiach, Horné Uhorsko Bola neskorá jeseň, ktorá okolitú prírodu Čachtického hradu sfarbovala do odtieňov zlata. Vzduch bol chladný a prinášal so sebou prvé závaný blížiacej sa zimy. Majestátny hrad týčiaci sa na skale nad dedinou sa s odbitím zvonov ponáral do šera a pripravoval sa na večerné stíchnutie. V precízne zdobenom kozube grófkinej pracovne praskal oheň a vrhal na steny pokryté ozdobnými tapetami tancujúce tiene. Alžbeta sústredene dopisovala posledné riadky listu určeného správcovi daní. Necelý rok po smrti svojho manžela Františka už dobre ovládala zložité pomery riadenia svojho panstva a často okrem korešpondencie, ktorú sama písala, nahliadala aj do účtovných kníh. Znalosť čísel jej bola od detstva blízka. Po smrti manžela si viedla podrobné záznamy o všetkom dôležitom – koľko múky sa spotrebovalo, aké množstvo koní bolo ustajnených na panstve, v akej čiastke dostali zaplatené sluhovia a remeselníci. „Toto je skutočné vládnutie, Michal. Kto nemá prehľad, aké príjmy má v pokladnici a čo dlží, ten nevie spravodlivo vládnuť,“ povedala smerom k mladému sluhovi. „Ctená grófka, dovoľte mi položiť otázku. Je veľmi nezvyčajné si účtovníctvo viesť bez pomoci iných. Nemáte na panstve šikovných poddaných, ktorí by to zvládli za vás?“ opatrne nadhodil Michal. Slúžil na hrade ešte len dva mesiace, no bystrému oku mladého chlapca z podhradia neuniklo, že grófka Báthoryová netrúfa večery bujarými plesmi, ako sa o vysokej šľachte zvykne hovoriť. Namísto toho využíva svoj čas zmysluplnejšie a sama ráta čísla v knihách, ktoré mnohí nevedia správne interpretovať. Alžbeta sa na chlapcovu otázku iba posmiala. „Vládnutie bez vzdelania a vedomostí je len slepá moc. A slepá moc vie všetko zničiť.“ Pomaly vstala od stola, upravila si dlhé čierne šaty a zobrala ďalšie papiere, ktoré boli úhľadne poukladané na stole. „Ďalej sa chystám prepočítať príjmy z posledného trhu. Chcem vedieť, či nás obchodníci nekráti o príjmy. Aj v tomto prípade dokážu pasivita a nedostatok kontroly vyjsť drahdo.“ Chlapec prikývol a naďalej nespúšťal zo svojej pani pohľad. Michal bol jedným z Alžbetiných pomocníkov. Pripravoval papiere, nosil listy a udržiaval v grófskej pracovni poriadok. Ukázal bystrú myseľ a zmysel pre česťnosť. Alžbeta ho zobrala do svojich služieb napriek jeho mladému veku. Aj keď časť služobníctva prišla spolu s Alžbetou zo Sárváru, stále prijímala do

svojich služieb šikovných ľudí z okolia Čachtíc. Hrad uprostred Malých Karpát sa stal jej útočiskom, odkedy ovdovela. Považie si obľúbila. Kľukaté cesty sa vinuli pomedzi vinice a úrodné polia. Dedinky v dolinách boli posiate drobnými domami so slamenými strechami, dym stúpajúci z ich komínov bol v neskorú jeseň jediným znakom života. Mocná rieka Váh dávala panstvu život no i prinášala ničivú skazu. Na začiatku jari, keď sa topil sneh po dlhej zime, zvykol sa vylievať zo svojich brehov. Zatápal polia, drvil mosty a ničil všetko, čo mu bránilo v ceste. Minulú jar nevynechal ani sýpky čachtických sedliakov. Na biedu svojich poddaných Alžbeta bez zaváhania reagovala, prikázala osivo na prvý jarný výsev dovážať z panskej sýpky. Vedela, že hladomor máva ničivé následky. V Hornom Uhorsku sa rozhodla Alžbeta naplniť svoju víziu o dobre spravovanom panstve. V detstve sa jej dostalo kvalitného vzdelania, omnoho detailnejšieho, ako sa dostalo iným 2 mladým šľachticám. Vzdelávala sa v jazykoch, písaní, správe majetkov, ale aj kultúre a politike. Okrem toho Alžbeta ovládala ľudové bylinkárstvo a základy liečiteľstva. Tieto poznatky sa naučila od svojej vychovávateľky, ktorá ju od malého dievčatka učila o daroch prírody, liečivej sile bylín a obranných rituáloch proti čiernej mágii. Jún 2025, Čachtice, Slovensko Mladá archeologička Michaela stojí na hradnom kopci pri zrúcanine Čachtického hradu a sleduje farebný západ slnka za zrúcaninou. V ruke opatrne drží starobylú knihu viazanú v koži, ktorá šepoce príbehy minulosti. Denník je pokračovaním príbehu ženy, ktorej meno ani po smrti nenašlo pokoj. Minulosť a prítomnosť sa v stránkach denníka prelínajú. V tejto chvíli je len na mladej žene, aby skutočný príbeh grófkы z Čachtíc rozpovedala svetu. Ako si však vysvetlí, že ju na Čachtický hrad priviedla regresná terapia, vďaka ktorej prišla robiť archeologický výskum ďaleko od svojho domova? „Prečo si si vybrala práve mňa, aby som odhalila tvoj príbeh?“ zašepkala a stisla denník pevnejšie. Ten ju zvláštne hrial v rukách spôsobom, že v končekoch prstov cítila jemné mravčanie podobné statickej elektrine. „Bol to len prazvláštny sen o tomto mieste? Alebo si ma sem naozaj privolała?“ Michaela zaostrela svoj zrak k miestu, kde kedysi stávala hlavná veža hradu. Dnes už iba zrúcané torzo, ktoré bolo svedkom tajomných dejín. Miesto, kam ju počas hypnózy viedla neznáma postava ženy v tmavých šatách. A vtedy to pochopila. Nebola to len zvláštna zhoda náhod, ale zámer, aby po stáročiach mlčania konečne rozpovedala pravdu o živote grófkы z Čachtíc. Anotácia V roku 2025 prebieha na zrúcanine Čachtického hradu archeologický výskum vedený skúsenou Michaelou. Počas výskumu objaví zahraničný archeologický tím prekvapivý nález — zakopanú truhlicu pod stenou v jednej z hradných veží. Zvitky zviazané do koženej väzby vyvolajú senzáciu na Slovensku aj

v zahraničí. Zápisky, písané formou denníka Alžbety Báthoryovej, obsahujú revolučné úvahy o správe panstva, liečiteľstve no aj dobre skrývané skutočnosti, ktoré nikdy nemali vyjsť na verejnosť. Odborná aj laická verejnosť je ohromená. Denník, ktorý si Alžbeta viedla po smrti manžela, odhaľuje úplne iný pohľad na jej osobu. Grófka podľa dobových zápiskov pôsobí ako revolučná vizionárka, ktorá chcela okrem iného vybudovať nemocnicu prístupnú pre všetkých bez rozdielu spoločenského postavenia a založiť školu pre dievčatá z nižších vrstiev. V denníku popisuje intrigy šľachticov, ktorí sa báli jej rastúcej sily a vplyvu. Opisuje sprisahanie mocných pánov, ktorých snahou bolo zničiť jej povest' a vplyv pomocou zlovestných klebiet a povestí, ktoré mali zakryť jej skutočné zásluhy o rozvoj regiónu. Aké puto jestvuje medzi Michaelou a Alžbetou? Tajomnú odpoveď ukrývajú atramentom popísané stránky denníka, ktoré rozprávajú o svedectvách ženy žijúcej v patriarchálnom svete. Svete, ktorý bol plný predsudkov pred ženskou mocou. Alžbeta bola krásnou a vzdelanou ženou, rozhodujúcou vo svete, ktorý patril mužom. V úhladne písaných stránkach denníka našla Michaela nielen skutočnosti, ktoré prepíšu dejiny, ale aj podozrivo povedomé pasáže. Prepojenie medzi dvoma ženami, ktoré rozdeľuje priepasť v podobe dlhých štyristo rokov, spája 3 rovnaká túžba. Túžba po pravde a nastolení spravodlivosti. Či už je zvláštna náhoda, alebo dotyk minulého života, Michaela si je istá jedným — je čas prepísať krvavé dejiny. A tentoraz už žiadne klebety neumlčia pravdu o mocnej grófke z Čachtíc...

Drôtom obohnaná duša

Nástojčivo si potiahne z cigarety a hlasno vydýchne. Telom jej lomcuje neovládateľný tras. Netuší či je zmietaná zimou, alebo nervozitou. Veľký, miestami zhrdzavený popolník prezrádza, že mnohí, ktorí tu stáli pred ňou prežívali podobné pocity. Mnoho zranených duší sa tu snažilo zadusiť svoj nepokoj .

Ponuré počasie dokonale odráža jej duševný stav.

Slnko alibisticky zaliezlo. Odmieta svietiť na tých skrehnutých úbožiakov.

Zato oduševnená zima bodá ochotne až do špiku kostí. Aké to dnes bude? Bude pri zmysloch? Bude mať svetlé chvíle, alebo bude zas všetkých obviňovať? Otec pozerá do zeme a nervózne prešľapuje z miesta na miesto. „Už dofajči, prosím ťa, aspoň na tomto mieste si si to mohla odpustiť“- nervózne krčí čelo. „Hej, veď vieš, že sa snažím prestať“, povie Táňa zmierlivo. Starká sústredene mlčí. Mlčí, ale za to bedlivo všetko pozoruje. Na jej úctyhodný vek sa jej nedá uprieť horda energie, ale aj okázalej guráže .

Odrazu sa rozsvieti červené svetlo a zaznie zvukový signál, ktorý vytrhne všetkých zúčastnených zo svojich myšlienok. Myšlienok, nech už boli akékoľvek. Vo dverách sa objaví príjemný štyridsiatnik. „Nech sa páči môžete“, prehodí. Táňa zahasí nedofajčenú cigaretu. Cíti sa previnilo, že vstupuje na toto miesto spolu s cigaretovým oparom v päťách. „Poprosím vás navštívenku a doklady.“ Starká s kľudom Angličana načrie do svojej značkovej kabelky a s pocitom malého víťazstva podáva papier bacharovi. Medzitým všetci vyfasujú kľúč od skrinky na odloženie osobných vecí. Skoro ako na wellnesse, preblysne Táni hlavou. Toto prostredie spĺňa všetky jeho atribúty- od sauny až po studenú sprchu.

„Nech sa páči prejdite dopredu. Kto bude prvý?“ Mladá žena neochotne urobí krok dopredu. Cíti sa akoby išla na bitúnok. „Ak máte nejaké mince, poprosím vás sem do tejto misky a prejdite cez detektor.“

Poučená predchádzajúcimi návštevami vyberie z nohavíc plátennú peňaženku plnú mincí a položí ju do plastovej misky.

Veľký smajlík na peňaženke, ktorú jej požičala dcéra iba na tento účel sa vysmieva všetkému navôkol. Ozve sa nepríjemný zvuk detektora.

Prechádza ním ako cez uličku hanby. „Prosím rozpažte ruky ešte vás skontrolujem“, inštruuje ju mladá policajtká. Stojí tam s rozpaženými rukami, pozbavená všetkej dôstojnosti. Ruky sa jej trasú ako v stave pred začatím ťažkého delíria.

Ste u nás prvýkrát?“ prehodí zmierlivo mladá žena , ktorá ju prešacuje.

„Nie“, zamrmle. Na nič viac sa nezmôže.

Čo má povedať? Že tu chodí roky a nikdy si na toto miesto nezvykne?! Po krátkej prehliadke dostanú na krk žltú kartičku s nápisom Návštevník. Presne tak si pripadá, ako návštevník. Návštevník z iného sveta. Po uvítacích procedúrach prechádzajú úzkou chodbou, ktorú oddeľujú - ako inak - mreže.

Na konci chodby čaká mladý pán. „Dobrý deň,“ pozdraví a zasadí kontrolnú otázku: „Boli ste všetci poučení o tom ako sa máte vo vnútri správať?“ Drvivá väčšina iba nemo prikývne. Prechádzajú do väčšej miestnosti, kde už čakajú ďalší príbuzní.

Matky a otcovia, ktorí si navzájom vymieňajú svoje súcitné a chápané pohľady.

Starí rodičia, ktorí chcú vidieť svojich nepodarených vnukov. Nezúčastnení príbuzní. Mŕtvo hľadia do zeme, ochotní splynúť radšej so zemským povrchom akoby sa mali čo i len úkosom na niekoho pozrieť. Najsmutnejší pohľad je na deti. Za tie roky tu videla Táňa mnohé z nich vyrásť. Prichádzajú ako malé batolaťá s cumlíkmi, štvornožkujú pomedzi strážnikmi až kým nevyrastú a nie sú pozbavené akejkolvek detskosti.

Pán pedagóg, ako zvyknú nazývať sprievodcu týmto nehostinným miestom ich vtlačí na dvor.

Do očí im udrie strážna veža v rohu a veľký múr obohaný ostnatými drôťmi. V diaľke sa ozýva štekot psov. Pohľad na ostnaté drôty Táňu vždy bolestivo bodne pri srdci. Cíti akoby tie ostne prenikali jej vnútrom a bolestivo sa jej zarezávali do živého mäsa. Zvyšok cesty cez toto zvláštne nádvorie prechádza vždy ako v nejakom filme. Pocit, že toto nemôže byť pravda. Jej mozog sa vždy v tomto momente vypne a zapína záložný zdroj. Vchádzajú do budovy z druhej strany.

Vo vzduchu cítiť zmes dezinfekcie a napätia. Ocitajú sa vo veľkej miestnosti.

Hneď vo vchode sedia za jedným stolom všetci dozorcovia.

Pozorujú dojemnú situáciu, ktorá je pre nich už iba bežnou pracovnou rutinou. Spolu so zvláštnou skupinkou ľudí prenikajú do miestnosti slnečné lúče ako náznak nádeje. Aspoň to slnko nachvíľu precitlo.

Celá miestnosť pôsobí neútulne a je zariadená najmä prakticky. Po celej miestnosti sú rozmiestnené stoly so stoličkami. Na jednej strane sedia príbuzní, na druhej strane tí, ktorí sa dostali na šikmú plochu. Táňa mapuje situáciu. Už z diaľky vidí, že jej brat je plný nepokoja. Prvý mu podáva ruku otec. Ich spoločný otec.

Za zamračeným pohľadom upraveného pána sa skrýva bolesťou skúšaný rodič.

Táňa túži brata silno objať. Jediné na čo sa zmôže On, je suché podanie ruky. Jeho obranný mechanizmus si okamžite nastavuje hranice. Nehodlá zo seba vypustiť ani náznak emócie. Starká pozdraví svojím spevavým hlasom: „No ahoj môj.

Noo, ale si zostarol- minimálne o desať rokov.“

Táto jej poznámka ho citeľne podráždí. Kým sa ostatní usádzajú Táňa sa rýchlo pozbiera. „Zbehnem do automatu a prinesiem nejakú kávu a bagety.“

Automat s bagetami a kávou je zámienka.

Potrebuje sa nadýchnuť. Silno a z plných pľúc, aby sa nerozrevala ako malé dieťa.

Nasadí hraný úsmev. Úsmev, ktorým zaháňa slzy. Úsmev, ktorý nepripúšťa aká na nič celá tá situácia v skutočnosti je. S hlavou sklonenou prechádza okolo strážnikov, ktorí vedú ľahkú konverzáciu.

Ocitá sa pri automate na kávu. Hádže doňho mince ako zmyslov zbavená.

Namiesto automatu na kávu by potrebovala zázračný automat. Automat, ktorý by jej pomohol odosobniť sa, zabudnúť na veci minulé, alebo zmiznúť z tohto strašného miesta. Vlastne stačil by automat, ktorý by vymazal všetky jeho zlé rozhodnutia, aby tu vôbec nemuseli byť. Záznaky sa nekonajú a tak sa uspokojí s bagetou s pikantným dresingom, lahodnou debrecínkou a jar-nou cibuľkou. Druhá bageta je s kuracím mäsom. Berie so sebou ešte nejaké slané chipsy a pár sladkostí. Zámerne vyberá také, ktoré si kupovali s bratom spolu keď boli ešte malými deťmi. Chce mu pripomenúť všetko to krásne, čisté a nevinné. Mnohé z tých obľúbených sladkostí prežili a vyrábajú sa do-dnes. Škoda len, že už nikdy nebudú zbavené pocitu trpkosti a smútku.

Táňa si predstaví seba s tým istým človekom, ktorý teraz sedí v tej odpornej miestnosti a čaká na imitáciu kávy z väzenského automatu.

Človeka s ktorým prežila nádherné detstvo. Detstvo, ktoré by dopriala prežiť každému jednému dieťaťu na tomto svete. Vidí seba a toho malého chlapca ako pred rokmi spolu chodili nakupovať. Ako brali so sebou háčkovanosú tašku a tešili sa z toho akí sú veľkí a zodpovední.

„Vzchop sa ženská“, musíš vydržať dve hodiny, preblysne jej hlavou. Berie ob-čerstvenie a zvyšky odhodlania. Ešte jeden nádych a je späť.

„Predstav si, ešte mali aj bagety“, ozve sa čo najveselšie a položí ich na stôl.

On sa s predstieraným nezaujmom oprie do stoličky.

„Nemusela si si robiť starosti,“ povie chladne.

Otec sa ochotne ujíma chipsov. Dve hodiny utrpenia na obidvoch stranách.

Voliť tie správne slová, aby sa nikto nezranil viac ako za posledných dvadsať rokov.

Pripomína to preliezanie naboso miestnosťou plnou črepín.

Našľapovať veľmi zľahka a opatrne. A predsa za sebou nechávate krvavú stopu. Padáte, pokúšate sa plaziť, no nakoniec za sebou ťaháte iba červa vlastných zranení.

„Tak a čo máš ešte nové?“, skúša šťastie starká.

„Nové?! Tu sa nedá mať nič nové Žužu.“ Takto žoviálne ju volá iba On.

„Chodíš tu ešte do práce?“

„Hej, makám tu celý mesiac.

Keď mi strhnú poplatky tak dostanem nejakých zasratých dvadsať eur.“

„Vždy máš viac ako nočný strážnik v Afrike v Burundi, ten zarobí 5 eur na mesiac“, snaží sa odľahčiť situáciu Tánička.

„Táááňa, ty si ale krava“, znechutene hlesne a rezignovane otvára bagetu s debrecínkou. Všetci prítomní sú zvyknutí na horšie veci, nikto nereaguje. Bageta mizne behom pár minút.

„A už vieš čo budeš robiť keď ťa pustia?“ otec položí otázku, ktorá visí vo vzduchu od ich príchodu. Pri stole sa začne šíriť zlá nálada ako rozsiahla morová nákaza.

Otec popritom celý čas zúrivo chrúme slaninové chipsy, akoby chcel rozdrúzať na márne kúsky tú hroznú pachuť smútku a beznádeje.

„Neviem, vôbec netuším, otec.

Ale neboj sa, nebudem nikoho z vás otravovať. Toto je vlastne posledná návšteva, ktorú som dal. Vieš, keď tak nad tým rozmýšľam, tak ja by som s vami už ani nevedel fungovať.

Potlačí nával emócií. Ja vás vlastne neznášam. Neznášam vás všetkých, počuješ otec?! Neznášam! Neviem možno sa niekde stratím, alebo to vzdám.

Možno to ukončím.“

Aj tak, všetko čo som kedy žil bola lož. Všetko je lož. A možno slnko vychádza na západe.“

„Zase trepeš nezmysly, aj tu si to svinstvo zohnal?“ neovládol sa otec a Táňa ho kopla pod stolom. Otec zareagoval ako malé dieťa hlasným: „Auuu, čo robíš? Už aj tebe hrabe?“ Starká Žužu prileje olej do ohňa. „Aleeee hádam sa tu nebudete hádať? Toto je rodina!“ V tom najlepšom sa zdvihne bachar: „Rozlúčte sa, koniec návštevy.“

Úľava pre všetkých zúčastnených.

On sa rýchlo zdvihne.

„Už sa nevidíme otec.“ Otec mu nemo podáva ruku.

On -preglgne obrovskú guču, ktorá mu uviazla v hrdle. Bolestne zatne sánku. Táňa sleduje svojho vlastného brata, ktorý sa ako ranené zviera chytil do

vlastnej pasce. Ako s vypätím všetkých síl bojuje so smútkom, ktorý sa neúprosne derie von.

Rýchlo odchádza a stratí sa v dave ostatných odsúdených. Miestnosť sa vyprázdňuje a prichádza prázdnota.

Na známom dvorčeku sa ocitnú v rovnakom čase ako odsúdení.

Odsúdení sa presúvajú naspäť do svojich ciel, aby si odpykali zvyšok svojich hriechov. Návštevníci do svojich domovov, aby strávili nestráviteľné.

Táňa sa otočí a zachytí jeho pohľad. Na okamih zastane a pozerá sa ako odchádza.

Okamžite ju zalejú slzy. Iba ten starý ostnatý drôt ostáva nehybným a tichým svedkom ich bolesti. Je to rovnaký drôt, ktorým je obohnaná jeho duša.

FOTOGALÉRIA

**Z VYHLÁSENIA VÝSLEDKOV XXXII. ROČNÍKA CELOSLOVENSKEJ
LITERÁRNEJ SÚŤAŽE JOZEFA BRANECKÉHO**

8. 11. 2024, Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

FOTOGALÉRIA

**Z VYHLÁSENIA VÝSLEDKOV XXXII. ROČNÍKA CELOSLOVENSKEJ
LITERÁRNEJ SÚŤAŽE JOZEFA BRANECKÉHO**

8. 11. 2024, Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

HĽADANIE SVETLA

Bulletin tematických a ocenených prác XXXIII. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže Jozefa Braneckého „Studňa sa tajne s dažďom zhovára“

Braneckého Trenčín

Zostavili: Margita Ivaničková, Janka Poláková

Grafická úprava: Juraj Oravec, Peter Martinák

Prešlo čiastočnou jazykovou úpravou.

© Spolok slovenských spisovateľov

© Miestny odbor Matice slovenskej v Trenčíne

Pri príležitosti 33. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže Jozefa Braneckého „Studňa sa tajne s dažďom zhovára“ vydal Spolok slovenských spisovateľov v roku 2025.